

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 655

Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve Isparta Milletvekili Recep Özel ile 52 Milletvekilinin; Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın; 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 59. Maddesinde Noterlerin Hastalıkları Halinde Yapılacak İşlemlere İlişkin Sorunların Giderilmesi Hakkında Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Aydın Ağan Ayaydın'ın; 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma Satır ve Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ile 33 Milletvekilinin; Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Bülent Turan ve Elazığ Milletvekili Şuay Alpay ile 1 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Adalet Komisyonu

Raporu

(2/2397, 2/2101, 2/2209, 2/2380, 2/2418)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

● 2/2397 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 5
- Genel Gerekçesi 6
- Madde Gerekçeleri 7

● 2/2101 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 12
- Genel Gerekçesi 12
- Madde Gerekçeleri 12
- Metni 13

● 2/2209 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 14
- Genel Gerekçesi 14
- Madde Gerekçeleri 14
- Metni 15

● 2/2380 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 16
- Katılma Yazısı 17
- Genel Gerekçesi 17
- Madde Gerekçeleri 18
- Metni 21

• 2/2418 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	24
- Katılma Yazısı	25
- Genel Gerekçesi	25
- Madde Gerekçeleri	29
- Metni	33
• Alt Komisyon Raporu	38
• Alt Komisyon Metni	44
• Alt Komisyon Metnine Ekli Liste	50
• Adalet Komisyonu Raporu	51
• Muhalefet Şerhleri	61
• Teklif Metni	87
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	93
• Teklif Metnine Ekli Liste	102
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler	103

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Ramazan Can</i>	<i>Recep Özel</i>	<i>Mehmet Akyürek</i>
Kırıkkale	Isparta	Şanlıurfa
<i>Ayşe Türkmenoğlu</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Ülker Can</i>
Konya	Bursa	Eskişehir
<i>Osman Kahveci</i>	<i>Muhyettin Aksak</i>	<i>Aydın Bıyıklıoğlu</i>
Karabük	Erzurum	Trabzon
<i>M. Kerim Yıldız</i>	<i>Mehmet Erdem</i>	<i>Mehmet Doğan Kubat</i>
Ağrı	Aydın	İstanbul
<i>Fatih Şahin</i>	<i>M. Kemal Şerbetçioğlu</i>	<i>Ali İhsan Yavuz</i>
Ankara	Bursa	Sakarya
<i>Türkan Dağoğlu</i>	<i>Sevim Savaşer</i>	<i>Yıldırım M. Ramazanoğlu</i>
İstanbul	İstanbul	Kahramanmaraş
<i>Oya Eronat</i>	<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>	<i>İsmail Kaşdemir</i>
Diyarbakır	Hatay	Çanakkale
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Ali Boğa</i>	<i>Fahrettin Poyraz</i>
Gaziantep	Muğla	Bilecik
<i>Yüksel Özden</i>	<i>Safiye Seymenoğlu</i>	<i>Derya Bakkak</i>
Muğla	Trabzon	Gaziantep
<i>Mustafa Baloğlu</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>Ali Turan</i>
Konya	İstanbul	Sivas
<i>Kerim Özkul</i>	<i>İsmail Güneş</i>	<i>Şirin Ünal</i>
Konya	Uşak	İstanbul
<i>Hüseyin Bürge</i>	<i>Eşref Taş</i>	<i>Çiğdem Münevver Ökten</i>
İstanbul	Bingöl	Mersin
<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>İbrahim Korkmaz</i>	<i>Ertuğrul Soysal</i>
Ağrı	Düzce	Yozgat
<i>Fatih Çiftçi</i>	<i>Şenol Gürşan</i>	<i>İdris Şahin</i>
Van	Kırklareli	Çankırı
<i>İsmet Su</i>	<i>T. Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Cem Zorlu</i>
Bursa	Tekirdağ	Konya

M. Bilal Macit

İstanbul

Cahit Bağcı

Çorum

Adem Tath

Giresun

Ali Ercoşkun

Bolu

Murat Göktürk

Nevşehir

Mehmet Geldi

Giresun

Zelkif Kazdal

Ankara

Ebubekir Gizligider

Nevşehir

Sıtkı Güvenç

Kahramanmaraş

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR

(2/2397)

ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu Dışişleri Komisyonu Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Teklifle, yargının sorunlarının çözümü amacıyla hakim ve savcıların özlük haklarında bir takım iyileştirmeler yapılmaktadır. Noterlik Kanununun bazı hükümleri güncellenmektedir. Ceza uygulamasında ortaya çıkan sorunların çözümü amacıyla bazı koruma tedbirleri ile usule ilişkin hükümlerde değişiklik öngörülmektedir.

İdari yargıda görev yapan hâkim ve savcılardan hukuk fakültesi mezunu olmayanların, belirli bir süre mesleği icra etmeleri şartıyla sınavsız olarak hukuk fakültelerine kayıt yaptırabilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Hâkim ve savcılar hakkında bazı disiplin cezaları bakımından af getirilmektedir.

Öte yandan Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla ilgili kanunlarda değişiklikler yapılmaktadır.

Adalet Bakanlığının yurt dışı teşkilatının kurulabilmesi için 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen yetkinin alınabilmesi için düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, Noterlik Kanununun 4/a maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Noterin ikinci ve üçüncü sınıftaki asgari hizmet süresi dört yıldır. Noterin sınıfının yükseltilebilmesi için, bu süre içinde Adalet müfettiş tarafından, ilgili noter hakkında olumlu hal kağıdı düzenlenmiş olması da gerekmektedir. Uygulamada her noter hakkında süresi içinde hal kağıdı düzenlenememektedir. Bunun sonucu olarak bazı noterler süresini doldurmasına rağmen, hakkında hal kağıdı bulunmadığından sınıfı yükseltilememektedir. Bununla birlikte noterler görev yaptıkları yerin bağlı bulunduğu Cumhuriyet savcısı tarafından her yıl teftiş edilmektedir. Yapılan değişiklikle, hakkında hal kağıdı düzenlenememiş noterlerin sınıfının yükseltilmesi konusunda, Cumhuriyet savcısı tarafından tanzim edilen son teftiş raporunun esas alınması öngörülmekte ve yaşanan mağduriyetlerin bu şekilde giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Maddeyle, Noterlik Kanununun 22 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Boşalan, açılan veya dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterliklerin, noterin bulunduğu yerde, İstanbul, Ankara ve Adalet Bakanlığınca uygun görülecek diğer yerlerde çıkan birer gazetede ilanına yönelik uygulamadan vazgeçilmekte, söz konusu ilanın sadece Resmî Gazete'de yapılması hükme bağlanmaktadır. Böylece gereksiz masraf ve zaman kaybının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- Teklifle Noterlik Kanununun 22 nci maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlanması amacıyla, aynı Kanunun 24 üncü maddesinde de değişiklik yapılmaktadır.

Madde 4- Maddeyle, Noterlik Kanununun 27 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasına göre, atama yapılırken noterlerin kıdemlerinde eşitlik olması halinde çok sayıda kriter dikkate alınmaktadır. Yapılan değişiklikle, atama yapılırken noterlerin kıdemlerinde eşitlik olması halinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olanın tercih edilmesi sağlanmaktadır. Böylece atamalar daha kolay ve kısa bir süre içinde yapılabilecektir.

Madde 5- Maddeyle, Noterlik Kanununun 59 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, noterlerin doktora, Cumhuriyet savcılığı kanalıyla gidebilmeleri zorunluluğu kaldırılarak, diğer kamu görevlileri ile aynı uygulamaya tabi tutulmaları amaçlanmaktadır.

Madde 6- Maddeyle noterlerin işlemlerini elektronik ortamda yapabilmeleri için uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 7- Maddeyle, noterler tarafından yürütülecek elektronik işlemlere ilişkin çerçeve düzenleme yapılmaktadır.

Madde 8- Anayasanın 125 inci maddesi gereğince idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açık olup, idari uyuşmazlıkları çözmekle görevli olan idari yargı hâkim ve savcılarını; hukuk fakültesinden veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat ve maliye alanlarında eğitim veren en az dört yıllık yükseköğrenim kurumlarından mezun olan adaylar arasından, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan ve anayasa hukuku, idare hukuku, hukuk yargılama usulü, borçlar hukuku, medenî hukuk, ceza hukuku ve vergi hukukunun yanı sıra maliye ve ekonomi konularını da kapsayan alan bilgisi sorularından oluşan yazılı yarışma sınavıyla seçilmektedirler.

Anılan sınavda başarılı olan adaylar mülakat sınavına tabi tutulmaktadır. Bu şekilde sınırlı sayıda seçilen idari hâkim adayları, iki yıllık hâkim adaylığı sürecinde Türkiye Adalet Akademisinde teorik, idari mahkemelerde ve Danıştayda uygulamaya yönelik meslek öncesi eğitimlerini tamamladıktan sonra, tekrar yazılı yeterlik sınavına alınmakta, bu sınavda da başarılı olmaları halinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından mesleğe kabulleri yapılmaktadır.

Tüm dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak yenilenen toplumsal dinamiklerin gereklerine uygun ve evrensel standartlarda bir adalet sistemi kurulması ve geliştirilmesi nihai amaçtır. Bu kapsamda halen idari yargı alanında hâkimlik ve savcılık yapmakta olup, esasen hukuk fakültesinde verilen teorik bilgilere ilaveten uygulamaya yönelik birikime de sahip oldukları halde hukuk fakültesi diploması bulunmayanların, belirli bir süre görev yapmış olmak şartıyla, devlet ve vakıf üniversitelerinin hukuk fakültelerine sınavsız kayıt yaptırarak, devam zorunluluğu olmaksızın, belirlenecek fark derslerden sınava girmek suretiyle hukuk fakültesi diploması alabilmeleri amacıyla bu düzenleme yapılmaktadır. Bu imkân Danıştay üyeleri için de getirilmektedir.

Madde 9- Maddeyle, Yargıtay tetkik hakimlerinin atanmalarına ilişkin usul değiştirilmekte ve Danıştay tetkik hakimlerinin atanmasına ilişkin usul benimsenerek iki yüksek mahkeme arasında uyum sağlanmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, hâkim ve savcı adaylığına atanabilmek için "giriş sınavının yapıldığı tarih itibariyle otuzbeş yaşını doldurmamış olmak" şartı, "giriş sınavının yapıldığı yılın Ocak ayının birinci günü itibariyle otuzbeş yaşını doldurmamış olmak" şeklinde değiştirilmek suretiyle adaylar lehine düzenleme yapılmaktadır. Avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek için de aynı düzenleme kabul edilmektedir.

Diğer yandan, mesleğinde en az iki yıl fiilen çalışmış avukatların hâkimlik ve savcılık adaylığı sınavına girebilmelerine imkân tanınarak, beş yıllık fiili çalışma süresi kısaltılmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, hakim ve savcılara verilen kimlik kartının resmi kimlik statüsüne sahip olması sağlanmaktadır.

Madde 12- Maddeyle, Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci Başkanvekilleri, Danıştay Başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile diğer tüm hâkim ve savcılara ek tazminat verilmesi amaçlanmaktadır.

Öte yandan, 2802 sayılı Kanuna tabi olup Anayasa Mahkemesinde ve Uyuşmazlık Mahkemesinde raportör olarak görev yapan hâkim ve savcılar bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara 6216 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrası uyarınca "ek ödenek", Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara 2247 sayılı Kanunun 38 inci maddesi uyarınca "ödenek" adı altında aylık ödeme yapılmaktadır. Anılan ödemeler ile maddeyle getirilen ek tazminattan yalnızca birinin ve yüksek olanının ödenmesi öngörülmektedir.

Madde 13- Hâkim ve savcılar icra ettikleri görevin niteliği itibariyle pek çok tehdit ve tehlikeye açıktır. Nitekim, bazı hâkim ve savcıların görevleri nedeniyle silahlı saldırıya maruz kalarak yaralandıkları hatta hayatlarını kaybettikleri vakidir. Bu sebeple hâkim ve savcılara yapılabilecek bu tür saldırıları caydırabilmek ve onların kişisel güvenliklerini temin etmek amacıyla bedelleri kendilerince ödenen silahları edinebilmeleri önem arz etmektedir. Daha önce Adalet Bakanlığınca yapılan girişimler sonucu o dönem görev yapan bazı hâkim ve savcıların yerli ve ithal silah satın alabilmeleri sağlanmıştır. Ancak mesleğe daha sonra başlayanlar bu imkândan yararlanamamıştır. Maddeyle, hâkim ve savcıların daha uygun şartlarla şahsi silah edinebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Madde 14- Maddeyle, hâkim ve savcılar hakkında, belirtilen tarihler arasında işlenmiş eylemler sebebiyle verilen uyarma, aylıktan kesme, kınama ve kademe ilerlemesini durdurma cezaları için disiplin affı getirilmektedir. Derece yükselmesini durdurma ve kanunda nitelenen bazı haller hariç olmak üzere yer değiştirme cezası alanlar için ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kuruluna başvuru imkanı tanınmaktadır. 2010 Anayasa değişikliğiyle meslekten ihraç cezaları için yargı yolu açıldığından bu ceza, madde kapsamına alınmamıştır.

Madde 15- Maddeyle, Adalet Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurulmaktadır.

Madde 16- Maddeyle 1992 sayılı Kanunun Üçüncü Kısmının bağılığı değiştirilerek yurt dışı teşkilatı bu kısma dahil edilmektedir.

Madde 17- Maddeyle, 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Adalet Bakanlığı yurt dışı teşkilatının kurulması için yetki alınmaktadır.

Madde 18- Maddeyle, 1992 sayılı Kanuna eklenen geçici maddeyle, halen dış temsilciliklerde görevli olanların bu kanunla kurulan yurt dışı teşkilatı için adalet müşaviri olarak atanmaları sağlanmaktadır.

Madde 19- Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar Türkiye Adalet Akademisinde yürütülen adaylık ve hizmet içi eğitimlerde ders vermekle görevlendirilmektedir. Uygulamada ders vermekle görevlendirilenlerin, görev yaptığı kamu kurum ve kuruluşundaki pozisyonu itibarıyla derslere iştirak edemediği görülmüştür. Maddeyle, Türkiye Adalet Akademisinde yapılan eğitimin önemi dikkate alınarak ders vermekle görevlendirilenlerin asli görevleri gerekçe gösterilerek eğitim faaliyetlerinin aksatılmaması ve ders verenlerin derse hazırlık ve motivasyonlarının sağlanması amacıyla ders vermekle görevlendirilenlerin ders verdikleri günlerde izinli sayılmaları sağlanmaktadır.

Madde 20- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 106 nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, tehdit suçuyla korunan değerleri esas alarak yapılan ayırmadan vazgeçilerek, hâkimin maddede öngörülen cezanın alt ve üst sınırlarını gözeterek olay adaletini sağlaması amaçlanmaktadır. Diğer taraftan ikinci fıkraya, suçun iki yeni nitelikli hâlini içeren (e) ve (f) bentleri eklenmektedir.

Madde 21- Maddenin mevcut halinde yer alan "somut delillere dayalı kuvvetli şüphe" ibaresi, uygulamada ortaya çıkardığı güçlükler yanında kurumun amacını ve işlerliğini zayıflatması nedeniyle "makul şüphe" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 22- Maddede sayılan katalog suçlar listesi yeniden düzenlenmektedir.

Madde 23- Maddede yapılan değişiklikle soruşturma ve kovuşturma aşamasında iletişimin tespitine ilişkin karar ayrı bir fıkrada düzenlenmiş ve bu kararların ağır ceza mahkemeleri yerine sulh ceza hâkimliklerinden veya yargılamaya yapan mahkemelerce alınabilmesi sağlanmaktadır.

Madde 24- Maddede sayılan katalog suçlar listesi yeniden düzenlenmektedir.

Madde 25- Maddede sayılan katalog suçlar listesi yeniden düzenlenmektedir.

Madde 26- Ceza muhakemesi hukukuna hâkim olan ilkelere biri de kamuya açıklık ilkesidir. Ancak, bu ilke, kovuşturma evresine ilişkin olup, soruşturma evresinde ise gizlilik ilkesi esastır. Soruşturma evresinin gizli biçimde cereyan etmesi gerekmektedir. Ceza Muhakemesi Kanununun 157 nci maddesinde soruşturma evresindeki usûl işlemlerinin gizli olduğu hükme bağlanmış ve Türk Ceza Kanununun 285 inci maddesinde de gizliliğin ihlali suç olarak düzenlenmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 157 nci maddesindeki soruşturma evresindeki usul işlemlerinin gizliliği şüphelinin suçlu sayılmama karinesinden yararlanma hakkı yanında, soruşturma işlemlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesine de hizmet etmektedir.

Maddeyle, yürütülen soruşturmalarda müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkinin kısıtlanabilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 27- Maddeye eklenen fıkrayla, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlarla sınırlı olarak, Cumhuriyet savcılarının soruşturmanın yapıldığı yer sulh ceza hâkiminden de karar alabilmesi öngörülmektedir.

Madde 28- Maddeyle, Cumhuriyet savcılarının soruşturma işlemlerini daha etkin ve süratli bir şekilde yerine getirebilmelerini temin etmek amacıyla asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalara, 1/9/2019 tarihine kadar katılmamaları hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşünün alınmaması ve Cumhuriyet savcısının asliye ceza mahkemesince verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurabilmesi öngörülmektedir.

6545 sayılı Kanunla, sulh ceza mahkemelerinin kapatılarak yargılama işlemlerinin asliye ceza mahkemeleri tarafından yürütüleceğine ilişkin hüküm sonrasında artan asliye ceza mahkemesi sayısının Cumhuriyet savcısı ihtiyacını artırması nedeniyle böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmuştur. Öte yandan, bölge adliye mahkemelerinin yakın zamanda faaliyete geçirilmesi planlandığından, ortaya çıkacak Cumhuriyet savcısı ihtiyacının karşılanması da amaçlanmaktadır.

Madde 29- 6524 sayılı Kanunla 2802 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, hâkim ve savcılarının meslek içi eğitimlerinin yürütülmesi görev ve yetkisi, eğitim faaliyetlerinin tek elden yürütülmesi amacıyla Türkiye Adalet Akademisine verilmiştir. Maddeyle, meslek içi eğitime alınacak hâkim ve savcılarını belirleme yetkisinin Akademiye ait olduğu vurgulanmakta ve Akademi tarafından bu kapsamda alınan kararların uygulanabilmesi için yapılması gereken tebligat ve yazışma gibi iş ve işlemlerin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği tarafından yürütüleceği hükmü bağlanmaktadır.

Madde 30- 6524 sayılı Kanunla 2802 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinde yapılan değişiklik uyarınca, hâkim ve savcılarının meslek içi eğitim faaliyetleri, Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmektedir. Değişiklik, hâkim ve savcılarının meslek içi eğitiminin tek elden ve etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmak için eğitime katılacaklar konusunda karar verme yetkisinin Akademiye bulunması zorunludur. 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendindeki düzenleme sebebiyle uygulamada doğması muhtemel uyuşmazlıkların önüne geçilmesi amacıyla anılan alt bent yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca maddeyle, 2802 sayılı Kanunun 106 nci maddesinin dördüncü fıkrasında teklifle yapılması öngörülen düzenlemenin sonucu olarak, aynı konuyu düzenleyen 6087 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Öte yandan Yargıtay Kanununun 59 uncu maddesi de yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 31- Maddeyle, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından mesleğe kabul edilmeyen hakim adayları için Kurula başvuru imkanı getirilmektedir.

Madde 32- Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşaviri unvanına 657 sayılı Kanunun eki cetvellerde yer verildiği halde, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen (II) sayılı cetvelde yer verilmemiştir. Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşaviri 5300 ek göstergeli bir kadrodur. 5300 ek göstergeli diğer unvanlar 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin 5 inci sırasında yer alırken aynı ek göstergeye sahip olan Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşavirlerinin bu cetvele eklenmemiş olması nedeniyle anılan kadrolarda bulunan personelin mali hakları konusunda hukuki bir boşluk ortaya çıkmıştır. Maddeyle bu sorunun giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 33- Maddeyle Adalet Bakanlığı yurt dışı teşkilatına ilişkin kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvele ilave edilmektedir.

Madde 34- Yürürlük maddesidir.

Madde 35- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 59. Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Uğur Bayraktutan

Artvin

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2101)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 59. Maddesinde mevcut düzenlemede hasta Noterler Cumhuriyet Savcılığı kanalı ile Hükümet tabiplerinden veya Devlet Hastanesi Doktorlarından alacakları rapor üzerine hizmet sürelerine göre belirtilen esaslar dahilinde izinli sayılırlar hükmü bulunmaktadır. Devletin en saygın kurumlarından biri olan Noterlik makamının ve Noterlerin hasta olmaları halinde bile hiçbir kanala ihtiyaç duymadan direkt olarak hastanelere başvurmasından daha doğal bir şey olamaz. Bu başvurunun yasada öngörüldüğü gibi Cumhuriyet Savcılığı kanalı ile olması en azından bu makama olan güvensizliği ve samimiyetsizliği gösterir. Hasta olan bir Noterin sadece Hükümet tabipliğinden ve Devlet Hastanesinden rapor alması şeklindeki mevcut yasadaki sınırlandırma en azından günümüzün koşullarına uymamaktadır. Bu raporun özel Hastaneler aracılığı ile de verilmesi hayatın doğal akışına uygundur. Yasa metninin bu hali ile düzeltilmesi hem kırtasiyeciliği hem de vakit ve güven kaybını önleyecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Hasta noterlerin alacakları rapor üzerine izinli sayılmaları halinde mevcut yasadaki Cumhuriyet Savcılığı kanalı ile Hükümet tabiplerinden veya Devlet Hastanesi Doktorlarından alacakları rapor geçerli sayılıyorken mevcut düzenleme ile Cumhuriyet Savcılığına gerek kalmadan direkt olarak hem Hükümet tabiplerinden hem de Devlet ve Özel Hastane Doktorlarından rapor alınması amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük Maddesi

Madde 3- Yürütme Maddesi

ARTVİN MİLLETVEKİLİ UĞUR BAYRAKTUTAN'IN TEKLİFİ (2/2101)

1512 SAYILI NOTERLİK KANUNUNUN 59. MADDESİNDE NOTERLERİN HASTALIKLARI HALİNDE YAPILACAK İŞLEMLERE İLİŞKİN SORUNLARIN GİDERİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Hasta noterler, Hükümet tabiplerinden, Devlet ve özel hastane doktorlarından alacakları rapor üzerine, hizmet sürelerine göre aşağıdaki esaslar dahilinde izinli sayılırlar:

1. Beş yıla kadar (Beş yıl dahil) hizmeti olanlara üç aya kadar,
2. Beş yıldan on yıla kadar (On yıl dahil) hizmeti olanlara altı aya kadar,
3. On yıldan daha çok hizmeti olanlara bir yıla kadar izin verilir.

Bu süreler sonunda hastalıklarının devam ettiği, resmi sağlık kurullarının raporu ile belgelendirilen noterlerin izinleri, iki katı kadar daha uzatılabilir. Bu sürelerin sonunda da iyileşemeyen noterlerin görevlerine Adalet Bakanlığınca son verilir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

3/6/2014

Aydın Ayaydın

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2209)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Adalet bir devletin olmazsa olmaz temel kamu hizmetlerinden olup, herkese eşit, ölçülü ve zamanında dağıtılması gereken toplumsal bir ihtiyaçtır. Ancak maalesef ülkemizde adalet sisteminin kronik ve yapısal sorunları nedeniyle böylesine önemli bir toplumsal ihtiyaç yeterince karşılanamamaktadır. Bu durumun altında yatan nedenlerden biri de yargı sisteminin paydaşlarının içinde bulunduğu konumdur. Zira adalet sisteminin temel unsurları olan hakim ve savcılarımız, yetersiz özlük hakları içinde, ağır iş yükü ve riskler altında büyük özveri ile hizmet sunmaktadır.

2010 yılında yapılan Anayasa değişikliklerine ilişkin referandum sürecinde Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun yapısı değiştirilirken, yargının güçlendirilmesi bağlamında hakim ve savcılarımızın özlük haklarının iyileştirilmesinin de önem arz ettiği belirtilmiştir. Ancak bu tespit ve söylemlerin üzerinden yıllar geçmesine rağmen böyle bir düzenleme hayata geçirilememiştir.

Bugün itibarıyla hakim ve savcılarımızın gerek özlük hakları, gerekse çalışma koşulları iyileştirilememiş olup, sıkıntılar içinde hizmet veren bir yargı kadromuz bulunmaktadır. Açıkta ki, böylesi bir tablo içinde adalet anlayışı istenen seviyede ve şekilde hayata geçirilemeyecektir.

Bununla birlikte, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Stratejik Planlarında da yer verilmesine rağmen, 2006 yılından beri hakim ve savcılarımızın mali haklarında olumlu yönde bir düzenleme yapılmadığı gibi, hakim ve savcılarımıza yıpranma payı uygulaması dahi bir türlü hayata geçirilmemektedir. Hakim ve savcılarımızın maaşlarındaki erime şüphesiz ki, motivasyonu da olumsuz etkilemekte, tamamen özveri ile yapılan bu mesleklere haksızlık teşkil etmektedir.

Bu çerçevede, Kanun teklifim ile tam ve zamanında sunulması gereken adalet hizmetinin temel unsuru olan hakim ve savcılarımızın maaşlarında derecelerine paralel olarak 2.000 TL'ye kadar varan iyileştirmeler öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile hakim ve savcılara derecelerine farklı tutarlarda yargı ödeneği artışı öngörülmektedir.

Madde 2- Kanunun yürürlük maddesidir.

Madde 3- Kanunun yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ AYDIN AĞAN AYAYDIN'IN TEKLİFİ (2/2209)

**2802 SAYILI HAKİMLER VE SAVCILAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 106. maddesinin birinci fıkrasındaki “% 10’u” ibaresi “% 35’i” şeklinde, üçüncü fıkrasındaki “% 25’i” ibaresi “% 50’si” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Söz konusu Kanun Teklifinin kanunlaşması için gereğini takdirlerinize arz ederiz.

<i>Mustafa Elitaş</i>	<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Mahir Ünal</i>
Kayseri	Adıyaman	Kahramanmaraş
<i>M. Belma Satur</i>	<i>M. Naci Bostancı</i>	<i>Yusuf Başer</i>
İstanbul	Amasya	Yozgat
<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Şuay Alpay</i>	<i>Ahmet Baha Öğütken</i>
Bartın	Elazığ	İstanbul
<i>Recep Özel</i>	<i>Sevim Savaşer</i>	<i>İhsan Şener</i>
Isparta	İstanbul	Ordu
<i>Ramazan Can</i>	<i>Sebahattin Karakelle</i>	<i>Tülay Bakır</i>
Kırıkkale	Erzincan	Samsun
<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>M. Kemal Şerbetçioğlu</i>	<i>M. Kerim Yıldız</i>
Bursa	Bursa	Ağrı
<i>Sevde Bayazıt Kaçar</i>	<i>Nureddin Nebati</i>	<i>A. Nejat Koçer</i>
Kahramanmaraş	İstanbul	Gaziantep
<i>Halil Mazıcıoğlu</i>	<i>Mehmet Sarı</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>
Gaziantep	Gaziantep	Gaziantep
<i>İlknur İnceöz</i>	<i>T. Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Ebubekir Gizligider</i>
Aksaray	Tekirdağ	Nevşehir
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Mehmet Domaç</i>	<i>Kerim Özkul</i>
Adıyaman	İstanbul	Konya
<i>Aydın Şengül</i>	<i>Fatih Şahin</i>	<i>Yunus Kılıç</i>
İzmir	Ankara	Kars
<i>Ali İhsan Yavuz</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>	<i>Hasan Fehmi Kinay</i>
Sakarya	İstanbul	Kütahya
<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Adem Yeşildal</i>	
Bursa	Hatay	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

2/2380 esas numaralı Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzam ile katılmak istiyorum.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

23.10.2014

Mustafa Baloğlu

Konya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2380)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına göre Devletin üç temel erkenden biri olan "Yargı"nın ana unsurunu hâkim ve savcılar oluşturmaktadır. Kariyer meslek olması nedeniyle hâkimlik ve savcılık mesleği, teorik ve pratik bakımdan yoğun bir bilgi birikimini gerektirmektedir. Hâkim ve savcılarının özlük haklarının, yükledikleri görev ve sorumlulukla uyumlu hale getirilmesi; hem yargı organlarının verimliliğini artıracak, hem de daha yetkin ve donanımlı kişilerin hâkimlik ve savcılık mesleğini tercih etmelerini sağlayacak, bu suretle yargılamaya faaliyetinin kalitesini artıracaktır.

İdari yargıda görev yapan hâkim ve savcılardan hukuk fakültesi mezunu olmayanların, belirli bir süre mesleği icra etmeleri şartıyla sınavsız olarak hukuk fakültelerine kayıt yaptırabilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Hâkim ve savcılar hakkında bazı disiplin cezaları bakımından af getirilerek çalışma barışına katkı sağlanması ve mesleki motivasyonlarının artırılması amaçlanmaktadır.

Teklifle, yukarıda kısaca açıklanmaya çalışılan gerekçelerle, hâkim ve savcılarının özlük haklarında düzenlemeler yapılmaktadır.

Öte yandan Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla ilgili kanunlarda değişiklikler yapılmaktadır.

Ayrıca uygulamada dile getirilen sorunların çözümü amacıyla Noterlik Kanununda da değişiklikler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, Noterlik Kanununun 4/a maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Noterin ikinci ve üçüncü sınıftaki asgari hizmet süresi dört yıldır. Noterin sınıfının yükseltilebilmesi için, bu süre içinde Adalet müfettiş tarafından, ilgili noter hakkında olumlu hal kağıdı düzenlenmiş olması da gerekmektedir. Uygulamada her noter hakkında süresi içinde hal kağıdı düzenlenememektedir. Bunun sonucu olarak bazı noterler süresini doldurmasına rağmen, hakkında hal kağıdı bulunmadığından sınıfı yükseltilememektedir. Bununla birlikte noterler görev yaptıkları yerin bağlı bulunduğu Cumhuriyet savcısı tarafından her yıl teftiş edilmektedir. Yapılan değişiklikle, hakkında hal kağıdı düzenlenememiş noterlerin sınıfının yükseltilmesi konusunda, Cumhuriyet savcısı tarafından tanzim edilen son teftiş raporunun esas alınması öngörülmekte ve yaşanan mağduriyetlerin bu şekilde giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Maddeyle, Noterlik Kanununun 22 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Boşalan, açılan veya dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterliklerin, noterin bulunduğu yerde, İstanbul, Ankara ve Adalet Bakanlığınca uygun görülecek diğer yerlerde çıkan birer gazetede ilanına yönelik uygulamadan vazgeçilmekte, söz konusu ilanın sadece Resmî Gazete'de yapılması hükme bağlanmaktadır. Böylece gereksiz masraf ve zaman kaybının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- Teklifle Noterlik Kanununun 22 nci maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlanması amacıyla, aynı Kanunun 24 üncü maddesinde de değişiklik yapılmaktadır.

Madde 4- Maddeyle, Noterlik Kanununun 27 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasına göre, atama yapılırken noterlerin kıdemlerinde eşitlik olması halinde çok sayıda kriter dikkate alınmaktadır. Yapılan değişiklikle, atama yapılırken noterlerin kıdemlerinde eşitlik olması halinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olanın tercih edilmesi sağlanmaktadır. Böylece atamalar daha kolay ve kısa bir süre içinde yapılabilecektir.

Madde 5- Maddeyle, Noterlik Kanununun 59 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, noterlerin doktora, Cumhuriyet savcılığı kanalıyla gidebilmeleri zorunluluğu kaldırılarak, diğer kamu görevlileri ile aynı uygulamaya tabi tutulmaları amaçlanmaktadır.

Madde 6- Anayasanın 125 inci maddesi gereğince idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açık olup, idari uyuşmazlıkları çözmekle görevli olan idari yargı hâkim ve savcıları; hukuk fakültesinden veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilgiler, idari bilimler, iktisat ve maliye alanlarında eğitim veren en az dört yıllık yükseköğrenim kurumlarından mezun olan adaylar arasından, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan ve anayasa hukuku, idare hukuku, hukuk yargılama usulü, borçlar hukuku, medenî hukuk, ceza hukuku ve vergi hukukunun yanı sıra maliye ve ekonomi konularını da kapsayan alan bilgisi sorularından oluşan yazılı yarışma sınavıyla seçilmektedirler.

Anılan sınavda başarılı olan adaylar mülakat sınavına tabi tutulmaktadır. Bu şekilde sınırlı sayıda seçilen idari hâkim adayları, iki yıllık hâkim adaylığı sürecinde Türkiye Adalet Akademisinde teorik, idari mahkemelerde ve Danıştayda uygulamaya yönelik meslek öncesi eğitimlerini tamamladıktan sonra, tekrar yazılı yeterlik sınavına alınmakta, bu sınavda da başarılı olmaları halinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından mesleğe kabulleri yapılmaktadır.

Tüm dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak yenilenen toplumsal dinamiklerin gereklerine uygun ve evrensel standartlarda bir adalet sistemi kurulması ve geliştirilmesi nihai amaçtır. Bu kapsamda halen idari yargı alanında hâkimlik ve savcılık yapmakta olup, esasen hukuk fakültesinde verilen teorik bilgilere ilâveten uygulamaya yönelik birikime de sahip oldukları halde hukuk fakültesi diploması bulunmayanların, belirli bir süre görev yapmış olmak şartıyla, devlet ve vakıf üniversitelerinin hukuk fakültelerine sınavsız kayıt yaptırarak, devam zorunluluğu olmaksızın, belirlenecek fark derslerden sınava girmek suretiyle hukuk fakültesi diploması alabilmeleri amacıyla bu düzenleme yapılmaktadır. Bu imkân Danıştay üyeleri için de getirilmektedir.

Madde 7- Maddeyle, Yargıtay Kanununun 36 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Yargıtayda görev yapan tetkik hâkimlerinin Yargıtay dışında bir göreve atanabilmeleri için görev yaptıkları daire veya kurulun başkanının lüzum göstermesi ve Birinci Başkanlık Kurulunun karar vermesi gerekmektedir. Bu düzenlemeye ek olarak, belirli bir süre çalışmış olmak şartıyla kendi talepleriyle de Yargıtay dışında bir göreve atanabilmelerine imkan sağlanmaktadır.

Madde 8- Maddeyle, hâkim ve savcı adaylığına atanabilmek için "giriş sınavının yapıldığı tarih itibarıyla otuzbeş yaşını doldurmamış olmak" şartı, "giriş sınavının yapıldığı yılın Ocak ayının birinci günü itibarıyla otuzbeş yaşını doldurmamış olmak" şeklinde değiştirilmek suretiyle adaylar lehine düzenleme yapılmaktadır. Avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek için de aynı düzenleme kabul edilmektedir.

Diğer yandan, mesleğinde en az üç yıl fiilen çalışmış avukatların hâkimlik ve savcılık adaylığı sınavına girebilmelerine imkân tanınarak, beş yıllık fiili çalışma süresi kısaltılmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci Başkanvekilleri, Danıştay Başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile diğer tüm hâkim ve savcılara ek tazminat verilmesi amaçlanmaktadır.

Öte yandan, 2802 sayılı Kanuna tabi olup Anayasa Mahkemesinde ve Uyuşmazlık Mahkemesinde raportör olarak görev yapan hâkim ve savcılar bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara 6216 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrası uyarınca "ek ödenek", Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara 2247 sayılı Kanunun 38 inci maddesi uyarınca "ödenek" adı altında aylık ödeme yapılmaktadır. Anılan ödemeler ile maddeyle getirilen ek tazminattan yalnızca birinin ve yüksek olanının ödenmesi öngörülmektedir.

Madde 10- Hâkim ve savcılar icra ettikleri görevin niteliği itibarıyla pek çok tehdit ve tehlikeye açıktır. Nitekim, bazı hâkim ve savcıların görevleri nedeniyle silahlı saldırıya maruz kalarak yaralandıkları hatta hayatlarını kaybettikleri vakidir. Bu sebeple hâkim ve savcılara yapılabilecek bu tür saldırıları caydırabilmek ve onların kişisel güvenliklerini temin etmek amacıyla bedelleri kendilerince ödenen silahları edinebilmeleri önem arz etmektedir. Daha önce Adalet Bakanlığınca yapılan girişimler sonucu o dönem görev yapan bazı hâkim ve savcıların yerli ve ithal silah satın alabilmeleri sağlanmıştır. Ancak mesleğe daha sonra başlayanlar bu imkândan yararlanamamıştır. Maddeyle, hâkim ve savcılarının daha uygun şartlarla şahsi silah edinebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, hâkim ve savcılar hakkında, belirtilen tarihler arasında işlenmiş eylemler sebebiyle verilen uyarma, aylıktan kesme, kınama ve kademe ilerlemesini durdurma cezaları için disiplin affı getirilmektedir. Derece yükselmesini durdurma ve kanunda nitelenen bazı haller hariç olmak üzere yer değiştirme cezası alanlar için ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kuruluna başvuru imkanı tanınmaktadır. 2010 Anayasa değişikliğiyle meslekten ihraç cezaları için yargı yolu açıldığından bu ceza, madde kapsamına alınmamıştır.

Madde 12- Bazı kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar Türkiye Adalet Akademisinde yürütülen adaylık ve hizmet içi eğitimlerde ders vermekle görevlendirilmektedir. Uygulamada ders vermekle görevlendirilenlerin, görev yaptığı kamu kurum ve kuruluşundaki pozisyonu itibarıyla derslere iştirak edemediği görülmüştür. Maddeyle, Türkiye Adalet Akademisinde yapılan eğitimin önemi dikkate alınarak ders vermekle görevlendirilenlerin asli görevleri gerekçe gösterilerek eğitim faaliyetlerinin aksatılmaması ve ders verenlerin derse hazırlık ve motivasyonlarının sağlanması amacıyla ders vermekle görevlendirilenlerin ders verdikleri günlerde izinli sayılmaları sağlanmaktadır.

Madde 13- Maddeyle, Cumhuriyet savcılarının soruşturma işlemlerini daha etkin ve süratli bir şekilde yerine getirebilmelerini temin etmek amacıyla asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalara, 1/9/2019 tarihine kadar katılmamaları hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşünün alınmaması ve Cumhuriyet savcısının asliye ceza mahkemesince verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurabilmesi öngörülmektedir.

6545 sayılı Kanunla, sulh ceza mahkemelerinin kapatılarak yargılama işlemlerinin asliye ceza mahkemeleri tarafından yürütüleceğine ilişkin hüküm sonrasında artan asliye ceza mahkemesi sayısının Cumhuriyet savcısı ihtiyacını artırması nedeniyle böyle bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmuştur. Öte yandan, bölge adliye mahkemelerinin yakın zamanda faaliyete geçirilmesi planlandığından, ortaya çıkacak Cumhuriyet savcısı ihtiyacının karşılanması da amaçlanmaktadır.

Madde 14- 6524 sayılı Kanunla 2802 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, hâkim ve savcılarının meslek içi eğitimlerinin yürütülmesi görev ve yetkisi, eğitim faaliyetlerinin tek elden yürütülmesi amacıyla Türkiye Adalet Akademisine verilmiştir. Maddeyle, meslek içi eğitime alınacak hâkim ve savcılarını belirleme yetkisinin Akademiye ait olduğu vurgulanmakta ve Akademi tarafından bu kapsamda alınan kararların uygulanabilmesi için yapılması gereken tebligat ve yazışma gibi iş ve işlemlerin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği tarafından yürütüleceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 15- 6524 sayılı Kanunla 2802 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinde yapılan değişiklik uyarınca, hâkim ve savcılarının meslek içi eğitim faaliyetleri, Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülmektedir. Değişiklik, hâkim ve savcılarının meslek içi eğitiminin tek elden ve etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmak için eğitime katılacaklar konusunda karar verme yetkisinin Akademiye bulunması zorunludur. 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendindeki düzenleme sebebiyle uygulamada doğması muhtemel uyumsuzlukların önüne geçilmesi amacıyla anılan alt bent yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca maddeyle, 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında teklifle yapılması öngörülen düzenlemenin sonucu olarak, aynı konuyu düzenleyen 6087 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 16- Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşaviri unvanına 657 sayılı Kanunun eki cetvellerde yer verildiği halde, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen (II) sayılı cetvelde yer verilmemiştir. Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşaviri 5300 ek göstergeli bir kadrodur. 5300 ek göstergeli diğer unvanlar 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin 5 inci sırasında yer alırken aynı ek göstergeye sahip olan Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşavirlerinin bu cetvele eklenmemiş olması nedeniyle anılan kadrolarda bulunan personelin mali hakları konusunda hukuki bir boşluk ortaya çıkmıştır. Maddeyle bu sorunun giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLLERİ KAYSERİ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ELİTAŞ, ADIYAMAN MİLLETVEKİLİ AHMET AYDIN, KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ MAHİR ÜNAL, İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MİHRİMAH BELMA SATIR VE AMASYA MİLLETVEKİLİ MEHMET NACİ BOSTANCI İLE 33 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/2380)

HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 4/a maddesinin ikinci fıkrasına "son hal kağıdında" ibaresinden sonra gelmek üzere "; henüz hal kağıdı düzenlenmemiş ise Cumhuriyet savcısı tarafından düzenlenen son teftiş raporunda" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 1512 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Boşalan, açılan veya dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterlikler, Resmî Gazete'de ilan olunur."

MADDE 3- 1512 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "son" ibaresi "Resmî Gazete'de" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 1512 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Atama yapılırken, aynı sınıftan noterlerin meslekteki kıdemleri esas alınır. Kıdemde eşitlik halinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olan tercih edilir."

MADDE 5- 1512 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "Hasta noterler Cumhuriyet savcılığı kanalı ile Hükümet tabiplerinden veya Devlet hastanesi doktorlarından" ibaresi, "Noterler, hastalıkları nedeniyle" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"h. İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanlar, talepleri halinde Yükseköğretim Kurulu tarafından, mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından birlikte belirlenir."

MADDE 7- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "kararı üzerine" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya iki yıllık sürenin dolması şartıyla talepleri halinde," ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile (k) bendinde yer alan "tarih" ibareleri "yılın Ocak ayının birinci günü" şeklinde, (k) bendinde yer alan "beş" ibaresi "üç" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına "Adalet Müfettişlerine," ibaresinden sonra gelmek üzere "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişlerine ve Bakanlık İç Denetçilerine" ibaresi, beşinci fıkrasına "ödeme yapılanlara;" ibaresinden sonra gelmek üzere "yabancı dil tazminatı hariç," ibaresi ve maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut altıncı fıkroda yer alan "vergiye" ibaresi "vergi ve kesintiye" şeklinde değiştirilmiştir.

"Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci Başkanvekilleri, Danıştay Başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay ve Danıştay üyeleri, birinci sınıf hâkim ve savcılar, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar ve diğer hâkim ve savcılara 15.000 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkrada belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir."

MADDE 10- 2802 sayılı Kanuna 112 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Silah Edinme:

MADDE 112/A - Hâkim ve savcılar, Emniyet Genel Müdürlüğünce, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 8 inci maddesi uyarınca temin edilen yerli veya ithal tabancaları, bedeli mukabilinde, zati silah olarak satın alabilirler. Bu silahlar ile ilgili muameleler her türlü vergi, resim, harç ve resmi kuruluşlara ait ardiye ücretinden muaftır."

MADDE 11- 2802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 19- Adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile idari yargı hâkim ve savcıları hakkında 14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş olan uyarma, aylıktan kesme, kınama ve kademe ilerlemesini durdurma cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir.

Af kapsamına giren disiplin cezalarının verilmesini gerektiren fiillerden dolayı, ilgililer hakkında disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturması yapılmaz; devam etmekte olan disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturmaları işlemden kaldırılır; kesinleşmiş olan disiplin cezaları uygulanmaz.

14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenen ve Kanunun 67 nci maddesi ile (e) ve (f) bentleri hariç 68 inci maddesi uyarınca verilip kesinleşmiş bulunan disiplin cezaları, hakkında ceza tertip olunanın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde başvurusu üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunca incelenir.

Yapılan inceleme sonunda Genel Kurul, başvurunun reddine karar verebileceği gibi önceki kararın kaldırılmasına veya eyleme uyan alt bir disiplin cezasına karar verebilir. Genel Kurul tarafından verilen bu kararlara karşı, Başkan veya hakkında ceza tertip olunan, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilir. Yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

Disiplin cezaları affedilenlerin sicil dosyalarındaki bu disiplin cezalarına dair kayıtlar, ilgililerin müracaatı aranmaksızın hükümsüz kalır ve dosyalarından çıkarılır.

Disiplin cezalarının affı, ilgililere geçmiş süreler için özlük hakları ve parasal yönden herhangi bir talep hakkı vermez."

MADDE 12- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu bende göre görevlendirilenler, ders verdikleri günlerde izinli sayılırlar."

MADDE 13- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 9- (1) 1/9/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir."

MADDE 14- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

"ğ) Türkiye Adalet Akademisi tarafından meslek içi eğitim programlarına katılmasına karar verilen hâkim ve savcılara ilişkin iş ve işlemleri yürütmek."

MADDE 15- 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendi ile geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 16- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 5 inci sırasına "Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşavirleri" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederiz.

Bülent Turan

İstanbul

Şuay Alpay

Elazığ

Kerim Özkul

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA,

2/2418 esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzam ile katılmak istiyorum.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

31.10.2014

Mustafa Baloğlu

Konya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2418)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İçişleri Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Hukuk devletinin, demokratik uygarlığın en önemli aşaması olduğuna kuşku bulunmamaktadır. Bireysel gelişim de toplumsal ilerleme de ancak hukuk güvenliğinin sağlandığı bir hukuk devleti modeli içinde mümkündür.

Hukuk devletinin en önemli varlık şartlarından biri de, yargı sisteminin adil ve etkin işleyişini temin etmektir. Etkin işleyişin en önemli boyutunu da yargılamaların makul sürede sonuçlandırılması oluşturmaktadır. Yargının çatışmalı çıkar alanlarını, hakemlik vasfıyla düzenleyerek sosyal barışı sağlaması, sorun ve ihtilaflara süratle çözüm bulabilmesine bağlıdır.

Bununla birlikte, gelişen sosyal ve ekonomik ilişkiler, yargı mercilerinin görev alanındaki sorun ve ihtilafların da çeşitlenmesine yol açmıştır. Gerek Anayasamız, gerekse temel haklara ilişkin uluslararası belgeler tarafından teminat altına alınan adil yargılanma hakkının ayrılmaz bir parçası olan "makul sürede yargılanma hakkı", gittikçe büyüyen ağır bir iş yükünün baskısı altındadır.

Ülkemizde, hukuk ve ceza yargılamalarında, her yıl yaklaşık altı milyon dosyanın ilk derece mahkemelerinin önüne geldiği göz önüne alındığında, bu iş yükünün kapsam ve sınırları daha iyi anlaşılacaktır.

Mahkemelerin işleyişini aksatan ve etkinliğini kıran ağır iş yükü, sadece ülkemiz için değil, dünyadaki pek çok ülkenin en önemli sorunlarından biridir. Hatta, "adil yargılama hakkı" ihlallerine dayalı şikayetleri inceleyen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bile kendi işleyişini tıkayan ağır iş yükünü tasfiye etmek için çözüm arayışına girmek zorunda kalmıştır. Bu güncel sorunun çözümü; toplumların adalet beklentisine cevap verilebilmesi adına hayati önem taşımaktadır.

Makul sürede yargılanma hakkı, ilk yazılı anayasa olarak bilinen Magna Carta'da; "Kimseye hakkı ve adaleti satmayacağız, menetmeyeceğiz ve geciktirmeyeceğiz." sözleriyle ifadesini bulmuş ve tüm insan hakları belgelerinde istisnasız biçimde teminat altına alınarak, zaman içinde sarsılmaz bir evrensel norm haline gelmiştir. Bu kapsamda, sözü edilen hak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6 ncı maddesinde düzenlenen "adil yargılanma hakkı"nın en önemli unsurlarından birini teşkil etmektedir.

Bu ilke, "Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir." hükmünü amir olan Anayasanın 141 inci maddesiyle iç hukukumuz yönünden de bağlayıcı bir üst norm halini almıştır.

Son dört yıl içinde yürürlüğe konulan birçok kanunla yargının iş yükünün azaltılmasına ve yüksek yargı organlarının kapasitesinin artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu düzenlemeler, göreceli biçimde olumlu sonuçlar doğurmuş; mahkemeler ile yüksek yargı organlarının yargılama süreleri hissedilir ölçüde kısalmıştır. Ne var ki, yargılamanın "makul sürede" tamamlanabilmesi hedefi, ağır iş yükü baskısından bir türlü kurtulamayan yargı teşkilatınca, tam anlamıyla yakalanamamıştır.

Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce ortaya konulan ve Yargıtay'ın resmi internet sitesinde yer alan istatistiki bilgiler çerçevesinde, Yargıtay'daki dosya sayıları incelendiğinde;

Ceza dairelerinde,

2010 yılı sonu itibariyle 364.500,

2011 yılı sonu itibariyle 367.329,

2012 yılı sonu itibariyle 341.536,

2013 yılı sonu itibariyle 355.135,

30 Eylül 2014 tarihi itibariyle 394.617 derdest dosyanın bulunduğu;

Hukuk dairelerinde ise,

2010 yılı sonu itibariyle 171.814,

2011 yılı sonu itibariyle 186.897,

2012 yılı sonu itibariyle 165.514,

2013 yılı sonu itibariyle 164.536,

30 Eylül 2014 tarihi itibariyle 215.175 derdest dosyanın bulunduğu anlaşılmaktadır.

Özellikle 2014 yılı Eylül ayı rakamları dikkate alındığında, 2011 yılında Yargıtay üye sayısında yapılan artışın, biriken iş yükünü eritmeye yeterli olmadığı görülmektedir. Ayrıca, ceza dairelerinde davaların ortalama görülme süresi 2012 yılı itibariyle 306 gün iken, bu sayı 2013 yılında 328 güne yükselmiştir. Bu rakam da ceza dairelerinin iş yükünde önemli bir azalma olmadığının diğer bir göstergesidir.

Bununla birlikte, Yargıtay'ın bazı ceza dairelerinin 30 Eylül 2014 tarihi itibariyle iş durumuna bakıldığında;

4. Ceza Dairesinde, derdest dosya sayısının 59.286, çıkan iş sayısının 2013 verilerine göre aylık 3.101,

6.Ceza Dairesinde derdest dosya sayısının 55.271, çıkan iş sayısının 2013 verilerine göre aylık 2.345,

7.Ceza Dairesinde derdest dosya sayısının 28.312, çıkan iş sayısının 2013 verilerine göre aylık 2.302,

10.Ceza Dairesinde derdest dosya sayısının 40.854, çıkan iş sayısının 2013 verilerine göre aylık 1.066,

11.Ceza Dairesinde derdest dosya sayısının 33.940, çıkan iş sayısının ise 2013 verilerine göre aylık 1.842,

olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre, halen derdest olan dosyalar, ilgili daireye yeni dosya gelmemesi şartıyla; 4. Ceza Dairesinde 20 ayda, 6. Ceza Dairesinde 24 ayda, 7. Ceza Dairesinde 13 ayda, 10. Ceza Dairesinde 39 ayda ve 11. Ceza Dairesinde 19 ayda sonuçlandırabilecektir. Bu tahmin dairelerin geçmiş dönem çalışma performansları ile başkaca hiçbir işe bakmamaları şartına dayalı olup, yeni gelecek dosyalar belirtilen süreleri daha da uzatacaktır.

Ceza dairelerindeki bu iş yükü yanında halen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında, dairesine gönderilmeyi bekleyen 300.000'i aşkın dosya olduğu da not edilmelidir.

Diğer yandan;

Yargıtay'ın bazı hukuk dairelerinin 30 Eylül 2014 tarihi itibariyle iş durumuna bakıldığında;

9. Hukuk Dairesinde, derdest dosya sayısının 27.029, çıkan iş sayısının 2013 verilerine göre aylık 3.206,

17. Hukuk Dairesinde derdest dosya sayısının 15.385, çıkan iş sayısının ise 2013 verilerine göre aylık 1.680,

olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre, halen mevcut derdest dosyaları;

9. Hukuk Dairesinin 9 ayda, 17. Hukuk Dairesinin 10 ayda sonuçlandırabilmesi muhtemeldir.

Bunun yanında dosya sayıları dikkate alındığında, Ceza Genel Kurulunun 13 ayda, Hukuk Genel Kurulunun ise 16 ayda sonuçlandırabileceği sayıda derdest dosyası bulunduğu görülmektedir.

Danıştay'ın durumu incelendiğinde devreden dahil yıl içinde gelen dosya sayısının;

2010 yılında 295.502,

2011 yılında 342.746,

2012 yılında 347.890,

2013 yılında 355.531,

14/10/2014 tarihi itibariyle 305.259 olduğu,

Belirtilen yıllarda karara bağlanan dosya sayısının;

2010 yılında 101.753,

2011 yılında 135.751,

2012 yılında 138.627,

2013 yılında 165.501,

14/10/2014 tarihi itibariyle 88.431 olduğu,

Yine aynı yıllarda, sonraki yıla devreden dosya sayısının ise sırasıyla;

2010 yılında 193.749,

2011 yılında 206.995,

2012 yılında 209.263,

2013 yılında 190.030,

14/10/2014 tarihi itibarıyla 216.828 olduğu görülmektedir.

Danıştay'da dosyaların ortalama görülme süreleri incelendiğinde;

2010 yılında 570 gün,

2011 yılında 507 gün,

2012 yılında 535 gün,

2013 yılında 460 gün olduğu anlaşılmaktadır.

Davaların yüksek mahkemeler önünde uzun süre beklemesi, şikâyetlere neden olmakta ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine taraf olarak adil yargılama taahhüdünde bulunmuş olan ülkemizin çare arayışlarını sürekli hale getirmesini zorunlu kılmaktadır.

Bu kadar yoğun iş yükü sebebiyle, yüksek mahkemelerde dosyaların yeterince incelenmeden sonuçlandırıldığı algısı da farklı toplumsal kesimlerde varlığını maalesef korumaktadır.

İş yükü probleminin çözülmesi amacıyla yüksek mahkemelerde zaman zaman daire ve üye sayısı artırılmıştır. En son 2011 yılında yürürlüğe giren, 6110 sayılı Kanunla Yargıtay'da 2 hukuk ve 4 ceza dairesi; Danıştay'da ise 2 dava dairesi kurulmuş, ayrıca her iki yüksek mahkemede bulunan dairelerin birden fazla heyetle çalışabilmesine imkan sağlanmıştır. Yüksek mahkeme dairelerinin birden fazla heyetle çalışabilmesine imkan sağlayan bu yasal altyapının oluşturulmasına rağmen dairelerdeki üye eksiklikleri fiilen birden fazla heyetin eşzamanlı çalışmasına engel olmaktadır.

Teklifle, yukarıda özetlenen ağır iş yükünün taşınabilmesi amacıyla Yargıtay'da sekiz yeni daire ve Danıştay'da yeni bir idari dava dairesi kurulmaktadır. Yargıtay bakımından yeni kurulacak bu dairelerin hukuk veya ceza dairesi olma niteliği, 28/6/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanunla tanınan imkan doğrultusunda anılan Yüksek Mahkemece belirlenecektir. Bununla birlikte her iki yüksek mahkemede dairelerin birden fazla heyet halinde çalışabilmesini fiilen mümkün kılmak amacıyla eksik üye kadroları tamamlanmaktadır.

Öte yandan, Anayasanın 155 inci maddesinde, idarî mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merci olarak tanımlanan Danıştayın, Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları ve kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında düşüncesini bildirmek, tüzük tasarılarını incelemek gibi istişari nitelikte görevleri de vardır. İstişari görevleriyle Danıştay, yürütme organına yardımcı bir inceleme, danışma ve karar organı vasfındadır. Danıştay'ın istişari görevleri ile yargı görevi birbirinden kesin olarak ayrılmış ve her iki görevi yürütecek daireler tamamen ayrı olarak oluşturulmuştur.

Teklifle, 1868 yılında Şuray-ı Devlet olarak kurulan ve önemli bir işlevi de yürütme organına danışmanlık yapmak olan Danıştayın bu fonksiyonu güçlendirilerek bir yeni "idarî daire" daha kurulmaktadır. Böylece idari işlem henüz tesis edilmeden istişari görüş alınmasının, muhtemel ihtilafları ve davaları azaltacağı değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak; adaletin gecikmesi, hukuksal ihtilafların çözümü için adres olan yargıya olan güveni ve ülkemizin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önündeki görünümünü olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, hukuk ve yargılanma güvenliğine hanel getirilmeden adli süreçleri hızlandırmak, vatandaşlarımızın haklarına gecikmeden ulaşmalarını sağlamak teklifin temel önceliğidir.

Hazırlanan teklifle, yüksek yargı organlarının önünde bekleyen dosyaların bir an önce sonuçlandırılması, makul olmayan sürelerle yargılama iddialarına dayanan hak ihlali başvurularının önlenmesi ve toplumda aşınan yargıya güven duygusunun yeniden tesisi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 1512 sayılı Kanununun 27 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut düzenlemeye göre atama yapılırken noterlerin kıdemlerinde eşitlik halinde değişik kriterler uygulanmaktadır. Değişiklikle, atama yapılırken noterlerin kıdemlerinde eşitlik olması halinde noterlik belge sıra numarasına göre işlem yapılması esası benimsenmektedir.

Madde 2- Maddeyle, Danıştay Kanununun 11 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Danıştay Kanununun 52 ve 52/A maddelerinde yapılan değişiklikle Danıştay "Başkanlar Kurulu" ve "Başkanlık Kurulu" nun görevlerinin yeniden düzenlenmesinin zorunlu sonucu olarak bu maddede de değişiklik öngörülmektedir.

Madde 3- Maddeyle, Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle Danıştay'da "dava dairesi" sayısı on dörtten on beşe, "idari daire" sayısı birden ikiye ve toplamda Danıştayın daire sayısı on beşten on yediye çıkarılmaktadır.

Danıştay'da 14/10/2014 tarihi itibarıyla incelenmeyi bekleyen 305.259 dosya bulunmaktadır. Danıştay'daki bir dosyanın ortalama görülme süresinin 2012 yılında 535 gün, 2013 yılında ise 460 gün civarında seyrettiği dikkate alındığında halen yargılamaların makul sürede sonuçlandırılması kriterinin sağlanamadığı görülmektedir.

İş yükü probleminin çözülmesi amacıyla yüksek mahkemelerde zaman zaman daire ve üye sayısı artırılmıştır. En son 2011 yılında yürürlüğe giren, 6110 sayılı Kanunla Danıştay'da 2 dava dairesi kurulmuştur. Teklifte, yukarıda özetlenen ağır iş yükünün taşınabilmesi amacıyla Danıştay'da yeni bir idari dava dairesi kurulmaktadır.

Öte yandan Danıştayın, Başbakan ve Bakanlar Kurulunca gönderilen kanun tasarıları ve kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında düşüncesini bildirmek, tüzük tasarılarını incelemek gibi istişari nitelikte görevleri de vardır. İstişari görevleriyle Danıştay, yürütme organına yardımcı bir inceleme, danışma ve karar organı vasfındadır. Teklifte, 1868 yılında Şuray-ı Devlet olarak kurulan ve önemli bir işlevi de yürütme organına danışmanlık yapmak olan Danıştayın bu fonksiyonu güçlendirilerek bir yeni "idari daire" daha kurulmaktadır.

Madde 4- Maddeyle, Danıştay Kanununun 14 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Danıştay Kanununun 52 ve 52/A maddelerinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak bu maddede de değişiklik öngörülmektedir. Öte yandan, Danıştay dava dairelerinde görev yapacak üyelerin yükseköğrenimlerini, hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yer veren siyasal bilimler, idari bilimler, iktisat ve maliye alanlarında yapmış olmalarını zorunlu kılan hüküm yürürlükten kaldırılarak diğer uzmanlık alanlarından gelen Danıştay üyelerinin bilgi ve tecrübelerinin dava dairelerindeki çalışmalara aktarımı mümkün hale getirilmektedir.

Madde 5- Maddeyle, Danıştay Kanununun 16 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Danıştay'da halen bir olan "idari daire" sayısının ikiye çıkarılmasının zorunlu sonucu olarak bu maddede de düzenleme yapılmakta ve idari dairelerin kararlarının denetim mercii olan İdari İşler Kurulunun oluşumu, her idari dairenin İdari İşler Kurulunda temsilinin sağlanması amacıyla yeniden belirlenmektedir.

Madde 6- Maddeyle, Danıştay Kanununun 26 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 26 ncı maddede, idari dava ve uyumsuzlukları karara bağlayacak daireler, numaraları belirtilmek suretiyle sayılmaktadır. Aynı kapsamda bir idari dava dairesi daha kurulması sebebiyle yeni kurulacak dairenin numarasının belirtilmesi suretiyle değişiklik yapılmaktadır.

Madde 7- Maddeyle, Danıştay Kanununun 41 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 41 inci maddede, idari işlere bakacak daire Birinci Daire olarak belirlenmektedir. Yeni kurulan bir idari daire de aynı kapsamdaki işlere bakacağından yeni kurulacak bu istişari dairenin numarasının belirtilmesi suretiyle maddede değişiklik yapılmaktadır.

Madde 8- Maddeyle, Danıştay Kanununun 42 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 42 nci maddede idari daire olarak görev yapan Birinci Dairenin görevleri düzenlenmektedir. Yeni kurulması öngörülen Onyedinci Dairenin de idari daire olarak görev yapması öngörülmekle anılan dairenin görevlerinin de aynı kapsamda belirlenmesi suretiyle düzenleme yapılmaktadır. Öte yandan idari daireler arasındaki işbölümünün Danıştay Başkanı tarafından yapılması hükme bağlanmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, Danıştay Kanununun 52 nci maddesinde değişiklik öngörülmektedir. 52 nci maddede Danıştay Başkanlar Kurulunun görevleri arasında sayılan; üyelerin görev yerlerini belirlemek, zorunlu hâllerde daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek ve tetkik hâkimlerinin çalışacakları daireleri, kurulları ve görecekleri işleri belli etmek ve gerektiğinde yerlerini değiştirmek şeklindeki görevlerin, daha hızlı ve etkin karar alma imkanına sahip olan Başkanlık Kuruluna devrinin sağlanması amacıyla bu maddede düzenleme yapılmaktadır. Bu sayede daire başkanlarının, yargılama faaliyetlerine odaklanmaları ve idari işler sebebiyle daire işlerinden geri kalmamaları amaçlanmaktadır. Ayrıca bu değişiklikle, Yargıtay Kanununun 18 inci maddesinde yer alan Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun görevleriyle uyum sağlanmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, Danıştay Kanununun 52/A maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Danıştay Kanununun 52 nci maddesinde yapılan değişikliğin uzantısı olarak Başkanlık Kurulunun görevleri yeniden düzenlenmektedir. Bu kapsamda Başkanlar Kurulunun görev alanından çıkarılan konular, Başkanlık Kurulunun görevleri arasına alınmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, Danıştay Kanununa geçici 26 ncı madde eklenmektedir. Danıştay'da biri idari dava dairesi, biri idari daire olmak üzere iki daire kurulmakta ve buna bağlı olarak yeni üye kadroları ihdas edilmektedir. Böylece Danıştay'ın tüm dairelerinin, bir başkan ve on üyeden oluşarak birden fazla heyet halinde fiilen çalışabilmesi sağlanmaktadır. Yeni üyelerin seçilmesinden sonra yapılacak iş ve işlemleri belirlemek amacıyla bu geçici madde düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 12- Maddeyle, Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle otuz sekiz olan daire sayısı kırk altıya çıkarılmaktadır. Böylelikle Yargıtay'da geçen temyiz inceleme süresinin kısaltılması amaçlanmaktadır.

30 Eylül 2014 tarihi itibarıyla Yargıtay ceza dairelerinde 394.617 derdest dosya; hukuk dairelerinde ise, 215.175 derdest dosya bulunmaktadır. Buna ek olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında, dairelerine gönderilmeyi bekleyen 300.000'i aşkın dosya bulunmaktadır.

2011 yılında Yargıtay üye sayısında yapılan artışın, biriken iş yükünü eritmeye yeterli olmadığı görülmektedir. Ayrıca, ceza dairelerinde davaların ortalama görülme süresi 2012 yılı itibarıyla 306 gün iken, bu sayı 2013 yılında 328 güne yükselmiştir. Bu rakamlar da ceza dairelerinin iş yükünde önemli bir azalma olmadığını göstermektedir. Yüksek mahkemedeki dosyaların sonuçlanma süreleri de bu tabloyu teyit etmektedir. Örneğin, elindeki mevcut dosyaları 6. Ceza Dairesi 24 ayda, 10. Ceza Dairesi 39 ayda ve 11. Ceza Dairesi 19 ayda sonuçlandırabilecek durumdadır. Bu tahmin, dairelerin geçmiş dönem çalışma performansları ile başkaca hiçbir işe bakmamaları şartına dayalı olup, yeni gelecek dosyalar belirtilen süreleri daha da uzatacaktır.

İş yükü probleminin çözülmesi amacıyla yüksek mahkemelerde zaman zaman daire ve üye sayısı artırılmıştır. En son 2011 yılında yürürlüğe giren, 6110 sayılı Kanunla Yargıtay'da 2 hukuk ve 4 ceza dairesi kurulmuş, ayrıca yüksek mahkemede bulunan dairelerin birden fazla heyetle çalışabilmesine imkan sağlanmıştır. Buna rağmen dairelerdeki üye eksiklikleri, birden fazla heyetin eşzamanlı çalışmasına fiilen engel olabilmektedir.

Maddeyle, belirtilen ağır iş yükünün taşınabilmesi amacıyla Yargıtay'da sekiz yeni daire kurulmaktadır. Yeni kurulacak bu dairelerin hukuk veya ceza dairesi olma niteliği, 28/6/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanunla tanınan imkan doğrultusunda Yüksek Mahkemece belirlenecektir.

Madde 13- Maddeyle, Yargıtay Kanununun 36 ncı maddesinde değişiklik yapılarak Yargıtay tetkik hakimlerinin atanmalarına ilişkin usul değiştirilmekte ve Danıştay tetkik hakimlerinin atanmasına ilişkin usul benimsenerek iki yüksek mahkeme arasında uyum sağlanmaktadır.

Madde 14- Maddeyle, Yargıtay Kanununa geçici 14 üncü madde eklenmektedir. Yargıtay'da sekiz yeni daire kurulmakta ve buna bağlı olarak yeni üye kadroları ihdas edilmektedir. Böylece Yargıtay dairelerinin, bir başkan ve on üyeden oluşarak birden fazla heyet halinde fiilen çalışabilmesi sağlanmaktadır. Yeni üyelerin seçilmesinden sonra yapılacak iş ve işlemleri belirlemek amacıyla bu geçici madde düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, Hakimler ve Savcılar Kanununa iki yeni madde eklenmektedir. Eklenen 112/A maddesiyle, icra ettikleri görevin niteliği itibarıyla pek çok tehdit ve tehlikeye açık olan hâkim ve savcılar, kolluk görevlileri gibi zati silah edinebilmeleri imkanı getirilmektedir.

Eklenen 112/B maddesi uyarınca hakim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartlarının, tüm resmi ve özel kuruluşlarca resmi kimlik olarak kabul edilmesi sağlanmaktadır.

Madde 16- Maddeyle, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Ceza mahkemelerinin oluşumuna ilişkin mevcut sistemde, iş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla mahkeme dairesi oluşturulabilmektedir. Bu durumda, mahkemeye gelen işler, sayısal anlamda tevzi edilmektedir. Bu uygulama bir mahkeme veya hâkimi birbirinden farklı problemleri çözmeye zorunluluğunda bırakılmaktadır. Buna karşılık, günümüzde birçok bilim dalında uzmanlaşma yaygınlaşmış, hatta temel bilim dallarının altında mikro uzmanlık alanları oluşmuştur. Bu anlamda bir ihtisaslaşmaya mahkemelerde de ihtiyaç vardır.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde 2013 yılında 6460 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, idare veya vergi mahkemeleri bakımından benzeri bir hüküm getirilmiştir. Buna göre, "Aynı yargı çevresinde birden fazla idare veya vergi mahkemesinin faaliyet gösterdiği hâllerde, özel

kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, mahkemeler arasındaki iş bölümü Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Mahkemeler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır."

Aynı hüküm, 6460 sayılı Kanunla 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 5 inci maddesine de eklenmiştir. Buna göre "İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde hukuk mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır."

Yargıtay ve Danıştay'da da ihtisaslaşmaya dayalı iş bölümü söz konusudur.

Değişiklikle, mahkemelerin ihtisaslaşmasına ilişkin bu ilkenin ceza mahkemelerine de teşmil edilmesi amaçlanmaktadır.

Anayasanın 142 nci maddesine göre, mahkemelerin görevi kanunla belirlenmektedir. Düzenlemeyle o yer mahkemelerinin kanunla belirlenmiş görev alanının idari bir kararla değiştirilmesi söz konusu olmayıp, bilakis aynı yer mahkemesinin kendi daireleri arasında iş dağılımı esası getirilmektedir. Bilindiği üzere, birden fazla dairesi bulursa dahi aynı yer mahkemesine gelecek dava konuları, ilgili kanunlarda ayrıntılı olarak belirtilmiş olup, yapılan bu düzenleme kanunlara uyumlu olarak aynı yer mahkemelerine gelecek dava konularını etkilememekte, sadece aynı yer mahkemelerinin kendi daireleri arasında dava konularına göre bir ayırım yapılmaktadır.

Yapılması öngörülen değişikliğe göre daireler, tevzi edilen davalara bakmakla yükümlü olacaklardır. Ayrıca maddede yapılan düzenlemeyle, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca iş dağılımının yapıldığı tarih itibarıyla görülmekte olan davalarda daireler, dava dosyalarını iş bölümüne dayanarak diğer bir daireye gönderemeyeceklerdir.

Madde 17- Maddeyle, Yargıtay ve Danıştay'da yeni kurulan dairelere ilişkin kadro ihdası yapılmakta ve düzenlenen listeler 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili bölümlerine eklenmektedir.

Madde 18- Yürürlük maddesidir.

Madde 19- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ BÜLENT TURAN VE ELAZIĞ MİLLETVEKİLİ
ŞUAY ALPAY İLE 1 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/2418)

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Atama yapılırken, aynı sınıftan noterlerin meslekteki kıdemleri esas alınır. Kıdemde eşitlik halinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olan tercih edilir."

MADDE 2- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Başkanlar" ibaresi "Başkanlık" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ondördü" ibaresi "onbeşi", "biri" ibaresi "ikisi" ve "onbeş" ibaresi "onyedi" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2575 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan "Başkanlar" ibareleri "Başkanlık" şeklinde değiştirilmiş, maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- 2575 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

"1. İdari İşler Kurulu, idari dairelerin başkanları ile her takvim yılı başında Başkanlık Kurulunca her idari daireden seçilecek bir üye ve her dava dairesinden seçilecek bir başkan veya üyeden oluşur. Kurulun seçimle belirlenen üyeliklerinde boşalma olması halinde Başkanlık Kurulunca otuz gün içinde seçim yapılır."

MADDE 6- 2575 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Ondördüncü ve Onbeşinci" ibaresi "Ondördüncü, Onbeşinci ve Onaltıncı" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 2575 sayılı Kanunun 41 inci maddesinde yer alan "Birinci Daire ve" ibaresi "Birinci ve Onyedinci daireler ile" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 2575 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin başlığı "Birinci ve Onyedinci dairelerin görevleri" şeklinde; birinci fıkrasında yer alan "Birinci Daire:" ibaresi "1. Birinci ve Onyedinci daireler:" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"2. İdari daireler arasındaki işbölümü Danıştay Başkanı tarafından yapılır."

MADDE 9- 2575 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri ile üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10- 2575 sayılı Kanunun 52/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 52/A- 1. Başkanlık Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Üyelerin görev yerlerini, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde tutarak belirlemek.

b) Zorunlu hâllerde, daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek.

c) Danıştay tetkik hâkimlerinin çalışacakları daireleri, kurulları ve görecekle işleri belli etmek ve gerektiğinde yerlerini değiştirmek.

d) Yetkili merciin neresi olduğu belirtilmemiş olan yönetim işlerini belli etmek veya bu işleri yapmak.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek."

MADDE 11- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 26- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde bu Kanuna göre oluşturulan Danıştay üyeliği kadroları için seçim yapılır.

2. Seçimin tamamlandığı tarihten itibaren on gün içinde Başkanlık Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, dava daireleri arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Danıştay Genel Kurulunun onayına sunar. Danıştay Genel Kurulu, tasarımı beş gün içinde karara bağlar. Danıştay Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı derhal Resmî Gazetede yayımlanır ve yayım tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

3. Başkanlık Kurulu, işbölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Danıştay daire başkanları, üyeleri ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

4. Danıştay Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı uygulanmaya başlayınca kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

5. Daha önce başka dairelerde görülmekte olup da dairesi değiştirilen dava dosyaları mevcut halleriyle ilgili daireye gönderilir."

MADDE 12- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan "otuz sekiz" ibaresi "kırk altı" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 2797 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirmiştir.

"MADDE 36- Yargıtayda yeteri kadar tetkik hakimi bulunur. Tetkik hakimleri meslekte en az beş yılını fiilen doldurmuş adli yargı hakimi ve Cumhuriyet savcılar arasında Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır."

MADDE 14- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde bu Kanuna göre oluşturulan Yargıtay üyeliği kadroları için, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçim yapılır.

Birinci fıkraya uyarınca seçimin yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde Birinci Başkanlık Kurulu yeniden belirlenir.

Belirlenen Birinci Başkanlık Kurulu on gün içinde, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunar. Yargıtay Büyük Genel Kurulu, tasarımı beş gün içinde karara bağlar. Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı derhal Resmî Gazetede yayımlanır ve yayım tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

Birinci Başkanlık Kurulu, işbölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Yargıtay daire başkanları, üyeleri ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı uygulanmaya başlayıncaya kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

Daha önce başka dairelerde görülmekte olup da dairesi değiştirilen dava dosyaları mevcut halleriyle ilgili daireye gönderilir."

MADDE 15- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 112 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

"Silah edinme:

MADDE 112/A- Hakim ve savcılar, Emniyet Genel Müdürlüğünce, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 8 inci maddesi uyarınca temin edilen yerli veya ithal tabancaları, anılan maddedeki şartlar uyarınca, bedeli mukabilinde, zati silah olarak satın alabilirler.

Mesleki kimlik kartı:

MADDE 112/B- Hakim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, tüm resmi ve özel kuruluşlarca resmi kimlik olarak kabul edilir."

MADDE 16- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar, Resmî Gazetede yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmakla yükümlüdür. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca iş dağılımının yapıldığı tarih itibarıyla görülmekte olan davalarda daireler, iş bölümü gerekçesiyle dosyaları diğer bir daireye gönderemez."

MADDE 17- Bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin, (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne; ekli (3) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin, (4) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 18- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1 SAYILI LİSTE)
(I) SAYILI CETVEL

KURUMU	: YARGITAY			
TEŞKİLATI	: MERKEZ			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAM
GİH	Yazı İşleri Müdürü	1	4	4
GİH	Yazı İşleri Müdürü	2	4	4
GİH	Şef	4	16	16
GİH	Zabıt Katibi	8	25	25
GİH	Zabıt Katibi	6	25	25
GİH	Zabıt Katibi	4	14	14
GİH	Sekreter	10	4	4
GİH	Sekreter	8	4	4
GİH	Mübaşir	10	8	8
GİH	Hizmetli	11	16	16
GİH	Şoför	10	8	8
TOPLAM			128	128

(2) SAYILI LİSTE
(II) SAYILI CETVEL

KURUMU	: YARGITAY			
TEŞKİLATI	: MERKEZ			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAM
	Daire Başkanı	1	8	8
	Üye	1	120	120
TOPLAM			128	128

(3) SAYILI LİSTE
(I) SAYILI CETVEL

KURUMU	: DANIŞTAY			
TEŞKİLATI	: MERKEZ			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAM
GİH	Yazı İşleri Müdürü	3	2	2
GİH	Şef	4	4	4
GİH	Zabıt Katibi	8	8	8
GİH	Zabıt Katibi	6	8	8
GİH	Sekreter	8	2	2
GİH	Mübaşir	8	2	2
GİH	Hizmetli	11	4	4
GİH	Şoför	10	2	2
TOPLAM			32	32

(4) SAYILI LİSTE
(II) SAYILI CETVEL

KURUMU	: DANIŞTAY			
TEŞKİLATI	: MERKEZ			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAM
	Daire Başkanı	1	2	2
	Üye	1	37	37
TOPLAM			39	39

Alt Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No: 2/2397, 2/2380, 2/2101, 2/2209

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

“Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve Isparta Milletvekili Recep Özel ile 52 Milletvekilinin; Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2397)” 14/10/2014 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Dışişleri, İçişleri, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Plan ve Bütçe komisyonlarına; “Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma Satır ve Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ile 33 Milletvekilinin; Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2380)” 1/10/2014 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da İçişleri, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Plan ve Bütçe komisyonlarına; “Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan’ın; Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/99)” 14/10/2011 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan’ın; İletişimin Tespiti, Dinlenmesi ve Kayda Alınması Hakkında Kanun Teklifi (2/104)” 18/10/2011 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan’ın; Müdafinin Dosyayı İnceleme Yetkisi Kanun Teklifi (2/124)” 10/11/2011 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’ nun; İletişimin Tespiti, Dinlenmesi ve Kayda Alınması Hakkında Kanun Teklifi (2/1324)” 8/3/2013 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’ın; 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 59. Maddesinde Noterlerin Hastalıkları Halinde Yapılacak İşlemlere İlişkin Sorunların Giderilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/2101)” 25/4/2014 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve “İstanbul Milletvekili Aydın Ağan Ayaydın’ın; 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2209)” 6/6/2014 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ve tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiştir. Esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak da Adalet Komisyonuna havale edilen (2/2209) esas numaralı Teklif, 16/10/2014 tarihinde komisyonların karşılıklı kabulü ile İttüzüğün 34’üncü maddesi uyarınca esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiş ve keyfiyet 16/10/2014 tarihinde Genel Kurulun bilgisine sunulmuştur.

Komisyon 15/10/2014 tarihli toplantısında 2/2380 esas numaralı Kanun Teklifini görüşmek üzere toplanmıştır. Ancak 2/2397 esas numaralı Teklifin gündeme alınması için İttüzük uyarınca geçmesi gereken süre beklenmeden gündeme alınmasından ve diğer tekliflerin de gündeme konu Teklifle aynı konularda düzenlemeler içermesine rağmen gündeme alınmadığından bahisle ileri sürülen itirazlara istinaden toplantı ileri bir tarihe ertelenmiştir.

Komisyon daha önce gündeme alınan 2/2380 esas numaralı Kanun Teklifi ile (2/2397), (2/99), (2/104), (2/124), (2/1324), (2/2101), (2/2209) esas numaralı kanun tekliflerini görüşmek üzere 21/10/2014 tarihinde toplanmıştır.

Komisyonunda yapılan müzakere neticesinde, Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan ile İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu, Tekliflerinin gündemdeki Teklifle aynı konuda düzenlemeler içermesine rağmen, öngörülen değişikliklerin mahiyet itibarıyla esas alınması düşünülen Teklif düzenlemelerinden farklı olduğunu ve bu nedenle birleştirilmemeleri gerektiği yönünde itirazlarda bulunmuşlardır. Bu itirazlara binaen mezkûr Teklifler, İhtüzüğün 26 ve 35’inci maddeleri uyarınca gündemden düşürülmüştür. Akabinde de 2/2397, 2/2380, 2/2101, 2/2209 esas numaralı Teklifler, birbirleriyle ilgili görülerek İhtüzüğün 35’inci maddesi uyarınca 2/2397 esas numaralı Teklif esas alınmak suretiyle birleştirilmiş ve daha detaylı incelenebilmesini teminen yedi üyeden müteşekkil bir alt komisyona sevk edilmiştir.

Alt Komisyonumuz, Isparta Milletvekili Recep Özel başkanlığında gerçekleştirilen 22/10/2014 ve 23/10/2014 tarihli toplantılarında gündemindeki işi Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Türkiye Adalet Akademisi, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Noterler Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşmüştür.

Alt Komisyonumuzdaki görüşmelerde yapılan detaylı incelemeler ve bunun sonucunda ihtiyaç duyulan kimi hususlarda yapılan değişiklikler neticesinde Komisyonumuz, Teklifler hakkında ileri sürülen itirazların aşağıda belirtilen gerekçelerle karşılandığı sonucuna ulaşmıştır.

Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgelerin güvenli elektronik imzayla gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilmesi öncelikle beş yılı aşkın bir süreden beri uygulanmakta olan e-devlet projesinin bir aşamasıdır. Esasen bu düzenleme, e-devlet projesinin beş yılı aşkın bir süreden beri uygulanıyor olması karşısında geç kalmış bir düzenleme olarak dahi kabul edilebilir. Kaldı ki, Noterlik Kanununun halen yürürlükte olan “Evrak ve defterlerin gizliliği” başlıklı 55’inci maddesinde noterlik evrak ve defterlerinin mahkeme, sorgu hâkimliği ve Cumhuriyet savcılıklarınca veya resmi daireler tarafından, konusu da belirtmek suretiyle noterlikte soruşturmaya yetkili kılınan kimselerce incelenebileceği düzenlenmiştir. Ayrıca noterlik evrak ve defterlerinin daire dışına çıkarılabilmesi, mahkemenin veya sorgu hâkiminin kararıyla mümkün olabilmektedir. Teklifte Noterlik Kanununa eklenmesi öngörülen 198/A maddesi, halen yürürlükte olan 55’inci madde düzenlemesinin elektronik işlemler bakımından bir yansımasıdır. Dolayısıyla özel hayatın gizliliğinin, aile hayatın gizliliğinin ve kişisel verilerin korunması (Anayasa m. 20) bakımından herhangi bir ihlal oluşturmamaktadır.

Yargıtayda görev yapacak tetkik hâkimlerinin meslekte en az beş yılını fiilen doldurmuş adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanmasına ilişkin hüküm, Danıştay Kanununun 11’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Danıştay tetkik hakimleri ile savcıları, beş yıl meslekte hizmet etmiş ve olumlu sicil almış idari yargı hakimleri arasından Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanırlar.” hükmünün Yargıtay Kanununa aktarılmasıdır. Dolayısıyla değişiklik, aynı konuda, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merci olan Danıştay bakımından farklı, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merci olan Yargıtay bakımından farklı usuller öngörülmesinin önüne geçilmesi amacına yöneliktir. Kaldı ki, bu düzenleme Anayasanın 159’uncu maddesinin emredici hükmünün de bir gereğidir.

Avukatlık mesleğinden hâkim ve savcı adaylığa geçmek isteyenler için mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış olma koşulunun iki yıla düşürülmesi, adaylığa geçenerlere uygulanan usul incelendiğinde herhangi bir sakınca doğurmamaktadır. Şöyle ki; Hâkimler ve Savcılar Kanununun adli ve idari yargı hâkim ve savcı adaylarının niteliklerini düzenleyen 8’inci maddesinde adli ve idari yargı adaylarının yazılı yarışma sınavı ile mülakatta başarı göstermesi gerektiği düzenlenmektedir. Aynı maddede avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler bakımında da kendi aralarında yapılacak olan yazılı yarışma sınavında ve mülakatta başarılı olmak şartları aranmaktadır. Dolayısıyla hem avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler -kendi aralarında yapılmasının sonuca herhangi bir etkisi olmamakla beraber- hem de diğerleri bakımından yazılı yarışma sınavında ve mülakatta başarılı olmak şartları arandığından avukatlık mesleğinden geçmek isteyen adaylar bakımından mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış olma şartı uzun bir süre olarak telakki edilmiş ve iki yıllık süre yerinde görülmüştür.

Yargının sorunlarının çözümü amacıyla hâkim ve savcıların özlük haklarında yapılması öngörülen bir takım iyileştirmeler, maddede sayılanlar ile diğer tüm hâkim ve savcılara ek tazminat verilmesi suretiyle yapılmaktadır. İyileştirmenin de ek tazminat verilerek yapılması öngörüldüğünden, tazminatta kıdem ve derece esasının benimsenmemesi isabetli görülmüştür.

Yüksek yargıda gerçekleştirilen yargı yılı açılışları bir nevi yargı için yasal bir onurlandırma vesilesi olduğu kabul edilse dahi böyle bir düzenleme yalnız Yargıtay bakımından öngörülmüştür. Bu yönde bir düzenleme Danıştay bakımından söz konusu değildir. Her iki yargı kolunda aynı konularda farklı düzenlemelerin benimsenmesi izah edilebilirlikten uzaktır. Kaldı ki, böyle bir düzenleme olmasa dahi adli yıl açılış töreni veya başka bir ad altında bu yönde bir etkinlik yapılmasının önünde bir engel de bulunmamaktadır.

Görüşmelerde muhalefet partilerinin dile getirdikleri itirazlar şöyledir:

Noterlik Kanununa eklenmesi öngörülen 198/A maddesi uyarınca Noterlik Kanununda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilecektir. Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgelerin güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebileceği, saklanabileceği ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebileceği düzenlenmektedir. Noterler huzurunda yapılan birçok işlem ise kişilerin özel hayatları ile aile hayatlarına dair olup, bunlar aynı zamanda kişisel veri niteliğini haizdir. Bu nedenle özel hayatın gizliliğinin, aile hayatın gizliliğinin ve kişisel verilerin korunması zorunluluğu nedeniyle (Anayasa m.20), bahse konu işlemler bakımından gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilme imkânı, kimi ihlallerin yaşanmasına neden olabilecektir.

İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanların talepleri halinde Yükseköğretim Kurulu tarafından mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilmesi öncelikle eşitlik ilkesine (Anayasa m. 10) aykırıdır. Bu düzenlemeyle anılanlar bakımından hukuk nosyonuna da sahip olmalarının önünün açılması ise bu durumda Hakimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesindeki “her dönemde alınacak aday sayısının yüzde yirmisini geçmemek” şeklindeki düzenlemenin kaldırılması (tamamen hukuk fakültesi mezunlarından alınmasını temin edecek bir düzenlemeyle) ve böylece idari yargıda görev yapacak hâkim ve savcılarının tamamının hukuk fakültesi mezunu olması zorunluluğunun getirilmesi daha yerinde bir düzenleme olacaktır.

Kurumların iç işleyişlerinin kendi inisiyatiflerine bırakılması temel ilke olmalı ve bu ilke özellikle yüksek yargı bakımından daha belirgin bir biçimde ortaya konmalıdır. Bu nedenle Yargıtayda görev yapan/yapacak tetkik hâkimleri için yetkinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna aktarılması yerinde değildir. Bu düzenleme yüksek yargının iç işleyişinde ve ihtisaslaşmasında sorunları da beraberinde getirecektir. Ayrıca bu şekilde bir düzenleme kurumlar arasındaki uzlaşma kültürünün de bozulmasına neden olacaktır.

Avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler için mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış olma koşulunun iki yıla düşürülmemesi gerekir. Zira beş yıl olarak uygulanan bu süre, avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenlerin temayüz edebilmeleri için daha uygundur.

Adalet hizmetinin temel unsurları olan hâkim ve savcılara, yaptıkları işin önemi ve yoğunluğu dikkate alındığında maaş artışına ilişkin olarak Teklifte getirilen düzenleme olumlu olmakla birlikte kıdem ve derece esasının benimsenmemesi hakkaniyete aykırılık teşkil etmektedir. Kamu yönetiminin bugüne kadar ki uygulamaları da göz önünde bulunduğunda bu uygulamalarla paralel düzenleme yapılması gerekir. Ayrıca emekli hâkim ve savcıların bu iyileştirmeden yararlandırılmaması ve yargı hizmetinin bir bütün olduğundan diğer bileşenlerin Teklifte yer almaması düzenlemenin önemli eksikliklerinden biridir.

Yüksek yargıda gerçekleştirilen yargı yılının açılışları yargı için bir nevi yasal bir onurlandırmadır. Uzun yıllar devam eden bu geleneğin, toplumsal bir ihtiyaca dayanmaksızın güncel bir takım sebeplere istinaden kaldırılması doğru değildir.

Teklifin maddeleri üzerinde yapılan değişiklik ve kabuller aşağıdaki gibidir:

Teklifin noterlerin sınıf ve asgari hizmet süresine ilişkin düzenleme içeren çerçeve 1 inci maddesi metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8'inci maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yargıtayda görev yapacak tetkik hâkimlerinin alınmasına ilişkin usulde değişiklik yapıldığından aynı usulün Yargıtayda görev yapacak savcılar bakımından da benimsenmesi amacıyla Teklifte çerçeve 8'inci madde eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 9'uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bazı hükümlerin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin hükümler içeren Teklifin çerçeve 30 uncu maddesinin Yargıtay Kanununun 59'uncu maddesinin yürürlükten kaldırılmasını öngören kısmı, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla çerçeve 10'uncu madde olarak düzenlenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 10, 11 ve 12'nci maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 11, 12 ve 13'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 13'üncü maddesi Hakimler ve Savcılar Kanununa eklenmesi öngörülen 112/A maddesinde yer alan şartlara vurgu yapılması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 14'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 14'üncü maddesi, hâkim ve savcılar hakkında verilen uyarma ve aylıktan kesme cezaları için doğrudan af getirilmesi ve kınama, kademe ilerlemesinin durdurulması, derece yükselmesinin durdurulması ve Hâkimler ve Savcılar Kanununun 68'inci maddesinin (e) ve (f) bentleri hariç yer değiştirme cezaları için Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kuruluna başvurma imkanı getirilmesi amacıyla değiştirilmiştir. Anılan Kanunun 69'uncu maddesi uyarınca 64, 65, 66, 67 ve 68'inci maddeleri uyarınca verilen disiplin cezaları ise bu kapsam dışında bırakılmıştır. Çerçeve madde yapılan değiştirilmiş ve teselsül doğrultusunda çerçeve 15'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 15 ve 16'ncı maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 16 ve 17'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Adalet müşavirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile diğer hususların Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenmesini teminen Teklifin çerçeve 17'nci maddesi değiştirilerek yapılan teselsül neticesinde çerçeve 18'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 18 ve 19'uncu maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 19 ve 20'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Türkiye Adalet Akademisinde yapılan meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınavda başarısız olması sebebiyle adaylığına son verilenlere yeni bir sınav hakkı tanınması amacıyla Teklifle çerçeve 21'inci madde eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Mevzuat altyapısı tamamlanan ancak faaliyete geçmemiş olan bölge adliye mahkemeleri adalet komisyonlarının görevlerinin düzenlenmesi amacıyla Teklifle çerçeve 22'nci madde eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tehdit suçunu düzenleyen Türk Ceza Kanununun 106'ncı maddesinde değişiklik öngören Teklifin çerçeve 20'nci maddesi, metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 21 ve 22'nci maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 23 ve 24'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 135'inci maddesine eklenmesi öngörülen katalog suçların sınırlandırılması amacıyla Teklifin çerçeve 23'üncü maddesi değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 25'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Gizli soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin düzenleme içeren Teklifin çerçeve 24'üncü maddesi metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 140'inci maddesine eklenmesi öngörülen katalog suçların sınırlandırılması amacıyla Teklifin çerçeve 25'inci maddesi değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 26'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 26'nci maddesi yapılan teselsül neticesinde çerçeve 27'nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Soruşturma aşamasında Cumhuriyet Savcısının hâkim kararı istemesine ilişkin düzenlemeler içeren Teklifin çerçeve 27'nci maddesi metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 28'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 29'uncu maddesi metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Bazı hükümlerin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin hükümler içeren Teklifin çerçeve 30'uncu maddesinin Hâkimler ve Savcılar Kanununun geçici 2'inci maddesinin yürürlükten kaldırılmasını öngören kısmı, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla çerçeve 29'uncu madde olarak düzenlenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Teklifin çerçeve 29'uncu maddesi metinden çıkarılmış olduğundan bu değişikliğin zorunlu sonucu olarak çerçeve 30'uncu maddenin Hâkimler ve Savcılar Kanununun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının a bendinin (6) numaralı alt bendinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin kısmı madde metninden çıkarılmıştır. Teklifin çerçeve 30'uncu maddesinin diğer kısmı ise kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla yukarıda da belirtildiği üzere iki çerçeve madde olarak ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Teklifin çerçeve 31, 32, 33, 34 ve 35'inci maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 30, 31, 32, 33 ve 34'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri görüşmeler sırasında redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz Komisyon Başkanlığına saygı ile arz olunur.

3/11/2014

	Başkan	
	<i>Recep Özel</i>	
	Isparta	
Üye	Üye	Üye
<i>Şuay Alpay</i>	<i>Murat Başesgioğlu</i>	<i>Ramazan Can</i>
Elazığ	İstanbul	Kırıkkale
	(Muhalefet şerhim ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Rıza Öztürk</i>	<i>Ömer Süha Aldan</i>	<i>Ali İhsan Yavuz</i>
Mersin	Muğla	Sakarya
(Muhalefet şerhim vardır)	(Muhalefet şerhim vardır)	

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

**HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1512 sayılı Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“Boşalan, açılan veya dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterlikler Resmî Gazete’de ilan olunur.”

MADDE 2- 1512 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “son” ibaresi “Resmi Gazete’de” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 1512 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Atama yapılırken, aynı sınıftan noterlerin meslekteki kıdemleri esas alınır. Kıdemde eşitlik hâlinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olan tercih edilir.”

MADDE 4- 1512 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Hasta noterler Cumhuriyet savcılığı kanalı ile Hükümet tabiplerinden veya Devlet hastanesi doktorlarından” ibaresi, “Noterler, hastalıkları nedeniyle” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 1512 sayılı Kanununun 193 üncü maddesinde yer alan “116 ncı” ibaresi “116 ve 198/A” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 1512 sayılı Kanununun 198 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik işlemler:

MADDE 198/A- Bu kanunda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilir. Ancak, düzenleme şeklinde yapılması zorunlu tutulan işlemler ile irade beyanlarının alınmasına ilişkin işlemlerde güvenli elektronik imza kullanılabilmesi için ilgililerin noter huzurunda olmaları gerekir.

Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemleri yönetmelikle düzenlenir. Belirlenen bu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebilir, saklanabilir ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir. Ayrıca 61 inci maddede düzenlenen tespit işleri güvenli elektronik imza ile elektronik ortamda da yapılabileceği gibi aynı usulle elektronik ortamdaki durum, görüntü, işlem veya benzeri her türlü verinin tespiti de yapılabilir.

Noterler tarafından yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgeler Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sisteminde kaydedilir ve saklanır. Bu bilgi ve belgeler, mevzuat çerçevesinde yetkili kişi ve kurumlarla paylaşılabilir. Bu şekilde bilgi ve belgelerin saklanması ve paylaşılması 55 inci maddedeki evrak ve defterlerin gizliliği hükümlerine aykırılık teşkil etmez. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerde kanunlarda belirtilen mühürleme işlemi uygulanmaz ve ayrıca suret aranmaz. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belge, talep edilmedikçe ayrıca fiziki olarak düzenlenmez. Elektronik ortamdaki fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek noterlikçe imzalanır ve mühürlenir. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çalışması hâlinde, noterlerin kullandığı bilişim sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge esas alınır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması sırasında işlenen kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.

Elektronik ortamda yapılacak noterlik işlemlerine ilişkin ücretler, 112 nci maddeye göre düzenlenecek tarifede gösterilir.

İkinci fıkra uyarınca elektronik ortamda yapılabilecek bir noterlik işleminin bir belgeye dayanması hâlinde; belge sureti, taraflar, vekilleri veya temsilcileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanarak elektronik ortamda notere gönderilebilir. Ancak belge aslının fiziki olarak ibrazının zorunlu olduğu hâllerde, elektronik ortamda yapılan başvuru sonrasında belge aslı yönetmelikte belirlenen süre içinde notere ibraz edilir.

Birlik, noter odaları ve noterlik personeli ile noterlere dağıtılacak nitelikli elektronik sertifikalar, Türkiye Noterler Birliği tarafından temin edilerek dağıtılır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasına, saklanmasına ve paylaşılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

Yabancı memleketlerde, noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması için sağlanması gerekli olan teknik ve idari şartlara dair usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

Bu madde kapsamında hazırlanacak yönetmelik, Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Noterler Birliği ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görüşleri alınarak, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.”

MADDE 7- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h. İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanlar, talepleri hâlinde Yükseköğretim Kurulu tarafından, mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından birlikte belirlenir.”

MADDE 8- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9- 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 36- Yargıtayda yeteri kadar tetkik hakimi bulunur. Tetkik hakimleri meslekte en az beş yılını fiilen doldurmuş adli yargı hakimi ve Cumhuriyet savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.”

MADDE 10- 2797 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 11- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş; (k) bendinde yer alan “beş” ibaresi “iki” ve “tarih” ibaresi “yılın ocak ayının birinci günü” şeklinde değiştirilmiştir.

“b) Giriş sınavının yapıldığı yılın ocak ayının birinci günü itibariyle otuz beş yaşını doldurmamış olmak.”

MADDE 12- 2802 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Mesleğe kabul edilenlere Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca verilen kimlik kartı, tüm resmi ve özel kuruluşlarca resmi kimlik olarak kabul edilir.”

MADDE 13- 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına “Adalet Müfettişlerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişlerine ve Bakanlık İç Denetçilerine” ibaresi, beşinci fıkrasına “ödeme yapılanlara;” ibaresinden sonra gelmek üzere “yabancı dil tazminatı hariç,” ibaresi ve maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut altıncı fıkrada yer alan “vergiye” ibaresi “vergi ve kesintiye” şeklinde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay ve Danıştay üyeleri, birinci sınıf hâkim ve savcılar, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar ve diğer hâkim ve savcılara (15.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkrada belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir.”

MADDE 14- 2802 sayılı Kanuna 112 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Silah Edinme:

MADDE 112/A – Hakim ve savcılar, Emniyet Genel Müdürlüğüne, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 8 inci maddesi uyarınca temin edilen yerli veya ithal tabancaları, anılan maddedeki şartlar uyarınca, bedeli mukabilinde, zati silah olarak satın alabilirler.”

MADDE 15- 2802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- Adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile idari yargı hâkim ve savcıları hakkında 14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş olan uyarı ve aylıktan kesme cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir.

Af kapsamına giren disiplin cezalarının verilmesini gerektiren fiillerden dolayı, ilgililer hakkında disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturması yapılmaz; devam etmekte olan disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturmaları işleminden kaldırılır; kesinleşmiş olan disiplin cezaları uygulanmaz.

14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenen ve Kanunun 65, 66, 67 ve (e) ve (f) bentleri hariç 68 inci maddeleri uyarınca verilip kesinleşmiş bulunan disiplin cezaları, hakkında ceza tertip olunanın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde başvurusu üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunca incelenir. 69 uncu maddenin üçüncü fıkrası delaletiyle 64, 65, 66, 67 veya 68 inci maddeleri uyarınca cezalandırılanlar başvuruda bulunamaz.

Yapılan inceleme sonunda Genel Kurul, başvurunun reddine karar verebileceği gibi önceki kararın kaldırılmasına veya eyleme uyan alt bir disiplin cezasına karar verebilir. Genel Kurul tarafından verilen bu kararlara karşı, Başkan veya hakkında ceza tertip olunan, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilir. Yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

Disiplin cezaları affedilenlerin sicil dosyalarındaki bu disiplin cezalarına dair kayıtlar, ilgililerin müracaatı aranmaksızın hükümsüz kalır ve dosyalarından çıkarılır.

Disiplin cezalarının affı, ilgililere geçmiş süreler için özlük hakları ve parasal yönden herhangi bir talep hakkı vermez.”

MADDE 16- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Adalet Bakanlığı teşkilatı, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlardan meydana gelir.”

MADDE 17- 2992 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı “Taşra ve Yurt Dışı Teşkilatı ile Bağlı Kuruluşlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 2992 sayılı Kanunun 25 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yurt Dışı Teşkilatı

MADDE 25/A– Bakanlık, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Yurt dışı teşkilatında yer alan Adalet Müşavirliği kadrolarına, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile yurt dışı hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından atama yapılır.

Misyon şefleri; adalet müşavirlerinin sicil amiri değildir.

Yurt dışı sürekli görev süresi üç yıldır. Bu süre hizmetin gerektirdiği hâllerde Bakanın onayıyla bir yıla kadar uzatılabilir. Görev süresi sona erenler tekrar atanabilir.

Türkiye’deki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki üniversitelerin lisans düzeyinde eğitimini başarıyla bitirenlerden ilgili ülke vatandaşlığına sahip olanlar ile süresiz oturma ve çalışma izni bulunanlar, Bakanlıkça mahallinden sözleşmeli statüde istihdam edilebilir. Bunlara, ilgili ülkede sürekli görevle bulunan ve 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan bekar meslek memuruna ödenmekte olan yurt dışı aylığının yüzde seksenini geçmemek üzere Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilecek tutarda ödeme yapılır. Bu kapsamda istihdam edilecek personelin sayısı, nitelikleri, seçim usul ve esasları, görev yerleri ve süreleri, izinleri, görevlerinin sona erdirilmesi ve verilecek iş sonu tazminatı ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.

Adalet müşavirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile diğer hususlar Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 19- 2992 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 50 nci maddesi uyarınca dış temsilciliklerde görevlendirilmiş olup hâlen bu görevde bulunanlar, bu kanunla düzenlenen adalet müşavirliği kadrolarına atanmış sayılır.”

MADDE 20- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu bende göre görevlendirilenler, ders verdikleri günlerde izinli sayılırlar.”

MADDE 21- 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Hâkim ve savcı adaylarına verilen meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınavlarda başarı gösteremediği için genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanan veya adaylığına son verilenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde, yeni bir yazılı sınava alınmaları talebiyle, Akademiye başvurabilirler. Başvuru süresinin sona erdiği tarihten itibaren bir ay içinde ilgililer, Akademi tarafından Kanunun 28 inci maddesi uyarınca yapılacak yazılı sınava alınır.”

MADDE 22- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 31 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra teselsül ettirilmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi adalet komisyonu, 2802 sayılı Kanununun 114 ve 115 inci maddelerinde belirtilen görevler ile diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.”

MADDE 23- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 116 ncı maddesinde yer alan “somut delillere dayalı kuvvetli” ibaresi “makul” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 5271 sayılı Kanununun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (17) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“17. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 25- 5271 sayılı Kanununun 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tespit edilebilir,” ibaresi madde metninden çıkarılmış, beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut yedinci fıkrasının (a) bendinin (14) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu alt bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(6) Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir.”

“14. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302),”

“15. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 26- 5271 sayılı Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (11) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu alt bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“11. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302),”

“12. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 27- 5271 sayılı Kanununun 153 üncü maddesinin yürürlükten kaldırılan iki, üç ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.”

MADDE 28- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- (1) 1/9/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 29- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 30- 6087 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Hâkim ve savcı adaylığı dönemi sonunda yapılan yazılı sınavda başarılı olduğu hâlde Kurul tarafından mesleğe kabul edilmeyenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde, mesleğe kabul edilmeleri talebiyle, Kurulun ilgili dairesine başvurabilirler.”

MADDE 31- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 5 inci sırasına “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşavirleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 32- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 33- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 34- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI LİSTE
(II) SAYILI CETVEL

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: YURT DIŞI			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
	Adalet Müşaviri	2	10	10
	Adalet Müşaviri	4	10	10
	Adalet Müşaviri	5	10	10
TOPLAM			30	30

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

18/11/2014

Esas No: 2/2397, 2/2380, 2/2101, 2/2209, 2/2418

Karar No: 32

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve Isparta Milletvekili Recep Özel ile 52 Milletvekilinin; Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2397)” 14/10/2014 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Dışişleri, İçişleri, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Plan ve Bütçe komisyonlarına; “Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Adıyaman Milletvekili Ahmet Aydın, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma Satır ve Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ile 33 Milletvekilinin; Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2380)” 1/10/2014 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da İçişleri, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Plan ve Bütçe komisyonlarına; “Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan’ın; Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/99)” 14/10/2011 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza; “Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan’ın; İletişimin Tespiti, Dinlenmesi ve Kayda Alınması Hakkında Kanun Teklifi (2/104)” 18/10/2011 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza; “Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan’ın; Müdafinin Dosyayı İnceleme Yetkisi Kanun Teklifi (2/124)” 10/11/2011 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza; “İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun; İletişimin Tespiti, Dinlenmesi ve Kayda Alınması Hakkında Kanun Teklifi (2/1324)” 8/3/2013 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza; “Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’ın; 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 59. Maddesinde Noterlerin Hastalıkları Halinde Yapılacak İşlemlere İlişkin Sorunların Giderilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/2101)” 25/4/2014 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza ve “İstanbul Milletvekili Aydın Ağan Ayaydın’ın; 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2209)” 6/6/2014 tarihinde esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ve tali komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (2/2209) esas numaralı Teklif, 16/10/2014 tarihinde komisyonların karşılıklı kabulü ile İttüzüğün 34’üncü maddesi uyarınca esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiş ve keyfiyet 16/10/2014 tarihinde Genel Kurulun bilgisine sunulmuştur.

Komisyonumuz 15/10/2014 tarihli toplantısında 2/2380 esas numaralı Kanun Teklifini görüşmek üzere toplanmıştır. Ancak 2/2397 esas numaralı Teklifin gündeme alınması için İttüzük uyarınca geçmesi gereken süre beklenmeden gündeme alınmasından ve diğer tekliflerin de gündeme konu Teklifle aynı konularda düzenlemeler içermesine rağmen gündeme alınmadığından bahisle ileri sürülen itirazlara istinaden toplantı ileri bir tarihe ertelenmiştir.

Komisyonumuz daha önce gündeme alınan 2/2380 esas numaralı Kanun Teklifi ile (2/2397), (2/99), (2/104), (2/124), (2/1324), (2/2101), (2/2209) esas numaralı kanun tekliflerini görüşmek üzere 21/10/2014 tarihinde toplanmıştır.

Komisyonumuzda yapılan müzakere neticesinde, Şırnak Milletvekili Hasip Kaplan ile İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu, tekliflerinin gündemdeki Teklifle aynı konuda düzenlemeler içermesine rağmen, öngörülen değişikliklerin mahiyet itibarıyla esas alınması düşünülen Teklif düzenlemelerinden farklı olduğunu ve bu nedenle birleştirilmemeleri gerektiği yönünde itirazda bulunmuşlardır. Bu itirazlara binaen mezkûr Teklifler, İçtüzüğü'nün 26 ve 35'inci maddeleri uyarınca gündemden düşürülmüştür. Akabinde de 2/2397, 2/2380, 2/2101, 2/2209 esas numaralı Teklifler, birbirleriyle ilgili görülerek İçtüzüğü'nün 35'inci maddesi uyarınca 2/2397 esas numaralı Teklif esas alınmak suretiyle birleştirilmiş ve daha detaylı incelenebilmesini teminen yedi üyeden müteşekkil bir alt komisyona sevk edilmiştir.

Alt Komisyon, Isparta Milletvekili Recep Özel başkanlığında gerçekleştirilen 22/10/2014 ve 23/10/2014 tarihli toplantılarında gündemindeki işi Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Türkiye Adalet Akademisi, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Noterler Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşmüştür. Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor 18/11/2013 tarihinde Komisyonumuza tevdi edilmiştir.

Komisyonumuz, 31/10/2014 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali olarak da İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına havale edilen “İstanbul Milletvekili Bülent Turan ve Elazığ Milletvekili Şuay Alpay ile 1 Milletvekilinin; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2418)”ni de 11/11/2014 tarihli toplantı gündemine almış ve İçtüzüğü'nün 35'inci maddesi uyarınca birbirleriyle ilgili görülerek Alt Komisyon tarafından görüşülen metin esas alınmak suretiyle birleştirilmesine karar vermiştir.

Komisyonumuz, 11/11/2014, 12/11/2014 ve 13/11/2014 tarihli toplantılarında Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelerine devam etmiştir.

Görüşmelere Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Türkiye Adalet Akademisi, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Noterler Birliği temsilcileri katılmıştır. Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu, Elazığ Milletvekili Şuay Alpay, Isparta Milletvekili Recep Özel, Kırkkale Milletvekili Ramazan Can ile Nevşehir Milletvekili Murat Göktürk özel sözcü seçilmişlerdir.

Komisyonumuz gerek Alt Komisyon müzakerelerinde kabul edilerek rapora yansıtılan gerekse Komisyon görüşmelerinde ileri sürülen görüşler çerçevesinde yapılan bir takım değişiklikler neticesinde ihtiyaç duyulan kimi değişiklikler ile Tekliflere konu düzenlemelere karşı beyan edilen itirazların aşağıda belirtilen gerekçelerle karşılandığı sonucuna ulaşmıştır.

Hukuk devletinin en önemli özelliklerinden ve gereklerinden biri, şüphesiz ki adil ve etkin bir yargı sisteminin sağlanmış olmasıdır. Etkin işleyişin sağlanabilmesi ise yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmasına bağlıdır. Ancak gelişen sosyal ve ekonomik ilişkilerin yargı mercilerinin görev alanındaki sorun ve ihtilafların çeşitlenmesine yol açması gerek Anayasada gerek temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası belgelerde teminat altına alınan adil yargılanma hakkının bir çözü olan makul sürede yargılanma hakkının ağır iş yüküyle baskılanmasına neden olmaktadır.

Bu bağlamda ülkemizde her yıl hukuk ve ceza yargılamalarında yaklaşık altı milyon dosyanın ilk derece mahkemelerinin önüne gelmesi, bu iş yükünü sarıh bir biçimde ortaya koymaktadır. Yürürlüğe giren birçok kanunla yargının iş yükünün azaltılmasına ve yüksek yargı organlarının kapasitesinin artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler kısmen olumlu sonuçlar doğurmuş ve böylece ilk derece mahkemeleri ile yüksek yargı organlarının yargılama süreleri hissedilir ölçüde kısalmıştır. Ancak yargılamanın makul sürede tamamlanabilmesi hedefi tam anlamıyla gerçekleştirilememiştir. Bu bağlamda iş yükünün azaltılması amacıyla Yargıtay ve Danıştayda kurulması öngörülen yeni dairelerle, bu iş yükünün azaltılmasında ve belirtilen ilkelerin hayata geçirilmesinde önemli bir merhale daha kat edilmiş olacaktır.

Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgelerin güvenli elektronik imzayla gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilmesi öncelikle beş yılı aşkın bir süreden beri uygulanmakta olan e-devlet projesinin bir aşamasıdır. Esasen bu düzenleme, e-devlet projesinin beş yılı aşkın bir süreden beri uygulanıyor olması karşısında geç kalmış bir düzenleme olarak dahi kabul edilebilir. Kaldı ki, Noterlik Kanununun halen yürürlükte olan “Evrak ve defterlerin gizliliği” başlıklı 55’inci maddesinde noterlik evrak ve defterlerinin mahkeme, sorgu hâkimliği ve Cumhuriyet savcılıklarınca veya resmi daireler tarafından, konusu da belirtilmek suretiyle noterlikte soruşturmaya yetkili kılınan kişilerce incelenebileceği düzenlenmiştir. Ayrıca noterlik evrak ve defterlerinin daire dışına çıkarılabilmesi, mahkemenin veya sorgu hâkiminin kararıyla mümkün olabilmektedir. Teklifle Noterlik Kanununa eklenmesi öngörülen 198/A maddesi, halen yürürlükte olan 55’inci madde düzenlemesinin elektronik işlemler bakımından bir yansımasıdır. Dolayısıyla özel hayatın gizliliğinin, aile hayatının gizliliğinin ve kişisel verilerin korunması (Anayasa m. 20) bakımından herhangi bir ihlal oluşturmamaktadır. Ancak yine de ileri sürülen tereddütlerin giderilmesi amacıyla aşağıda maddelere ilişkin kısımda zikredildiği üzere değişiklik yapılmıştır.

Yargıtayda görev yapacak tetkik hâkimlerinin meslekte en az beş yılını fiilen doldurmuş adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanmasına ilişkin hüküm, Danıştay Kanununun 11’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Danıştay tetkik hakimleri ile savcıları, beş yıl meslekte hizmet etmiş ve olumlu sicil almış idari yargı hakimleri arasından Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanırlar.” hükmünün Yargıtay Kanununa aktarılmasıdır. Dolayısıyla değişiklik, aynı konuda, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merci olan Danıştay bakımından farklı, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merci olan Yargıtay bakımından farklı usuller öngörülmesinin önüne geçilmesi amacıyla yöneliktir. Kaldı ki, bu düzenleme Anayasanın 159’uncu maddesinin emredici hükmünün de bir gereğidir.

Avukatlık mesleğinden hâkim ve savcı adaylığına geçmek isteyenler için mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış olma koşulunun kısaltılması, adaylığa geçenlere uygulanan usul incelendiğinde herhangi bir sakınca doğurmamaktadır. Şöyle ki; Hâkimler ve Savcılar Kanununun adli ve idari yargı hâkim ve savcı adaylarının niteliklerini düzenleyen 8’inci maddesinde adli ve idari yargı adaylarının yazılı yarışma sınavı ile mülakatta başarı göstermesi gerektiği düzenlenmektedir. Aynı maddede avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler bakımından da kendi aralarında yapılacak olan

yazılı yarışma sınavında ve mülâkatta başarılı olmak şartları aranmaktadır. Dolayısıyla hem avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler -kendi aralarında yapılmasının sonuca herhangi bir etkisi olmamakla beraber- hem de diğerleri bakımından yazılı yarışma sınavında ve mülâkatta başarılı olmak şartları arandığından avukatlık mesleğinden hâkim ve savcı mesleğine geçmek isteyen adaylar bakımından mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış olma şartı uzun bir süre olarak telakki edilmiştir.

Yargının sorunlarının çözümü amacıyla hâkim ve savcılarının özlük haklarında yapılması öngörülen bir takım iyileştirmeler, maddede sayılanlar ile diğer tüm hâkim ve savcılara ek tazminat verilmesi suretiyle yapılmaktadır. İyileştirmenin de ek tazminat verilerek yapılması öngörüldüğünden, tazminatta kıdem ve derece esasının benimsenmemesi isabetli görülmüştür.

Yüksek yargıda gerçekleştirilen yargı yılı açılışları, yargı için bir nevi yasal onurlandırma vesilesi olsa da böyle bir düzenleme yalnız Yargıtay bakımından öngörülmüştür. Bu yönde bir düzenleme Danıştay bakımından söz konusu değildir. Her iki yargı kolunda aynı konularda farklı düzenlemelerin benimsenmesi izah edilebilirlikten uzaktır. Kaldı ki, böyle bir düzenleme olmasa dahi adli yıl açılış töreni veya başka bir ad altında bu yönde bir etkinlik yapılmasının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Görüşmelerde muhalefet partilerinin dile getirdikleri itirazlar şöyledir:

Yargılamaların makul sürede tamamlanabilmesi gerekçesiyle Yargıtay ve Danıştayda yeni daireler kurulması, yargının iş yükünün azalması bir yana, içtihat istikrarının bozulmasına neden olacağından, sorunun daha da karmaşıklaşmasına neden olacaktır. Kaldı ki, yüksek yargı organlarının daire sayılarının bu kadar sık aralıklarla değiştirilmesi, akıllarda güncel nedenlerden kaynaklanan kimi tereddütlerin oluşmasına neden olmaktadır.

Noterlik Kanununa eklenmesi öngörülen 198/A maddesi uyarınca Noterlik Kanununda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilecektir. Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgelerin güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebileceği, saklanabileceği ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebileceği düzenlenmektedir. Noterler huzurunda yapılan birçok işlem ise kişilerin özel hayatları ile aile hayatlarına dair olup, bunlar aynı zamanda kişisel veri niteliğini haizdir. Bu nedenle özel hayatın gizliliğinin, aile hayatın gizliliğinin ve kişisel verilerin korunması zorunluluğu nedeniyle (Anayasa m. 20), bahse konu işlemler bakımından gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilme imkânı, kimi ihlallerin yaşanmasına neden olabilecektir.

İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanların talepleri halinde Yükseköğretim Kurulu tarafından mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilmesi öncelikle eşitlik ilkesine (Anayasa m. 10) aykırıdır. Bu düzenlemeyle anılanlar bakımından hukuk nosyonuna da sahip olmalarının önünün açılması yerine, Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesindeki “her dönemde alınacak aday sayısının yüzde yirmisini geçmemek” şeklindeki düzenlemenin kaldırılması (tamamen hukuk fakültesi mezunlarından alınmasını temin edecek bir düzenlemeyle) ve böylece idari yargıda görev yapacak hâkim ve savcılarının tamamının hukuk fakültesi mezunu olması zorunluluğunun getirilmesi daha yerinde bir düzenleme olacaktır.

Kurumların iç işleyişlerinin kendi inisiyatiflerine bırakılması temel ilke olmalı ve bu ilke özellikle yüksek yargı bakımından daha belirgin bir biçimde ortaya konmalıdır. Bu nedenle Yargıtayda görev yapan/yapacak tetkik hâkimleri için yetkinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna aktarılması yerinde değildir. Bu düzenleme yüksek yargının iç işleyişinde ve ihtisaslaşmasında sorunları da beraberinde getirecektir. Ayrıca bu şekilde bir düzenleme kurumlar arasındaki uzlaşma kültürünün de bozulmasına neden olacaktır.

Avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler için mesleklerinde fiilen en az beş yıl çalışmış olma koşulunun kısaltılmaması gerekir. Zira beş yıl olarak uygulanan bu süre, avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenlerin temayüz edebilmeleri için daha uygundur.

Adalet hizmetinin temel unsurları olan hâkim ve savcılara, yaptıkları işin önemi ve yoğunluğu dikkate alındığında maaş artışına ilişkin olarak Teklifte getirilen düzenleme olumlu olmakla birlikte kıdem ve derece esasının benimsenmemesi hakkaniyete aykırılık teşkil etmektedir. Kamu yönetiminin bugüne kadar ki uygulamaları da göz önünde bulduğunda bu uygulamalarla paralel düzenleme yapılması gerekir. Ayrıca emekli hâkim ve savcıların bu iyileştirmeden yararlandırılmaması ve yargı hizmetinin bir bütün olduğundan diğer bileşenlerin Teklifte yer almaması düzenlemenin önemli eksikliklerinden biridir.

Yüksek yargıda gerçekleştirilen yargı yılı açılışları, yargı için bir nevi yasal bir onurlandırmadır. Uzun yıllar devam eden bu geleneğin, toplumsal bir ihtiyaca dayanmaksızın güncel bir takım sebeplere istinaden kaldırılması doğru değildir.

Yüksek mahkemelerin daire ve üye sayısı artırımı konusu, önceki dönemlerde de Komisyonumuzda görüşülmüştür.

Komisyon, Yargıtay ve Danıştayın daire sayısını artıran kanun tasarısının görüşmeleri vesilesiyle oluşturduğu 02/02/2011 t. ve 610 sıra sayılı raporuna özellikle atıfta bulunur (TBMM, D.23, YY.5, S.S.610. s.12-33). Komisyon, o raporda ortaya konan “Türkiye’nin muhtaç olduğu şey, Yargıtay ve Danıştayımızı İçtihat Mahkemesine döndürecek yapılanmayı sağlamaktır. Bu, bilim, tecrübe ve konsensüs ekseninde oluşturulacak adalet ve hukuk reformuna bağlıdır. Komisyonca dile getirilen kale ve kuşatma söylemleri, işin ne kadar uzağında olduğunu göstermektedir. Yargıtay ve Danıştay hak ve adalet vatanının kalbidir, merkezidir ve öyle de olmalıdır. Hiçbir reform, reforma tabi kurumlardaki üyelerle ve sisteme göre seçilecek yeni üyelerle özdeşleştirilemez. Reformun nesnesi, kurumlardır, kurullardır ve kurallardır. Genel olarak hâkimin, evleviyetle elbette ki Türk hâkiminin, en altından doruğuna kadar topyekun hepsinin, negatif görevi, kararlarını hukuk dışı mülahazalara dayandırmaması, pozitif görevi ise yegane referans olarak yalnızca “hukuk kuralına yaslanması”dır. İdeolojiler ve hukuk dışı diğer saikler, adalet kapısından içeri girdiğinde, kendine has usul ile dosya sızdığı anda vicdan ve adalet, oradan firar eder. Aynı durum, filhal görevde olanlar kadar, göreve yeni seçilecekler için de varittir. Türk siyaset kurumunun temel görevi, evrim süreci ve konjonktürel patolojiler dahil, sorunu bütün boyutlarıyla kuşatan büyük hukuk reformunu gerçekleştirmektir. Bu görev, askıya alınamaz, indirgemeci yaklaşımlara feda edilemez ve ertelenemez. Bu görevde gecikilmesinin yol açacağı ve adil yargılanma hakkını çöktecek sonuçların dile getirilmesine komisyon raporunun sınırlı kapasitesi engel teşkil eder.” hüküm cümlelerini tekrarlar. Şu anda rapora bağladığı teklif bütünü ile oluşacak yapısal düzenlemenin adil yargılanma hakkı ve çoğulcu demokratik yargı düzeni için anlamlı bir zemin işlevi görmesi beklentisini vurgular. Yaşanan tecrübelerin sistemi makul eksene çekme fonksiyonuna işaret eder.

Belirtilmelidir ki, Yargı reformu, hukuk reformunun bölünmez bir parçasıdır. Türkiye, bilim ve uzlaşma temelinde ciddi bir hukuk reformu ihtiyacı ile karşı karşıyadır. Türkiye’deki nitelikli hukukçu açığı, bilinmeyen bir gerçek değildir.

Yüksek Mahkemeler reformu, evvel emirde bir temel norm reformuna bağlıdır:

1- Çoklu Yüksek Mahkemeler sisteminden tek Yüksek Mahkeme sistemine geçilmesi,

2- Yüksek Mahkemeye üye seçen kurumun (HSYK’nun) demokrasi ile bağlantılandırılması, bu bağlantılamada yasama organının rolü,

3- Yargıcın, hukuk kuralının dışında başkaca bir güdü veya güce hiçbir şekilde bağımlı olmaması ilkesinin yaşama geçirilmesi,

kuşkusuz bir anayasa ve eğitim reformunu zorunlu kılar.(¹)

İstinaf Mahkemelerinin hayata geçirilememesinin Yüksek Mahkemede oluşturduğu ve adil yargılanma hakkını, gecikme sebebiyle ihlal eden ağır yükün eritilmesi ve azaltılması; belli ki bu Mahkemelerde yapısal genişleme ihtiyacını zorunlu hale getirmiştir. Komisyonun kabul ettiği kanun teklifini bu açıdan okumak gerekir. Bu yönüyle düzenleme, makul olmakla birlikte, bünyesinde bir geçiciliği de barındırmaktadır.

Yüksek Mahkemeleri vakıta Mahkemesi olmaktan kurtaracak kapsamlı yargı reformunun geciktirildiği her zaman dilimi, adalet vatanından koparılan birer parçadan başka bir şey değildir. Yüksek Mahkemeleri, İtihat Mahkemesine döndürecek reformun yolu, iş yükünden kurtulmuş yüksek ruhu, hukukun buyruğuna sunmaktan geçiyor. Bu tariften çıkan sonuç: Küçültülmüş Yüksek Mahkemeler ve abideleşmiş hukukur.

Komisyon müzakerelerinde ayrıca iletişimin tespiti ve dinlemeler konusundaki ceza muhakemesi normlarının temel hak ve özgürlükler (özellikle özel hayatın gizliliği ve haberleşmenin gizliliği) ile suçla mücadele arasındaki dengeyi esas almadığı, mahremiyet alanının korunmasız bırakıldığı, ivedi bir delil-ispah hukuku reformuna ihtiyaç olduğu dile getirilmiş ve dinleme kayıtları çözülüp hâkimin incelemesine sunulmadıkça dinleme-uzatma kararlarının verilemeyeceği, verilse bile bu şekilde elde edilen bulguların hukuka aykırı olacağı dolayısıyla delil işlevi görmeyeceği vurgulanmıştır (Anayasa m. 19-22; 38/6, 141, CMK. m. 34, 135 ve diğerleri).

Teklifin maddeleri üzerinde yapılan değişiklik ve kabuller aşağıdaki gibidir:

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 1’inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 2’nci maddesi kamu hizmeti görmekte olan noterlere verilen kimlik belgelerinin, resmi ve özel tüm kurum ve kuruluşlarda yapılacak işlemlerde resmi kimlik belgesi olarak kabul edilmesini sağlamak amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

(¹) Son dönem HSYK krizlerinin ortaya çıkmasında, 2010 yılında Anayasada gerçekleştirilen “tek oy ve az sayıda hukukçu olmayan üye” modelinin Yüksek Anayasa Mahkemesince iptal edilmesinin -ki Yüksek Mahkeme bu görüşten kısa süre önce dönmüştür- rolüne özellikle işaret olunmaktadır. İptalle ortaya çıkan çoğunlukçu yöntemin, yargısal yapılara çoğulculuğun yansımaları önlediğine vurgu yapılmaktadır (An.M.’nin 7.7.2010 t, 49/87- E/K Sayılı Kararı. Kezâ An.M.’nin 14.05.2014 t, 57/81- E/K Sayılı Kararı. 34 üncü maddeye ilişkin karar gerekçesi. ERDEM Tarhan. Konuya özel yazıları. Radikal Gazetesi. 25.09.2014 ve 29.09.2014 t.’li dijital nüshaları, Dr. ÇELİK Burak, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu: Yapısal Açıdan Karşılaştırmalı Bir İnceleme, İst.2012, s. 259).

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 3, 4 ve 5'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 6'ncı maddesi uygulamada oluşması muhtemel tereddütlerin giderilmesi amacıyla değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 7'nci maddesi, halen idari yargı alanında hâkimlik ve savcılık yapmakta olup, esasen hukuk fakültesinde verilen teorik bilgilere ilaveten uygulamaya yönelik birikime de sahip oldukları halde hukuk fakültesi diploması bulunmayanların, belirli bir süre görev yapmış olmak şartıyla, devlet ve vakıf üniversitelerinin hukuk fakültelerine sınavsız kayıt yaptırarak, devam zorunluluğu olmaksızın, belirlenecek fark derslerden sınava girmek suretiyle hukuk fakültesi diploması alabilmeleri amacıyla yapılan tekriri müzakere neticesinde kabul edilmiştir.

Danıştay üyesi seçilebilmek için gerekli hâkimlik ve savcılık mesleğinde yirmi yıl çalışmış olma şartının on yedi yıl çalışmış olma şeklinde değiştirilmesi amacıyla çerçeve 8'inci madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 2, 3, 4 ve 5'inci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 9, 10, 11 ve 12'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunun daha etkin ve verimli çalışabilmesi amacıyla Vergi Dava Daireleri Kurulunun, vergi dava dairelerinin başkanları ile her vergi dava dairesinden iki yıl için Başkanlık Kurulu tarafından görevlendirilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşabilmesi, Kurul üyelerinin yarısının iki yıllık süre sonunda Başkanlık Kurulunca yenilenmesi, Kurulda görevlendirilen asıl üyelerin üst üste en fazla iki dönem görevlendirilmesi, asıl üyelik yapmış olanların bir dönem geçmeden yeniden seçilememesi ve asıl üyenin görevini geçici olarak yerine getirememesi durumunda ilgili daireden seçilen yedek üyenin Kurul toplantılarına katılabilmesini sağlamak amacıyla çerçeve 13'üncü madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 6'ncı maddesi, yeni kurulan idari dava dairesine ilişkin uyum düzenlemesinin yapılması ve Başkanlık Kurulunun idari dava daireleri, vergi dava daireleri ve idari daireler arasında ihtiyaca göre görev alanı değişikliği yapabilmesi amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 14'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Danıştay dava daireleri arasındaki iş bölümünün Başkanlık Kurulu tarafından karara bağlanmasını sağlamak amacıyla çerçeve 15'inci madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 7'nci maddesi yapılan teselsül neticesinde çerçeve 16'ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 8'inci maddesi, Danıştay idari daireleri arasındaki iş bölümünün Danıştay Başkanı tarafından yapılacağına ilişkin ikinci fıkranın çıkarılması suretiyle değiştirilerek kabul edilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 17'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 9'uncu maddesi, Başkanlar Kurulunun bazı görevlerinin Başkanlık Kuruluna aktarılması ve Başkanlar Kurulu kararlarının kesin olduğunu temin etmek amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 18'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 10'uncu maddesi, daireler arasındaki iş bölümünü belirleme görevinin Başkanlık Kuruluna verilmesi ve Başkanlık Kurulu kararlarının kesin olduğunun hükme bağlanması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 19'uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Danıştay Kanununun geçici 24'üncü maddesiyle düzenlenen İdari Dava Daireleri Kurulunun 31/12/2016 tarihine kadar görev yapması amacıyla çerçeve 20'nci madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 11'inci maddesi, Danıştayda kurulan bir idari dava dairesine ilişkin üye seçiminin yapılması ve müteakip işlemlere ilişkin sürecin yeniden düzenlenmesi amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 21'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 12'nci maddesi, Yargıtaydaki hukuk ve ceza dairelerinin sayısının kanunla belirlenmesini teminen değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 22'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Yargıtaydaki hukuk ve ceza dairelerinin sayısının kanunla belirlenmesinin zorunlu sonucu olarak çerçeve 23'üncü madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 8'inci maddesi yapılan teselsül neticesinde çerçeve 24'üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yargıtay üyesi seçilebilmek için hâkimlik ve savcılık mesleğinde yirmi yıl çalışmış olma şartının on yedi yıla indirilmesini teminen çerçeve 25'inci madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 9 ve 10'uncu maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 26 ve 27'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 14'üncü maddesi, Yargıtayda ihdas edilen sekiz yeni daireye ilişkin üye seçiminin yapılması ve müteakip iş ve işlemlere ilişkin sürecin yeniden düzenlenmesi amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 28'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 11'inci maddesi, avukatlık mesleğinden hâkim ve savcılığa geçişte aranan beş yıllık şartın üç yıla indirilmesi amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 29'uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 12'nci maddesi, metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 13'üncü maddesi, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 30'uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 14'üncü maddesi, metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 15'inci maddesinde iki ayrı madde ihdas edildiğinden, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla çerçeve 31 ve 32'nci madde olarak iki ayrı çerçeve madde şeklinde düzenlenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 15'inci maddesi, hâkim ve savcılar hakkında getirilen disiplin affı ve yeniden inceleme talep etme hakkının kapsamının disiplin cezasına konu eylemlerin niteliği itibarıyla genişletilmesi amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 33'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 16 ve 17'nci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 34 ve 35'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 18'inci maddesi, adalet müşavirlerinin bu görevde geçirdikleri süreler ve bunlar hakkında verilecek sicillerin düzenlenmesi amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 36'ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 19'uncu maddesi, dış temsilciliklerde adalet müşaviri olarak görevlendirilip halen bu görevde bulunanların kanun yürürlüğe girdikten sonra Bakanlar Kurulu kararıyla oluşturulacak kadrolara atanmış sayılmasına ilişkin teknik düzenleme yapılması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 37'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 20 ve 21'inci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 38 ve 39'uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 22'nci maddesi, metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 16'ncı maddesi, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 40'ıncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 23, 24, 25 ve 26'ncı maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 41, 42, 43 ve 44'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 27'nci maddesi, müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alma yetkisinin tüm suçlar bakımından kısıtlanması yerine, kısıtlama kararının ancak önemli bazı suçlar bakımından alınabilmesi, böylelikle savunma hakkının zorunlu ve ölçülü olmayacak şekilde kısıtlanmasının engellenmesi amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 45'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 28'inci maddesi, asliye ceza mahkemesinde yapılan duruşmalara Cumhuriyet savcılarının 31/12/2019 tarihine kadar çıkmamalarını teminen değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 46'ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 29 ve 30'uncu maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 47 ve 48'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 31'inci maddesi, teknik bir düzeltme yapılması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 49'uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin çerçeve 32'nci maddesi ile birleştirilen 2/2418 esas sayılı Kanun Teklifinin çerçeve 17'nci maddesi kadro ihdası öngördüğünden tek bir çerçeve madde olarak düzenlenmiştir. Her iki çerçeve madde bütünleştirilerek ve bağlı cetveller değiştirilerek çerçeve 50'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon tarafından kabul edilen metnin 33 ve 34'üncü maddeleri, yapılan teselsül neticesinde 51 ve 52'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin tümü, yapılan oylamada oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri görüşmeler sırasında redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Ankara	Kastamonu	Bartın
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mustafa Kemal Şerbetçioğlu</i>	<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Bengi Yıldız</i>
Bursa	Aksaray	Batman
	(Son oylamada bulunamadı)	(Toplantıya katılamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Bilal Uçar</i>	<i>Şuay Alpay</i>
Bursa	Denizli	Elazığ
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Oktay Öztürk</i>	<i>Recep Özel</i>	<i>Bülent Turan</i>
Erzurum	Isparta	İstanbul
(Son oylamada bulunamadı)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Toplantıya katılamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Celal Adan</i>	<i>Murat Başesgioğlu</i>	<i>Mevlüt Akgün</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
(Son oylamada bulunamadı)	(Muhalefet şerhim vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Can</i>	<i>Turgut Dibek</i>	<i>Harun Tüfekci</i>
Kırıkkale	Kırklareli	Konya
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhim vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Rıza Öztürk</i>	<i>İsa Gök</i>	<i>Ömer Süha Aldan</i>
Mersin	Mersin	Muğla
(Muhalefet şerhim vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Göktürk</i>	<i>Ali İhsan Yavuz</i>	<i>Dilek Akagün Yılmaz</i>
Nevşehir	Sakarya	Uşak
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhim vardır)
Üye	Üye	
<i>Yusuf Başer</i>	<i>Ali İhsan Köktürk</i>	
Yozgat	Zonguldak	
	(Muhalefet şerhi ektedir)	
	(Son oylamada bulunamadı)	

MUHALEFET ŞERHİ

TBMM'ye son yıllarda yargı paketi adı altında sunulan tasarı ve tekliflerin içeriğinde yargı mevzuatına yönelik gerekliliğin dışında konjonktürel olguyu esas alan değişiklikler göze çarpmaktadır. Çoğu zaman kişiye veya iktidara yakın olanlara özgü özel düzenlemelerin, araya serpiştirildiği teklif ve tasarılar reform paketleri olarak sunulmakta, o düzenlemedeki asıl amaç gizlenmeye çalışılmaktadır. Öte yandan kimi zaman da yasal düzenlemeler birkaç aylığına değiştirilip, kişisel yarar amacı gerçekleştirildiğinde ise eski haline getirilmektedir.

Ülkemiz geçmişte; döneme, ideolojik bakış açısına veya toplumsal değişime yönelik yasa değişiklikleri görmüş ise de, bu teklif gibi örnekler göz önüne alındığında artık doğrudan kişiye özel ve aylık-haftalık değişikliklere tanık olunmaktadır.

Bu olgu hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayan ve yargı yanında parlamentoya da güveni giderek ortadan kaldıran sonuçlar yaratmaktadır.

AKP iktidara geldiği günden beri Parlamentodaki sayısal çoğunluğuna dayanarak sürekli Yargıya egemen olma, Yürütme ile uyumlu yargı oluşturma çabası içindedir. AKP'nin yargıya ilişkin yasama faaliyeti; yargıyı ele geçirme amacından ibarettir. AKP iktidarı, Hukuk devleti anlayışını ve kuvvetler ayrılığı ilkesini hiçe sayarak kendisi için her sorunu yasa yaparak aşmaya çalışmıştır. Yasama faaliyetinin; Anayasa'ya, Meclis İçtüzüğü'ne, Parlamento hukukuna ve teamüllerine, Hukuk Devleti olmanın gereklerine aykırı oluşu, İktidar partisinin umurunda dahi olmamıştır. İktidar; toplum ve hukukun gereksinimlerini gidermek için değil, kendi günlük gereksinimlerini karşılamak için yasa çıkarmayı kural haline getirmiştir. Dün büyük reform diyerek kaldırdıkları yasa hükümlerini bu gün noktasına virgüline kadar tıpa tıpa aynısını yeniden geri getirmişler, ne yazık ki buna da, büyük reform demişlerdir. AKP iktidarı, Reform kurumunun cılcımını çıkarmıştır. Son zamanlarda ard arda çıkarılan ve birbirine zıt yasalar, sırf konuyla ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini almamak için Bakanlar Kurulunda görüşülmeden, özünde hükümet tasarısı olan metinler, AKP milletvekilleri tarafından imzalanarak teklif olarak getirilmektedir. Yasa tasarısı ve teklifleri; Adalet komisyonunda konunun uzmanları, Üniversite hocaları dahi olmadan sadece Hükümet Bürokratları ile görüşülmüş gibi yapılmaktadır. Komisyonunda, Adalet Bakanlığı bürokratlarının hazırladığı önergeler, havada uçuşuyor. Önergeyi imzalayan İktidar partisi milletvekilleri dahi haklı olarak önergenin ne getirip ne götürdüğünü açıklamakta zorlanıyorlar.

Dünyada hangi hukuk devletinde 6-7 arrayla iki yargı paketi çıkarılır ve üstelik bir yasa ile yapılan düzenlemeler, ardından yapılan bir başka kanunla kaldırılır. Bir kanun tasarısının gerekçesi, sonraki düzenlemenin gerekçesi ile tümüyle zıt.

Bu konuda hükümetin içine düştüğü çelişkili durumu, hukuk devleti ilkesini içselleştirmiş gazeteci-yazar Sayın Taha Akyol, 17 Ekim 2014 tarihli "YAP-BOZ 1 başlıklı yazısında;

"...Dünyada bir hukuk devleti hatta hukukumsu bir devlet var mıdır ki, yedi ay arrayla iki "Yargı Paketi" çıkarsın. Hem de birbirine tam zıt istikamette...

15 Şubat'ta çıkarılan yargı paketinde, çeşitli soruşturmaların önünü kesmek için mesela telefon dinlemelerinde "**ağır ceza mahkemesinin oybirliğiyle**" karar almasını şart koşacaksınız. Fakat 14 Ekim'e gelindiğinde, pardon bile demeden, telefon dinleme, teknik takip gibi yetkileri çok kolaylaştıracağız, bu yetkiyi sulh hâkimlerine vereceksiniz! Hem de üç ay evvel özel kanun çıkarıp HSYK'ya atama yaptığımız sulh hâkimlerine!

Kendisi hukukçu olan Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın da artık bu kadarını içine sindiremediğini sanıyorum. Bizzat kendisi "**yap-boz gibi bir görüntü eleştirisi yapılabilir**" demedi mi?

15 Şubat yasaının gerekçesiyle, 14 Ekim teklifinin gerekçesini hangi hukukçu, nefesi daralmadan yan yana koyarak okuyabilir?

HUKUKA UYGUN KANUN

Enver Paşa'nın "**yok kanun, yap kanun**" sözü niye eleştirilir?

Hukukun "**istikrar, güvenilirlik, öngörülebilirlik**" gibi evrensel ilkeleri niye vardır? Bu ilkelere özensiz olarak yapılan kanunlar yüzünden AİHM'de ülkelerin mahkûm edildiğini, Türkiye'de Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararları verdiğini bilmeyen hukukçu olabilir mi? **Yoksa AYM iptal edinceye kadar gerekeni yaparız, AYM iptal ederse geriye yürümez nasıl olsa diye mi düşünüyorsunuz?** Gerçi HSYK Yasası'nda böyle oldu; AYM'nin iptal ettiği maddelere göre Bakanlığın HSYK'ya yaptığı atamalar yerinde duruyor. **Fakat bu usulü sürekli hale getirmek de hukuk devleti ilkesine aykırıdır.**

Profesör sıfatını daima önemseyen Sayın Başbakan Davutoğlu, "**Artık torba yasa yapmayalım**" demişti? Bakanlar Kurulu müzakerelerinden ve devletin kademelerinden geçirmeksizin Meclis'e sunuluveren "**kanun teklifleri**"nin "**torba**"dan farkı nedir?

HUKUK NİYE VAR?

Asayişin sağlamak, kamu düzenini korumak, suçla karşı istihbarat yapmak gibi konularda Türkiye Devleti de elbette gelişmiş demokrasilerde devletlerin sahip olduğu yetki ve donanımına eksiksiz sahip olmalıdır. Bu konularda bizdeki tedirginliğin sebebi, bu yetkilerin Batı'daki gibi kullanılıp kullanılmayacağı konusundaki kaygılardır. **Hangi ülkede suç tanımını yürütme organı yapıyor, ardından ceza ve usul kanunları buna göre değiştiriliyor, hâkimler buna göre atanıyor, ondan sonra yargı düşmesine basılıyor?** Hangi ülkede, Çarşı gibi gruplar "**darbeye teşebbüs**"ten müebbet hapis talebiyle yargılanıyor? Zaten bunlar olmasın diye hukuk devletinde "**hukuki istikrar, hukuki güvenilirlik, hukuki öngörülebilirlik**" şeklinde anayasal ve evrensel prensipler vardır. Sayın Davutoğlu, toplumda güven ve rahatlama olmadıkça sırf kanun değiştirmekle huzur sağlanamayacağını çok iyi bilir. Artık "**torba**"lar, "**yap-boz**"lar bitmeli, olağan parlamenter usuller geçerli olmalıdır. Hukukun üstünlüğü, kuvvetler ayrılığı, yargı bağımsızlığı gibi ilkeler hep vatandaşlar iktidarların hukuka uygun davranacağından emin ve müsterih olsun diye vardır.."

Sayın Taha Akyol; 7 KASIM 2014 tarihli "YAP BOZ 2" başlıklı köşe yazısında da;

".....**SATRANÇ GİBİ**

İktidar partisi, yani hükümet değil, parti, 31 Ekim'de Meclis'e bir "**Yargı Paketi**" daha sundu. Bu 7 ay içinde yargıyla ilgili üçüncü paket! **Kriz dönemlerinde bile temel kanunlarla böylesine oynanmamıştır.** Adalet Bakanı Bekir Bozdağ 14 Ekim'de sunulan "**paket**" için "**Yapboz diyebilirsiniz**" demişti. Şimdi, 31 Ekim'de sunulan "**paket**" için söylenecek söz kaldı mı?

Üç paketin üçü de HSYK'ya, yargıya, Yargıtay'a, Danıştay'a müdahale niteliğindedir; amacı "**Yürütmeyle uyumlu yargı**"dır.

Açılmış ya da açılacak soruşturmalar hakkında iktidar ne düşünüyorsa, paketlerin ona göre hazırlandığı apaçık belli. Usuller ve ceza kapsamı bu amaçla değiştiriliyor. Biz hukukçular buna "**geriye yürüyen kanun**" deriz; hiçbir şekilde kabul edilemez. Başta Prof. Ergun Özbudun, Prof. Sami Selçuk, Prof. Kemal Gözler olmak üzere birçok saygın hukukçu alarm verircesine eleştiriyorlar, fakat satranç oynar gibi peş peşe hamleler halinde "**paket**"ler de devam ettiriliyor!

PARLAMENTER USULLER

Paketlerin içeriği hakkında ayrıca yazacağım. Bugün sadece genel tablonun vahametini anlatmak istiyorum. Vahametinin diğer bir boyutu da "paket"lerin Bakanlar Kurulu'nda görüşülmeden vekil imzalarıyla Meclis'e sunulmuş olmasıdır. Bütün temel kanunlar gibi yargıyla ilgili kanunlarda da önemli değişiklikler yapılacağı zaman bunlar devletin yetkili birimlerinde hazırlanır, bürokratik sorumlular tarafından imzalanır. Ondan sonra Bakanlar Kurulu'na gelir, müzakere edilir, elden geçirilir, Başbakan ve bakanlar imzalayarak siyasi sorumluluğu üstlenirler. Fakat **"paket"**ler bir yerlerde hazırlanıyor; hazırlayanların uzmanlığı ve sorumluluğu hakkında kamuoyunun hiçbir bilgisi yok. Bakanlar Kurulu'ndan da geçirilmiyor. Milletvekillerine imzalatılıp Meclis'e veriliyor. Bu, demokrasinin ruhuna, parlamentarizmin yasama teamüllerine aykırıdır. Hem hukukçu olan hem Meclis Başkanlığı yapmış bulunan Cemil Çiçek, Bülent Arınç, Mehmet Ali Şahin, Köksal Toptan gibi AKP'li isimlere bu konu sorulabilir. Ben onların hukukçuluk vasfına inanıyorum. Yok, onlar da **"doğru"** derse, sözün bittiği yerdeyiz demektir!

BAĞIMSIZ KURUMLAR

Paralel yapının ya da herhangi başka bir odağın yargıyı etkilemesine göz yumulamaz. Ama iktidarın etkilemesine de göz yumulamaz.

Kuvvetler ayrılığı ne için var?

Çağımızda yargı özel olarak bağımsız olduğu gibi, Merkez Bankası, BDDK gibi kurullar da fonksiyonel olarak bağımsızdır. Yargı adil olsun diye bağımsızdır, Merkez Bankası ve BDDK gibi kurullar ise siyasi hesaplarla değil ekonomik rasyonalizmle hareket etsinler diye bağımsızdırlar. Başbakan Davutoğlu Merkez Bankası'na baskı söylemiyle konuşmuyor, hatta ziyaret ederek güç de kazandırdı. Bu çok iyi bir işaret. Fakat problemin küçük bir kısmıdır. Asıl yargı üzerindeki bu oynamalara, bu yapbozlara, bu Bakanlar Kurulu'ndan geçirilmeyen yasa emrivakilerine engel olmalıdır. Bu "yapboz"ları önlemek lazım, fakat hukuku kurtarmak için daha yapılması gerekli çok şey var."

Taha Akyol; 14 KASIM 2014 tarihli "YAP BOZ 3" başlıklı yazısında;

".....Şubat ayında "yargı paketi" çıkmıştı; Ekim ayında bir "yargı paketi" teklifi daha Meclis'e sunuldu. Yine Bakanlar Kurulu'nda görüşülmeden...

Şu anda Meclis'te Komisyon'dan geçiyor.

Şu işe bakın: Mahkemelerin Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'da 26 Eylül'de değişiklik yapılmış, 7 Ekim'de Resmi Gazete'de yayınlanmıştı... Üzerinden üç hafta geçti, 30 Ekim'de hem de bazı aynı maddeleri değiştirmek için bir "paket" daha Meclis'e sunuldu! "Yapboz" değil de ne?

HSYK FAKTÖRÜ

Üç haftada ne oldu diyeceksiniz değil mi? Bu bir haftada HSYK seçimleri oldu. HSYK seçimleri 12 Ekim'de yapıldı, 13 Ekim'de anlaşıldı ki hükümetin desteklediği liste kazandı... Daha önce hazırlatıldığı anlaşılan bir **"paket"** 14 Ekim'de, bunu izleyen bir **"paket"de** 30 Ekim'de Meclis'e sunuldu!

Şimdi Meclis Komisyonu'ndan geçmekte olan paket, işte bu pakettir. Adli yıl açılış törenlerini ve yargı başkanlarının konuşma yapmasını kanundan çıkaran paket yani. Çok teknik bir konu, maddelere boğmadan bir örnek vereceğim.

ÜST YARGIYA MÜDAHALE

Evrensel yargı bağımsızlığı ilkesine göre, Yargıtay ve Danıştay'da dairelerin görevleri, yani iş dağılımı, Yargıtay ve Danıştay'ın kendisi tarafından belirlenir. Niye? Yasama ya da yürütme, yani iktidar, kanun çıkarıp daire kurarak önemsedığı davaları o daireye vermesin diye...

"Paket"in 16. maddesinde ise, **"Yargıtay daireleri arasındaki iş dağılımı HSYK tarafından belirlenebilir"** hükmü getiriliyor!

İş yoğunluğu ve ihtisasın dikkate alınması retorikten ibarettir! **Yüksek yargıda iş dağılımını HSYK türü organların belirlemesi kesinlikle, katıyetle, kesinkes yargı bağımsızlığına aykırıdır.** AK Parti'deki bir hukukçu çıkıp anlatsın: Niye Yargıtay Genel Kurulu değil de, HSYK Yargıtay'daki dairelerin iş dağılımını belirleyecek?

Bunun hukuki cevabı yoktur; siyasi cevabı ise bellidir: "Yürütmeye uyumlu yargı!"

YARGIYA GÜVENMEK

HSYK üyelerini "iktidar yanlısı" ithamından prensip olarak tenzih ederim. Fakat evrensel hukuka göre yargının bağımsız ve tarafsız olması yetmez, bu konuda inandırıcı olması da zorunludur. Merhum Cevdet Paşa 1858'de Sultan Abdülaziz'e yazdığı uzun layihada da bunu vurgulamıştı. Bugün HSYK'nın başkanı siyasi bir kişilik olan bakan değil mi? Müsteşar üye değil mi? Dahası, HSYK seçimlerinde Bakanlık seferber olmadı mı? HSYK'nın bütün bürokrasisi şubat ayında lağvedilip Bakanlıktan yapılan atamalarla yeniden doldurulmadı mı? Anayasa Mahkemesi bunu iptal etmedi mi? İptal kararı geriye yürümediği için bu bürokratlar hâlâ HSYK'da görevlerinin başında değil mi? Yargıtay ve Danıştay'la ilgili tasarrufları bu bürokratlar hazırlamayacak mı? Bu HSYK Yargıtay'da hangi davalara hangi dairesinin bakacağına karar verebilecek! HSYK böyle Bakanlık tarafından yapılandırılmış olmasaydı bile, yüksek yargının iş dağılımına asla karışmamalıydı.

HUKUKİ MANTIĞI YOK

Yargıtay ve Danıştay'da hazıranda çıkan kanunla daireler boşaltılmış, yeniden seçimler yapılmıştı. Şimdiki **"paket"**e göre, aynı işlem bir kere daha yapılacak! Tabii HSYK'nın atayacağı yeni üyelerin katılımıyla.

Hükümet bir yandan diyor ki, **"istinaf"**, yani bölge mahkemeleri kurulacak, Yargıtay'ın yükü azalacak... Öbür yandan yeni atanacak üyelerle Yargıtay'ı dolduruyor!

Bu siyasidir; hukuki mantığı yoktur.

Siyaset adalete bu kadar müdahale ederse toplum zamanla çok ağır bir krize itilir ve fark edildiği zaman korkarım telafisi çok zor olur. Bu çok yanlış yoldan dönülmelidir.

Sayın Taha Akyol; 15 Kasım 2014 tarihli "KİMİN YARGISI?" başlıklı köşe yazısında da;

"...CEMAAT'in yüksek yargıdaki etkisi 2011 yılında konuşulmaya başlandı.

O zaman yüksek yargıya seçilmek için "birinci sınıf hâkim" olmak yetiyor, kıdem ve yaş gibi ölçüler aranmıyordu.

2011'de HSYK'nın yaptığı atamalarda 40 yaşındaki yargıçlar bile Yargıtay'a, Danıştay'a üye seçilmişti. Bunların bir kısmının cemaate yakın olduğu düşünülüyordu. Bunu engellemek için iktidar 27 Haziran 2013'te bir kanun çıkardı: Artık **"yirmi yıl"** hâkimlik ve savcılık yapmamış olanlar Yargıtay'a seçilemeyecekti. Danıştay'a seçilmek için de yine aynı şekilde "yirmi yıl hizmet" şartı aranacaktı. Cemaat'le ilişkili hâkim ve savcıların genelde genç olduğu, 20 yılı doldurmadıkları düşünülüyor, artık Yargıtay ve Danıştay'a daha tecrübeli, olgunlaşmış hukukçuların seçilmesi öngörülüyordu.

Siz olsanız bu "yirmi yıl" şartının getirilmesine ne derdiniz?

'KIDEM' İLKESİ

Ben doğru demiştim, "yirmi yıl" şartının getirilmesini desteklemiştim. Şöyle yazmıştım: **"Yargıtay ve Danıştay'a üye seçilmek için 20 yıl hizmet şartı getirilmesi isabetlidir. Cemaat'in veya iktidarın lehine ya da aleyhine diye değil, 'kıdem' olarak düşünüyorum."**(Hürriyet, 12 Temmuz 2013)

Evet, "kıdem" objektif bir ölçüdür. Yüksek yargıya seçilmek için ciddi bir bilgi ve tecrübe birikimi aramak doğru bir ölçüdür.

Konuya kimin lehine veya aleyhine olur diye değil, böyle objektif kıstaslar açısından bakmak gerekirdi.

Fakat ne oldu biliyor musunuz? Dün Komisyon'dan geçen metinde "yirmi yıl" şartı, "on yedi yıl"a indirildi!

NİYE 17 YIL?

Adalet Bakanlığı Yüksek Müşaviri Adnan Boynukara, dün gönderdiği bilgi notunda HYSK'nın **"daireler arasındaki iş dağılımına"** ilişkin yetkisinin Yargıtay değil, istinaf (bölge) ve ilk derece ceza mahkemeleri için söz konusu olduğunu belirtti. İyi bir gelişme, fakat "yapboz" tablosunu değiştirmiyor. Şubat 2014'ten beri yargıyla ilgili olarak çıkarılan bütün kanunların, yapılan bütün yönetmelik değişikliklerinin hep "yürütmeye uyumlu yargı" amacına yönelik olmasının yarattığı kaygıları da gidermiyor.

Asıl bu kaygıların giderilmesi gerekir. Fakat Yüksek yargıya üye seçiminde, "yirmi yıl hizmet" şartının Kasım 2014'te ve HSYK seçimlerinin ardından, "on yedi yıl"a indirilmesi bu kaygıyı azaltmaz, arttırır. Öyle ya, niye dün doğru bir tavırla "yirmi hizmet yılı", bugün sürpriz bir kararla niye "on yedi hizmet yılı"?

Dün birilerini engellemek, bugün birilerini atamak için mi? Niye dün **"somut delillere dayalı kuvvetli şüphe"**, niye bugün "makul şüphe"? Dün bazı soruşturmaları engellemek, bugün bazı soruşturmanın yolunu açmak için mi?

Bu, "yapboz" tablosu değil de nedir? Halbuki yargı şunun bunun değil, evrensel hukukun yargısı olmalıdır.

EN ÜSTÜN İLKE

Halbuki hukukun evrensel ilkelerinden biri, **"kanunların genel, objektif ve istikrarlı"** olması, işlevi itibarıyla da "kamu yararına uygun" bulunmasıdır! Hükümet bir taraftan yakında istinaf (bölge) mahkemelerinin kurulacağını, böylece iş yükü azalacak olan Yargıtay'ın az kadrolu ve tecrübeli hâkimlerden oluşan bir "içtihat mahkemesi" haline geleceğini belirtiyor; çok doğru bir hedeftir bu... Fakat öbür taraftan Yargıtay'a 128, Danıştay'a 39 yeni üye atayarak ve tecrübeyi de "on yedi yıl"a indirerek kadroları şişiriyor!

Hazin olan, bu kanunlarda hukukçuların imzasının bulunmasıdır! Şunu, altını bin defa çizerek vurgulamak isterim: Devlet idaresinde hukuku bütün siyasi görüşlerin, ideolojilerin üstünde tutmadıkça, ülkede "hukukun üstünlüğü" kurulamaz, yargıya güven sağlanamaz..." görüşlerini dile getiriyor..

Sayın Taha Akyol; AKP'nin yasa yapmadaki güttüğü amaç ve amacına erişmek için her yolu mubah gören yöntemini açık şekilde ortaya koymaktadır.

Bu Kanun Teklifi tam anlamıyla başta Danıştay ve Yargıtay olmak üzere Yargı'ya yapılmak istenen çok ağır bir harekettir. Çünkü Teklif'in temelinde başta her iki yargı organı olmak üzere yargıya siyasetin, yürütmenin bütünü ile müdahalesi görülmektedir. Yasa Teklifi ile getirilen

değişiklikler ve eklemelerle Danıştay ve Yargıtay'ın şimdiki yapısı değiştirildiği gibi gelecekte de değiştirilebileceği öngörülmektedir. Teklif ile “yargının hızlandırılması ve iş yükünün azaltılması” gerekçesi ile hem Yargıtay ve Danıştay'daki daire ve üye sayıları artırılmakta hem de bu iki mahkemenin örgütlenme biçimi değiştirilmektedir. Danıştay ve Yargıtay'da daire ve üye sayısı artıyor. Bunun anlamı; HSYK, Danıştay ve Yargıtay'a yeni üyeler atanacak. Böylece Yargıtay ve Danıştay'da hükümet lehine elde edeceği çoğunluk ile Yargıyı yeniden yapılandıracaktır. Hükümetin hesabı bu. Bakalım tutacak mı? Çünkü;

YARGITAY VE DANIŞTAY'IN TEŞKİLAT YAPISINDA SIK SIK DEĞİŞİKLİK, DAHA İYİ BİR HUKUK ARAYIŞINA DEĞİL; HUKUKA EGEMEN OLMA AMACINA İŞARET EDER. TEŞKİLAT YASALARI, KURAL OLARAK UZUN ÖMÜRLÜ YASALAR OLMAK GEREKİR. AKP'NİN BU ALANA SIK MÜDAHALE İTİYADI, SÜRDÜRÜLEMEZ VE KABUL EDİLEMEZ. ADALETE TESLİM OLMA ERDEMİ, ADALETİ TESLİM ALMA HEDEFİ İLE ADETA DEVŞİRİLMEKTEDİR.

İktidar ile HSYK'nın çatıştığı zamanda İktidar, HSYK'yı istediği kişileri Yargıtay'a seçtirmeyeceğini anlamış olmalı ki Bakanlar Kurulunun 27.12.2006 tarihli toplantısında kararlaştırdığı ve Başbakanlığın 10.01.2007 tarih-131 sayılı yazısı ile TBMM'ne sunulan “Yargıtay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile Yargıtay'daki Hukuk Daire sayısı 21'den 13'e; Ceza dairesi de 11'den 7'ye indiriliyor ve Yargıtay'ın en fazla 150 üye ile çalışması öngörülmüyordu. Bu tasarının gerekçesinde “..5235 sayılı yasa gereğince kurulacak Bölge İdare Mahkemelerinin, göreve başlamalarından itibaren, Yargıtay'a gelecek iş sayısının önemli ölçüde azalacağı ve niteliğinin de değişeceği değerlendirilmektedir. Adli yapıdaki bu değişiklik dikkate alınarak Yargıtay'ın daire ve üye sayısı yeniden düzenlenmiştir...” denilmektedir. Bu tasarı, 6-8 Şubat 2008 tarihinde Adalet Komisyonunda görüşülmüş ve sert tartışmalar yaşanmıştır. Adalet Bakanının ve Adalet Komisyonun AKP'li üyelerinin Yargıtay'daki daire sayısının ve üye sayısının düşürülmesi gerektiğini nasıl da hararetle savundukları, değişikliğin nasıl da büyük bir reform olduğuna ilişkin sözleri Komisyon tutanaklarında sabittir.

-12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandumla kabul edilen Anayasa değişikliğinden sonra HSYK'nın yeniden yapılandırılarak ele geçirilmesinden sonra 9.2.2011 tarih 6110 sayılı yasa ile 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5. maddesi değiştirilerek

Yargıtayda hukuk dairelerinin sayısı 21'den 23'e, ceza dairelerinin sayısı ise 11'den 15'e çıkarılmıştır. Toplam daire sayısı 38 olmuştur. 160 tane yeni üye atanmıştır. Gerekçe ise; Dosyaların ceza dairelerinde inceleme sırası bekleme sürelerinin çok uzun olması, hatta yoğunluk sebebiyle temyiz incelemesi zamanında yapılamayan önemli sayıda dosyanın zamanaşımına uğraması..

2011'de yapılan değişiklikle; 23 Hukuk, 15 ceza, toplam 38 Daire.

-18.6.2014 Tarih 6545 sayılı “Türk Ceza Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun” un **29. maddesi ile** 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmiüç hukuk, onbeş ceza dairesi” ibaresi “otuz sekiz daire” şeklinde değiştirilmiştir.

Haziran 2014'de yapılan değişiklikle hukuk ve ceza daire farkı kaldırılarak “Yargıtay 38 Daire'den oluşur” denildi. Yapılandırma 1.Başkanlık kuruluna verildi.

- Teklifile; Yargıtay'da halen 38 olan Daire sayısı 46'ya çıkarılıyor. Yargıtay'da halen 387 olan üyelere ek olarak 121 yeni üye atanacak
- Yargıtay'da Tetkik Hakimleri, önceleri Yargıtay Genel Kurulunca atanırken teklife göre HSYK atayacak.

Danıştay'da yapılan değişiklikler sırasıyla şöyledir

-2.6.2004 tarih 5183 sayılı “Danıştay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 1.6.1982 tarih 2575 sayılı **Danıştay Kanununun 13.maddesi 1.fıkrasında yapılan değişiklikle Danıştay; onikisi dava, biri idari daire olmak üzere toplam on üç daireden oluşturulmuştur.**

- 9.2.2011 Tarih 6110 sayılı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile

6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 13 üncü maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarında yapılan değişiklikle; **Danıştay'daki daire sayısı; 14'ü dava, 1'i idari daire olmak üzere toplam 15'e çıkarılmıştır.**

- İşbu teklif ile; Danıştay'daki Daire sayısı, 15 Dava, 2'si İdari olmak üzere toplam 17 Daireye çıkartılıyor. 37 yeni üye ataması öngörülüyor.

İTİRAZLARIMIZI MADDELER HALİNDE ŞU ŞEKİLDE SIRAYABİLİRİZ;

1-) Teklifin ilk yedi maddesi 1512 sayılı Noterlik Kanununda değişiklik içermekte olup, Noterler Birliğinin görüşü de alınarak gündeme getirilmiştir. Noterlik Kanununda yapılan düzenleme ile, anılan Kanununda yazılı kimi işlemlerin elektronik ortamda ve elektronik imza ile yapılmasına olanak sağlanmaktadır. Noterlik Kanununda yazılı işlemlerin önemini göz önünde bulunduracak olursak; bu düzenlemeyle getirilen elektronik ortamda işlem yapma ve bu işlemleri elektronik imza ile imzalama yönteminin güvenilirliğini, öncelikle tartışmak gerekir. Sistem iyi kurulursa güvenli olabilir. Bunun için sistemin nasıl kurulacağını görmemiz gerekli. Bu konuda değişik yöntemlerin olduğunu bilmekte. Ancak; teklifte sistem konusunda bir açıklık yok. Bunu, yönetmeliğe bırakıyor. UYAP, işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesi, Türkiye'de en iyi örnek. Orada dahi, tutanaklar, ıslak imza ile de imzalanıp muhafaza ediliyor. Sistemin iyi kurulması, yasal düzenlemede sağlanabilir mi, belli değildir. **Ancak 1512 Sayılı Yasaya eklenen 198/A maddesinde yer alan bilgi paylaşımı, gizlilik içeren noterlik işlemlerinin ilgisi olmayan üçüncü kişilerce öğrenilmesi olasılığını barındırması çekince nedenimizdir. Her ne kadar komisyon görüşmeleri sırasında itirazlarımız üzerine kısmi bir değişiklik yapılmış ise de, bu ihtimalin varlığını sürdürmesi noterlik müessesesi açısından kaygı verici bir durumdur.**

2-) MADDE 7- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h. İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanlar, talepleri halinde Yükseköğretim Kurulu tarafından, mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından birlikte belirlenir.”

GİRİŞ SINAVINI KAZANAMAMIŞ KİŞİLERE (HÂKİM DE OLSALAR) , HUKUK FAKÜLTELERİNE KAYIT HAKKI TANIMAK; HİÇBİR HÂKİMİN KULLANIMINA TENEZZÜL ETMEYECEĞİNİ UMDUĞUMUZ BİR “İMTİYAZ”DIR(ANY.M.10). KAPİTÜLASYONLARDAKİ İMTİYAZLAR NE DERECE HAKSIZ VE İNCİTİCİ İDİYELELER, O İMTİYAZLAR DA O DERECE HAKSIZ VE İNCİTİCİ OLMUŞTUR.

AYRICA AVUKATLIK GİBİ TABİİ MECRASINDA GELİŞEN BİR SAVUNMA ERKİNE ŞURADAN BURADAN SIZMAYA ÇALIŞILMASINI HÂKİMLİK MEHABETİ İLE DE BAĞDAŞTIRMAK MÜMKÜN DEĞİLDİR. AKP'NİN, PARMAK ÇOĞUNLUĞU İLE YASA YAPMA GÜCÜNÜN KURUMLARDA VE ZİHİNLERDE OLUŞTURDUĞU TAHRİBATI GÖREMEMESİ, HAYRA ALAMET DEĞİLDİR. HUKUK FAKÜLTESİ MEZUNU OLMAYAN İDARİ YARGI HÂKİMLERİ İÇİN GELİŞTİRİLEN BU TEKLİFİN KOMİSYONCA ÖNCEDE REDDEDİLMESİ, AKP'NİN SAĞDUYUSUNUN İŞARETİYDİ. NE VAR Kİ SAĞDUYU, BİR BAŞKA BASINÇLA BASTIRILMIŞ VE MADDE ZORLA KABUL ETTİRİLMİŞTİR. SAVUNMA ERKİNİN ZAMAN İÇİNDE DERİNLEŞEREK GELİŞTİRİLECEĞİ REAKSİYONUNUN DAİRESEL ETKİSİNİ HEP BİRLİKTE GÖRECEĞİZ.

3-) 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17 ve 19. Maddelerine İlişkin Genel değerlendirmeler

Öncelikle Danıştay'la ilgili getirilen düzenlemelerin genel mantığını kavrayabilmek için **“Başkanlar Kurulu” ile “Başkanlık Kurulu”** kavramlarının açıklanması gerekmektedir.

Danıştay Başkanlar Kurulu, mesleğinin zirvesinde olan Danıştay Başkanı, Başkanvekilleri, Başsavcısı ve tüm daire başkanlarından oluşan 19 kişilik bir kuruldur. Buna karşın **Başkanlık Kurulu ise**, Danıştay başkanının başkanlığında 3 daire başkanı ve 3 üyeden oluşan dar bir kuruldur.

Bu yetki, Danıştay'da yüksek hâkimlerin (üyelerin) bağımsız bir şekilde görev yapabilmeleri için büyük önem arz etmektedir. Danıştay meslek mensupları (üyeler) eskiden beri bağımsız, tarafsız ve her türlü kaygıdan uzak bir şekilde, görevlendirildikleri dairelerde çalışmakta idiler. Başkanlar Kurulu Danıştay üyeleri için bir güvence idi. Çünkü Başkanlar Kurulu; üyelerin kabiliyetleri, yetkinlikleri, bilgi birikimleri ve deneyimlerini gözeterек hangi dairede daha verimli görev yapacaklarını takdir ederek karar vermekte ve sonrasında bir mecburiyet olmaksızın görev yerlerini değiştirmemekteydi. Ancak 8.8.2011 tarih ve 650 sayılı KHK ile bu uygulamaya son verilerek üyelerin görev yerlerinin belirlenmesi yetkisi Başkanlık Kuruluna verildi. Bu suretle Danıştay dairelerinin oluşumuna etkin bir suretle müdahale edilmiş oldu. Bu yanlış ve Danıştay içerisinde büyük tepkilere neden olan bu uygulamadan kısa bir süre önce 27.6.2013 tarih ve 6494 sayılı kanun ile vazgeçilmiş oldu.

Başkanlık Kurulunun yapısı da dikkate alındığında teklifle getirilen bu düzenleme ile bu kurula verilen yetki ile her biri ayrı bir yüksek mahkeme olan Danıştay daire ve kurullarının bağımsızlığı zayıflatılmaktadır. Başkanlık Kurulunun Demokles'in Kılıcı gibi üyeler üzerinde bir tehdit unsuru olarak kullanılmasına yol açılmaktadır. **Teklifin Genel Gereğesinde Danıştay'a ilişkin iş yükü verileri gerçeği yansıtmamaktadır.** 2011 yılında 2 yeni dairenin kurulması ve üye sayısının artırılmasıyla iş yükü düzenli bir azalma vardır. Hali hazırda her bir dava dairesinde ortalama 12-15 bin civarı dosya bulunmaktadır. Dairelerin, iki heyet halinde çalışmasıyla birlikte iş yükünde önemli oranda azalma kaydedilmiştir.

Öte yandan teklifle kurulması planlanan dairelerden bir tanesi idari dairedir. Yani istişari düşünce veren dairedir. Mevcut durumda bir idari daire vardır, bu daireye de ayda 300 civarında dosya gelmektedir. Dosyalar, bir hafta içerisinde karara bağlanmaktadır. Bu dairenin yıllık dosya sayısı 3000'i geçmemektedir. **Durum böyle iken yeni bir idari daire kurulması için hiçbir haklı gerekçe bulunmamaktadır. Böylece, kurulan bu dairenin Danıştay içerisinde yürütme tarafından istenilmeyen üyelerin toplanacağı bir merkez olarak kullanılacağı izlenimi edinilmektedir.**

Diğer yandan, çok kısa bir süre önce idari yargıda istinaf sistemi kurulmuş ve Adalet Bakanlığınca bölgeler belirlenmiş ve kısa bir süre sonra atama yapılması takvime bağlanmışken, bu durum Danıştay'ın küçültülmesi gerektirmekteyken tam aksine yeni daireler kurulmasının tamamen siyasi sebeplere dayandığı açıkça göstermektedir. **Yeni üye seçimi ve daireler kurulması ile Danıştay'daki dengeyi siyasal amaçlarla hükümet lehine çevirme amacı güdülmektedir.**

Daire sayısının artırılması ve işbölümünün ayarlanması ile üyelerin de istenilen dairelerde görevlendirilmesi suretiyle iktidarın idari yargıdaki davalarını ayarlama ve kapatma ameliyesi açık bir şekilde tezahür etmektedir.

Başkanlar Kurulunun yetkileri tırpanlanmakta, Danıştay Başkanı dâhil üçü daire başkanı 7 kişiden oluşacak Başkanlık Kuruluna verilmektedir. Yeni üye seçimi ile Kanununun 19/A ve 19/B maddelerine göre Başkanlık Kurulu olağanüstü yetkilerle donatılmaktadır. Bu yetkiler Teklifte getirilen yasal düzenlemeler çerçevesinde aşağıda belirtilmiştir:

• Danıştay tetkik hâkimlerinin görev yerleri, **Başkanlık Kurulu** tarafından belirlenir. Görev yerleri, aynı usulle değiştirilir.

• Üyeler, **Başkanlık Kurulunun** kararı ile dairelere ayrılırlar ve hizmetin icaplarına göre, daireleri aynı usulle değiştirilebilir.

• Dairelerde vuku bulacak noksanlıklar, diğer dairelerden üye alınmak suretiyle tamamlanır. Bu üyeler **Başkanlık Kurulunun kararı** ile önceden tespit edilir.

• İdari İşler Kurulu, idari dairelerin başkanları ile her takvim yılı başında **Başkanlık Kurulunca** her idari daireden seçilecek bir üye ve her dava dairesinden seçilecek bir başkan veya üyeden oluşur. Kurulun seçimle belirlenen üyeliklerinde boşalma olması halinde Başkanlık Kurulunca otuz gün içinde seçim yapılır.

• Üyelerin görev yerlerini, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde tutarak belirlemek.

• **Zorunlu hâllerde, daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek.**

• Danıştay tetkik hâkimlerinin çalışacakları daireleri, kurulları ve görecekleri işleri belli etmek ve gerektiğinde yerlerini değiştirmek.

• Yetkili merciin neresi olduğu belirtilmemiş olan yönetim işlerini belli etmek veya bu işleri yapmak.

• Üye seçiminin tamamlandığı tarihten itibaren on gün içinde Başkanlık Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, dava daireleri arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Danıştay Genel Kurulunun onayına sunmak.

• Başkanlık Kurulu, işbölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Danıştay daire başkanları, üyeleri ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Görüldüğü üzere, hükümet kontrolü açık biçimde yönetim, davalar, işbölümünün belirlenmesi, üye görevlendirilmesi değiştirilmesi, tetkik hâkimlerinin görevlendirilmesi vs Başkanlık Kuruluna verilmektedir.

Böylece teklifin yasallaşması halinde Danıştay'a yeni seçilecek üyelerin kritik dairelere yerleştirilmesi ve böylece yürütmenin yüksek yargıya açık bir şekilde müdahalesine kapı açılmakta ve belli, önemli davaların yürütmenin iradesine uygun biçimde sonuçlanmasına imkân oluşturulmaktadır.

Bu maddelere ilişkin özel değerlendirmeler ise aşağıda belirtilmiştir.

Teklifin 12. Maddesi ile İdari İşler Kurulunun yapısı değiştirilmektedir.

Mevcut durumda, İdari işler kuruluna idari dairelerin tüm başkan ve üyelerinin katılması zorunludur. Zira imtiyaz sözleşmeleri, tüzük incelemeleri gibi dairenin ihtisası dâhilindeki detaylı konular bu kurulda müzakere edilmektedir. Böylece dairenin verdiği kararların gerekçesini bu kurulda izah etmesine imkân tanınmakta idi. **Yeni getirilen teklif ile bu Kurula Başkanlık Kurulunca belirlenecek üyenin ve ilgili daire başkanının katılması getirilmektedir. Bu şekilde ekonomik değeri yüksek olan imtiyaz sözleşmeleri (liman özelleştirmeleri, havaalanları vs) gibi konuların yürütmenin iradesi doğrultusunda sonuçlanmasının önü açılmaktadır.** Söz konusu düzenleme ile demokratik meşruiyet ve katılımcılık esasından vazgeçilmekte, çoğulculuk ortadan kaldırılmakta ve sonuç olarak kararların belli bir düşünce doğrultusunda alınmasına zemin hazırlanmaktadır.

Başkanlık Kurulunca üyeleri belirlenen bu Kurul aynı zamanda, Danıştay üyeleri hakkında ceza soruşturması yapmaya yetkilidir. Böylesi bir yapılanma, Danıştay üyelerini ceza soruşturması tehdidi altında bırakmaktadır.

Böylesine önemli yetkileri bünyesinde barındıran bu Kurulun üyeleri öncesinde çoğulculuk ve katılımcılığa daha uygun biçimde Genel Kurul tarafından belirlenmekte idi. Getirilen düzenleme ile bu yetki ortadan kaldırılmaktadır. **Bu düzenlemenin yasallaşması halinde hiçbir Danıştay üyesi kendini güvende hissetmeyecektir.**

Danıştay’a ilişkin yukarıda sözü edilen **bu değişiklikler, açık bir biçimde hâkimlerin bağımsızlığı ilkesine aykırılık arz etmektedir. Zira yargı bağımsızlığı sadece politik kurumlardan gelebilecek dış tehditlere karşı değil aynı zamanda yargının kendi içinden gelebilecek yönlendirme ve tehditlere karşı da hâkimi korumaktadır. Mevcut teklifte üyeler, kendi meslektaşlarından gelebilecek yönlendirme ve baskılara karşı korumasız kalmaktadır.**

Teklifin 19. Maddesiyle başkanlık kuruluna daire başkanlarının görev yerini değiştirme yetkisi verilmektedir. Anayasanın 155. Maddesinin 4. Fıkrasına göre “Daire başkanları genel kurul tarafından bir daireye başkan olarak seçilmektedir.” Belli bir daireye başkan olarak seçilenlerin 4 yıl görev süresi dolmadan dairesinin değiştirilmesi anayasa aykırılık teşkil etmektedir.

Teklifin 15. Maddesi ile yine yukarıda sözü edildiği üzere yargısal nitelik taşıyan işbölümü esasları tamamen idari bir kurul olan ve yürütmenin etkisi altına giren başkanlık kuruluna verilerek açık bir şekilde yargısal faaliyetlere müdahalenin önü açılmaktadır.

4-) Teklifin 22, 23, 25 ve 28. Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler

Hükümetin TBMM’ye 12.5.2014 tarihinde sunulan ve sonrasında kanunlaşan 6545 sayılı TCK ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Yargıtay Kanununda önemli değişiklikler yapılmış ve bu değişiklikleri müteakiben Yargıtay içerisinde yapılan seçimlerde Yargıtay yönetimini şekillendirmek hedeflenmişti.

Ancak yapılan seçimlerde hedeflenen bu amacın gerçekleşmemesi sebebiyle HSYK’nın Hükümet kontrolüne geçmesi ile birlikte Yargıtay’a yeni daire kurulması ve doğrudan yeni üye seçilmesi ile üye kadro sayısının artırılması ve HSYK tarafından yeni üyelerin seçilmesinin sağlanması suretiyle Yargıtay Büyük Genel Kurulunda salt çoğunluğu sağlamak ve böylece Birinci Başkanlık Kurulunu yeniden dizayn etme istenmektedir.

Birinci Başkanlık Kurulu önemli görevleri ifa etmektedir.

Bu bağlamda;

- Yeni gelen üyelerin görev yapacağı daireleri belirlemek,
- Üyelerin kişisel ve görev suçlarına ilişkin inceleme ve soruşturma izni verme yetkisi,
- Yargıtay tetkik hâkimlerinin çalışacakları daireleri belirlemek,
- Zorunlu hallerde daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek.

Bu kurulun görev ve yetkileri arasında bulunmaktadır.

5-) Teklifin 26. Maddesine İlişkin Değerlendirmeler

Teklifin 9. Maddesi ile Yargıtay Kanununun 36. Maddesi değiştirilerek tetkik hâkimlerinin nitelikleri ve atanmalarında Yargıtay daire başkanlarının ve birinci başkanlık kurulunun inisiyatifli ortadan kaldırılmaktadır. Sadece maddenin birinci fıkrası muhafaza edilmektedir.

Böylece, Yargıtay ile ilgili getirilmek istenen bu düzenlemede yeni oluşan HSYK'nın Yargıtay'ın idaresine sormadan tetkik hâkimlerinin gönderilmesine olanak sağlanmakta, böylece Yargıtay iradesi devre dışı bırakılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, TBMM, Anayasa Mahkemesi gibi kurumlarda hâkim sınıfından olan kişileri doğrudan görevlendirme yönünde özel yasa maddeleri bulunduğu hususu da dikkate alındığında Yargıtay gibi teamülleri olan bir kurumun bu yetkisinin devre dışı bırakılması açık bir şekilde yargı bağımsızlığına aykırılık teşkil etmektedir. **HSYK'NUN YARGITAY ÜZERİNDEKİ YETKİSİ, ONA ÜYE SEÇMEKTEN İBARETTİR. BU KURULUN YÜKSEK MAHKEMENİN TETKİK HÂKİMLERİ ÜZERİNDEKİ TASARRUF YETKİSİ, YARGITAY'IN BAĞIMSIZLIĞINI DOLANDIKTAN BAŞKA DOĞRUDAN BİR ANAYASA AŞIMIDIR.**

6-) Teklifin 40. Maddesine İlişkin Değerlendirmeler

Benzer düzenleme, aynı Kanunun 5. maddesinde yapılan değişiklik ile hukuk mahkemeleri yönünden gerçekleştirilmiştir. Bu değişiklik sonrası HSYK'ya kanunda hukuk mahkemesi olarak belirlenen mahkemeler yönünden iş yoğunluğu ve gelen davaların çeşitlerine göre belli bir alanda ihtisaslaşmanın sağlanması amaçlanmıştır. (14.04.2013 tarihli ve 6460 sayılı Kanunun 10. maddesi ile yapılan değişiklik)

Bu durumda örneğin; Sulh Hukuk Mahkemeleri kendi içinde, Asliye Hukuk Mahkemeleri kendi içinde, Ticaret Mahkemeleri kendi içinde bakmakta oldukları davalar açısından seçilecek dava türleri dikkate alınarak belli davalara bakmakla görevlendirilebilecektir.

Yapılan bu düzenleme hukuk mahkemelerinin ihtisaslaşmasının sağlanması, yargılama da uygulama birliğinin temin edilebilmesi açısından büyük yararlar sağlayacaktır.

Konu ile ilgili olarak aynı kanunun geçici maddelerinde HSYK'ya 6 aylık süre içerisinde düzenleme yapma görevi verilmiş olmasına rağmen bugüne kadar bir düzenleme yapılmamıştır.

Zaten bu yönde öncelikle UYAP sisteminin tevzi bölümünde yapılması gerekli düzenlemelerin tamamlanması gerekliliği ilgili birimlere iletilmiş, bu konudaki çalışma da ilgili kadroların görev yerlerinin değiştirilmesi sonrasında tamamlanamamıştır.

Ceza mahkemeleri açısından aynı dönem içerisinde hukuk mahkemeleri yönünden yapılan düzenlemelerin anayasaya aykırı olacağı, özellikle doğal hâkim ilkesinin zedeleneceği hususları nazara alınarak bu yönde bir düzenleme yapılmasının uygun olmayacağı hususu değerlendirilmiş ve kanun değişikliğine gidilmemiştir.

“Ceza mahkemelerinin kuruluşu” başlıklı 9. madde de ceza mahkemelerinin asliye ceza ve ağır ceza mahkemeleri olduğu belirtilmiştir.

18.06.2014 tarihli 6545 sayılı Kanununun 48.maddesi ile de sulh ceza hâkimlikleri ihdas edilmiş ve ardından yapılan atamalar ile kanunun akabinde faaliyetlerine başlamıştır.

Bu değişiklik ile yıllardır süren genel hukuk normlarına uygun güvenlik tedbirlerinin alınması ve itiraz sistemleri tamamen değiştirilmiş, siyasi iktidarın görüş ve düşüncelerine göre karar vereceği düşünülen ve öngörülen kişiler bu mahkemelere atanmak suretiyle güçlü bir kalkan oluşturulmuştur. Bu kalkanın aynı zamanda siyasi iktidarın çizgisinde hareket etmeyenlere karşı bir saldırı aracı olarak kullanılmış, kısa zaman dilimindeki uygulamalarda bu husus herkes tarafından görülmüştür.

Bu kez; sulh ceza hâkimlikleri ihdas edilmesi suretiyle gerçekleştirilen yargının siyasallaştırılması çabalarının bir başka yansıması olarak ceza mahkemelerinin ihtisaslaştırılması yönünde düzenleme yapılması, önceki dönemin DGM, ÖYM, TMK’larının yeniden ve daha dar dairede ortaya çıkarılması çabasından başka bir şey değildir. Belirli ağır ceza veya asliye ceza mahkemelerine özel yetki verilmesi suretiyle dar anlamda özel yetkili mahkeme oluşturulması yönündeki bu düzenleme sonrasında Ceza Muhakemesi Kanununda yapılacak değişikliklerle bir başka boyut kazanacak ve **büyük bir gürlütle ile kaldırılan özel yetkili mahkemeler sessizce tekrar faaliyete geçirilecektir.** HSYK tarafından yapılacak görevlendirmeler sonrasında bu mahkemelere yine belirli düşünceye sahip hâkimler atanmak suretiyle siyasi kararların büyük bir rahatlıkla alınması temin edilmiş olacaktır.

Buradaki temel amacın ihtisaslaşma ve mahkemelerin karar oluşturmada uygulama birliği olamayacağı açıktır. Çünkü ceza yargılaması ile hukuk yargılaması birbirinden tamamen farklı kural ve yöntemlere sahip olup, ceza mahkemeleri açısından mevcut düzenlemeler kapsamında ihtisaslaşma zaten sağlanmış durumdadır.

Özellikle ihtisaslaşma sağlanmak istenmesi halinde ilgili kanunlara hükümler konulmak suretiyle bu husus gerçekleştirilmektedir. Örneğin Basın Kanunu, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Fikri ve Sınai Haklara ilişkin mevzuatlardaki düzenlemeler ve bazı diğer kanunlarda, kendi kanunlarında düzenlenen suçlar bakımından yargılamanın hangi mahkemelerde yapılacağı konusunda özel düzenlemeler vardır. Bu düzenlemelerin yapılma amacı gerçekten bu ilgili konuda ihtisaslaşmış mahkemelerin oluşturulmasıdır. (Örneğin basın suçlarına 2. Asliye ve ağır ceza mahkemelerinin bakması öngörülmüştür. Buna ilişkin olarak ilgili kanunlardaki düzenlemeler kapsamında yetkilendirme ve görevlendirmeler HSYK’nun ihtisas mahkemelerine ilişkin kararlarında yazılıdır.)

Yeni yapılacak düzenlemeye bu açıdan bakıldığında da amacın gizli özel yetkili mahkeme oluşturmak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu tür bir uygulama ile genel bir kanunun içerisine ilave bent veya fıkra eklemek tamamen kanunları dolanmak amacına matuftur. Böylece siyasi aktörler de devre dışı bırakılacak, anayasanın öngördüğü kanunların denetimine ilişkin tüm yollar dolanılmış olacaktır.

7-) Teklifin 41, 42, 43 ve 44. Maddelerine İlişkin Değerlendirmeler

Ceza Muhakemesi Kanununun 116. Maddesinde değişiklik yapılarak “somut delillere dayalı kuvvetli” ibaresi değiştirilerek “makul” şekline dönüştürülmektedir. Böylece 17 Aralık yolsuzluk soruşturması sonrasında yapılan değişiklikten önceki hale geri dönüşmektedir. Değişik bir yaklaşımla hükümet tarafından organize edilen ve yeni oluşturulan HSYK ile daha da teminat altına alınan sulh ceza hâkimliklerinin kolay bir şekilde arama kararlarını verebilmesinin yasal zemini oluşturulmaktadır.

Ceza Muhakemesi Kanununda taşınmazlara hak ve alacaklara el koyma maddesini düzenleyen 128. Maddesinin 2. Fıkrasının 17 numaralı alt bendine Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar bendi eklenerek TCK'nın 309 ila 316. Maddeleri arasındaki düzenlemeleri ile ilgili el koyma yapılabilmesinin yolu açılmaktadır.

Yine iletişimin denetlenmesinde CMK'nın 135. Maddesinin 8. Fıkrasının 14 numaralı alt bendi değiştirilerek ilave bir alt bend daha eklenerek devlet güvenliğine karşı suçlar (TCK 302 ila 308. Maddeler) ve Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar (TCK 309 ve 316. Maddeler) bu kapsama dâhil edilmektedir.

Benzer şekilde teknik araçlarla izleme tedbirinin uygulanmasında da aynı suçlar ilave edilmekte ve aynı düşüncenin amaçlandığı görülmektedir.

Böylece, devlet düzeni ve refleksine yönelik her türlü suçta söz konusu bu koruma tedbirlerinin uygulanmasının yolu açılmaktadır.

İletişimin tespitinde ACM başkanlığı devre dışı bırakılarak soruşturma aşamasında hâkim kararı yeterli hale gelmektedir. Ancak dinlemelerde yine ACM başkanlığı yetkili olmaktadır.

Arama kararlarının verilmesinde insan haklarının güçlendirilmesi iddiası ile yapılan bir değişiklikten geri dönülmekte ve mevcut düzenlemeye göre daha zayıf bir koruma sağlayan bir düzenleme kabul edilmektedir.

Aydemir/Türkiye (no.17811/04 24 Mayıs 2011) başvurusunda AİHM başvuranın evinin böyle bir tedbirin uygulanmasını gerektirecek somut bir delil olmaksızın, muğlak ifadeler içeren ve hâkim yokluğunda verilen bir arama kararı ile aranmasını Sözleşmenin 8. maddesinin ihlali olarak değerlendirmiştir. Arama kararının arama tedbirinin uygulanmasını gerektiren çerçevede kapsamında uygulanıp uygulanmadığını denetleyebilecek açıklıkta olması gerektiği ifade edilmiştir.

Yeni düzenleme, daha önce “*Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar*” dan sadece “*Silahlı Örgüt*” (TCK m. 314) ve bu “*Örgüte Silah Sağlama*” (TCK m. 315) için öngörülen el koyma tedbirinin bu bölüm altındaki diğer suçlar olan “*Anayasayı ihlal*” (TCK m. 309), “*Yasama organına karşı suç*” (TCK m. 311), “*Hükûmete karşı suç*” (TCK m. 312), “*Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silahlı isyan*” (TCK m. 313), ve “*Suç için anlaşma*” (TCK m. 316) suçlarına da uygulanabilir hale gelmesini sağlamaktadır.

Bu tür bir genişletme ilk bakışta, genişletilen suç türlerinin de anayasal suçlar olması ve cebir/şiddet şartı içermesi nedeniyle makul görünebilir. Bununla birlikte, hukukun son zamanlarda partizanca ve temel insan hakları göz ardı edilerek uygulandığı göz önüne alındığında; el koyma tedbirinin, sınırları yasa metninde çizilmemiş ve keyfi yorumlara açık olan “Anayasayı ihlal” (TCK m. 309), “Hükûmete karşı suç” (TCK m. 312) suçları üzerinden yapılan soruşturmalarda, keyfi olarak uygulandığı takdirde iktidar muhalifleri üzerinde yıkıcı ekonomik sonuçlar ortaya çıkarabileceği öngörülebilmektedir.

Özellikle TCK m. 302-309 arası suçlara da atıf yapan “*Suç için Anlaşma*” (m. 316) suçunun; atıf yapılan bölümde yer alan ve cebir şiddet şartı içermeyen “*Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak*” (m. 302) suçu kapsamında yer alan “*devletin... birliğini bozmaya yönelik... bir fiil işleyen kimse*” şeklinde tanımlanan suç ile birlikte uygulandığı durumlarda, el koyma tedbirinin mevcut yönetime yönelik memnuniyetsizliğini dile getiren neredeyse herkese uygulanabilmesi ve dolayısıyla temel hak ve özgürlüklerin talep edilmesini bile olanaksızlaştırması mümkündür.

Bu noktada bu maddede yukarıda anılan suçlar lehine yapılan genişlemenin dinleme (m. 135), gizli soruşturmacı tayini (m. 139), teknik araçlarla izleme (m. 140) konularında da öngörüldüğü dikkat çekmektedir. **Bu tür bir düzenlemenin CMK'nun yeniden düzenlendiği 2004 yılında neden öngörülmediği ve eğer varsa ne tür çekincelerle bu yola tevessül edilmediğinin ortaya konulması gerekmektedir.** Demokratik bir toplumda kanunilik, meşru bir amaca hizmet eder ve normun gereklilik kriterini de karşılaması zorunludur.

Mülkiyet hakkını koruyan en temel ve bağlayıcı hukuki metin ülkemizin tarafı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Ek 1. Protokolünün 1. Maddesidir.

Sözleşmeye Ek 1 No'lu Protokol 1. Maddede koruma altına alınan mülkiyet hakkı, madde metninden de anlaşılacağı üzere, mutlak yani sınırlanamaz bir hak değildir. Sözleşmede öngörülen şartlar çerçevesinde sınırlanabilir.

Bu sınırlamanın ilk şartı, sınırlamanın esasına ilişkin şart olan "kamu yararı" amacına matuf olmak gerekliliğidir. Kamu yararı geniş bir kavram olmakla ve olayın şartlarına göre belirlenmesi gerektiğinden, yasa koyucu olarak devletlerin ve uygulayıcı olarak mahkemelerin burada takdir hakkı bulunmaktadır. Ancak her hâlükârda devlet veya mahkeme bu takdir hakkını bu hakkın özüne zarar vermeyecek biçimde kullanmak durumundadır. Kamu yararı düşüncesiyle mülkiyet hakkı üzerine getirilen kısıtlamaların "hakkın özüne zarar verip vermediği" çerçevesinde orantılılığını temel hakları koruyan mahkemeler olan Anayasa Mahkemesi ve AİHM değerlendirecektir.

Bu sınırlamanın ikinci şartı ise, "yasa ile öngörülmüş olma" zorunluluğudur. Yani yasal bir temeli olmadan mülkiyet hakkını sınırlandırmak mümkün değildir. Yine belirtmek gerekir ki sınırlamaya izin veren yasa, uluslararası hukuka ve tabii ki Sözleşmenin bu maddesine uygun olmak durumundadır.

Sözleşmede açıkça belirtilmiş olamamasına rağmen bütün hukuk uygulamalarında olduğu gibi mülkiyet hakkı üzerinde gerçekleştirilecek kısıtlamada da gözetilecek en önemli şart, mevzuatın doğru biçimde uygulanması şartıdır. Bir başka şekilde ifade etmek gerekirse, ceza soruşturması evrelerinde yapılan aramalarda ele geçen suç eşyası ve suç ürünü kabilinden eşya ve malvarlığı değerlerinin muhafaza altına alınması için öngörülmüş bu CMK maddesinin yalnızca bu çerçevede kullanılması şartıdır. Yoksa bu düzenlemenin amacı ve kapsamı dışında bir kısım kişileri mağdur etmek amacıyla keyfi biçimde uygulanması, her hâlükârda mülkiyet hakkının ihlal edilmesi anlamına gelecektir. Bu haliyle düzenleme keyfilığe açıktır, sınırları tam çizilmemiştir. Kamu yararı ile izahı mümkün değildir.

İLETİŞİMİN TESPİTİ VE DİNLEMELER KONUSUNDAKİ CEZA MUHAKEMESİ KANUNU'NDAKİ DÜZENLEMELER(DEĞİŞİKLİK TEKLİFİ DAHİL) TA BAŞTAN BU YANA TASARIM KUSURLARI İLE DOLUDUR. İLETİŞİM ÖZGÜRLÜĞÜNÜN VE KİŞİ DOKUNULMAZLIĞININ GEREKLERİ, GÜVENLİK VE SUÇ TAKİBİ GÖRÜNTÜSÜ İÇİNDE ADETA FEDA EDİLMİŞTİR. BUNU YALNIZCA GÜVENLİK ÖRGÜTÜNE VE KİMİ YARGI BİRİMLERİNE YÜKLEMELER TİPİK BİR MANİPÜLASYONDUR. İKTİDARI ACITMA ANINA GELİNCEYE KADAR Kİ İŞBİRLİĞİNE VURGU DÜŞMEK GEREKİR. TELEFON GİBİ BİR MEDENİ ARAÇTAN ÜRKEN BİR ANLAYIŞIN DERİNDEN DERİNE GELİŞMEKTE OLDUĞUNU GÖREBİLMEK İÇİN ÖZEL BİR YETİYE İHTİYAÇ YOKTUR. ÖNCEKİ DİNLEMEDEKİ KAYITLAR ÇÖZÜLMEDEN VE ONLARI

GEREKÇEDE DEĞERLENDİRME DEN DİNLEME-UZATMA KARARLARI VEREBİLME UYGULAMASI, SADECE HUKUKA AYKIRI DEĞİL; (CMK.M.34, ANY.M.141) AYNI ZAMANDA İNSAN ONURUNU TANIMAZLIKTIR (ANY.M.12,20). DEĞİŞİKLİĞİN BU VADİDE HAK VE HUKUK İHLALLERİNİ ÖNLEME KAPASİTESİ YOKTUR.

8-) Teklifin 45. Maddesine İlişkin Değerlendirmeler

Soruşturma aşamasında dosyaya erişim yetkisi yeniden kısıtlanmaktadır.

Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ'ın 17 aralık soruşturması sonrasında CMK'nın 153. Maddesinde düzenlenen kısıtlamaya ilişkin düzenlemenin kaldırılmasında gerçek olarak ifade ettiği "AİHM standartlarına uygun bir şekilde silahların eşitliği ilkesi nazara alınarak her türlü kısıtlamayı kaldırdık" dediği maddenin önceki haline geri dönülmektedir.

17 Aralık sonrası yolsuzluk soruşturmalarına ilişkin evrakı alabilmek için kaldırılan madde konjonktör değişmesi, sulh ceza hâkimliklerinin ihdası, uygun hakimlerin atanması ve hükümet iradeli HSYK sonrasında yeniden kısıtlama maddesine geri dönülmektedir. Esasen yapılan bu değişiklik yasama yetkisinin kötüye kullanımınıdır. Demokratik bir hukuk devletinde yasa yapma tekniği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, AİHM'e göre, silahların eşitliği ilkesinin en önemli gerekliliklerinden biri de, "soruşturma dosyasına erişme hakkıdır; savcılığın dosyadaki delil unsurlarına dayanarak görüş ve değerlendirmelerde bulunabilmesine rağmen, bu görüş ve değerlendirmeleri etkili bir şekilde yürütebilmek için, savunma tarafının da söz konusu dosya içeriğine erişebilmesi gerekir" (Svipsta/Letonya, par. 129).

Mahkeme, Türkiye aleyhine verdiği birçok kararda da "soruşturma dosyasına savunma tarafının erişememesinin, Sözleşmenin 5/4 hükmünü ihlal ettiğine" hükmetmiştir. Örneğin, A.D. ve Diğerleri/Türkiye (22 Temmuz 2014) kararında, AİHM, "özgürlükten yoksun bırakmaya dayanak oluşturan temel bilgi ve belgelere erişimin engellenmesinin, Sözleşmenin 5/4 hükmünü ihlal ettiğine" karar vermiştir (par. 121).

Yakın zamanda açıklanan diğer iki karar da, 8 Temmuz 2014 tarihli Ahmet Şık/Türkiye ve Nedim Şener/Türkiye kararlarıdır. Mahkeme bu kararlarda da bu konudaki yerleşik içtihadını özetledikten sonra, atılı suçlar açısından temel öneme sahip delillerin soruşturma aşamasında başvuran ya da avukatına gösterilmemesi, tutukluluğu meşru kılan gerekçelere etkili bir şekilde itiraz etme imkânından başvuranları mahrum bırakmış olup, Sözleşmenin hem 6/1 hem de 5/4 hükmünü ihlal etmiştir (Ahmet Şık/Türkiye, par. 69-75; Nedim Şener/Türkiye, par. 80-86).

AİHM'in bu konuda Türkiye aleyhine benzer gerekçelerle ihlal kararı verdiği birçok karar bulunup, Taşçı ve Demir/Türkiye, no. 23623/10, 3 Mayıs 2012 ile Erkan İnan/Türkiye, no. 13176/05, 23 Şubat 2010, par.27-32 kararları diğer iki örnektir.

Sonuç olarak, Sözleşmenin 6/1 ve 5/4 hükmü, soruşturma aşamasında da savunma tarafının dosyaya erişim hakkını güvence altına almış olup, bu hak özellikle atılı suçlar açısından temel öneme sahip ve tutukluluğa dayanak oluşturan delil unsurları açısından mutlak niteliklidir.

Anayasanın 19. maddesinin 8. fıkrası, AİHS'in 5/4 hükmündeki güvenceyi sağlamıştır.

Dolayısıyla, Anayasanın bu hükmü de, soruşturma aşamasında savunma tarafının "suçlamalara ve tutuklama kararına dayanak oluşturan dosyadaki temel öneme sahip delil unsurlarına erişme hakkını" güvence altına almaktadır.

Önce şunu söyleyeyim, bu teklifle Danıştay-Yargıtay tam bir yazboz tahtası haline getiriliyor.

- Danıştay'da evvelce olmayan Başkanlık Kurulu, genel yetki yasası çerçevesinde, ilk kez bir Kanun Hükmünde Kararname ile oluşturuldu ve o tarihte, tetkik hâkimlerle üyelerin dairelere dağıtımı ve dava daireleri arasındaki işbölümüne ilişkin tasarının hazırlanması görevi, Başkanlar Kurulundan alınarak, yeni kurulan bu Başkanlık Kuruluna verildi. Daha sonra, bunun doğru olmadığı ve sakıncaları anlaşılacak, bir yasa ile anılan yetkiler Başkanlık Kurulundan alınarak yeniden Başkanlar Kuruluna verildi. Teklifte, bu görevler, bir kez daha Başkanlar Kurulundan alınıp ikinci kez Başkanlık Kuruluna verilmek isteniliyor.

-**Ayrıca; daha da vahimi**, hem dava dairelerinin görevlerinin yeniden belirlenmesi isteniyor, hem de, daire başkan ve üyelerinin yeniden dağılımı öngörülüyor ve bu konudaki görev, yine Başkanlar Kuruluna veriliyor.

-**Başkanlar Kurulu, idari dava tüm dairelerin başkanlarından oluşuyor. Buna karşılık, Başkanlar Kurulu, Danıştay Başkanının başkanlığında üç daire başkanı ve üç üyeden oluşuyor.** Başkanlık Kuruluna seçilecek üyeler için herhangi bir kıdem koşulu söz konusu değil. Bir günlük üye bile, bu kurula seçilebiliyor. Oysa başkanlar için, bildiğiniz gibi, asgari üç yıl üyelik koşulu var. Üstelik bu kurul sayıca daha da kalabalık. Dolayısıyla; üye ve tetkik hakimler için, daha güvenceli bir kurul. Bu Kurula, Danıştay Başkanının sözünün geçmesi çok zor. **Oysa; geçmiş uygulama göstermiştir ki; Başkanlık Kurulu, genelde Danıştay Başkanının isteği doğrultusunda karar vermektedir.**

- Ayrıca; iki idari daire arasındaki iş bölümünü yapma yetkisinin Danıştay Başkanının tek başına yetkisine bırakılması, keyfilğe açık bir düzenleme niyet ve amacı yönünden tehlikeli düzenleme.

- 2011 yılında 6110 sayılı Kanunla, Hem Yargıtay'ın hem de Danıştay'ın üye ve daire sayısı artırıldı. Teklifte yeniden artırılmak isteniyor. Gerekçe, hemen hemen aynı gerekçe. Düzenlemenin amacının hukuki değildir. Zira Danıştay'ın işyükü yönünden o tarihte yapılan hiçbir yarar sağlamadı. İstatistikler ortada. Danıştay'da Kurulan iki daire ve alınan 62 üye kadrosuna, Yargıtay'da kurulan 5 daire alınan 160 üye kadrosuna karşın, işyükü aynı işyükü. Hatta daha da fazlalaştı. O tarihte de amaç siyasi idi, bu teklifte de. O zaman, Danıştay ve Yargıtay'da çoğunluğu ele geçirmek amacı vardı; bugün de. O zaman, Hükümet, çoğunluğu, ortaklarına kaptırdı. Bugün ise, onlardan almak istiyorlar. Teklifte yazdıkları gerekçelerin, söylediğimiz gibi, anlamlarının kalmadığı, 6110 sayılı Kanunun üç yıllık uygulamasıyla ve her yıl bir iki kez yapılan yargı reformlarıyla ortada.

Üstelik, daha dört ay önce 6545 sayılı Kanunla (28 Haziran tarihli Resmi Gazete), idari istinaf mahkemelerinin kurulması kararlaştırıldı. Hükümet; Yargıtay için istinaf mahkemelerinin kurulması ile ilgili çalışmalarını yapıyoruz diyor. Adli ve İdari istinaf mahkemeleri faaliyete geçirildiğinde, en az bir kaç yıl Yargıtay ve Danıştay'a iş gelmeyecek, o tarihe kadar da Danıştay elindeki işi eritecek. O tarihten sonra ise, azalarak gelecek. Böyle bir yasa varken, Danıştay'ın ve Yargıtay'ın işyükünden bahsederek, yeniden daire ve üye sayısının artırılması, tam bir çelişki.

Dahası, Danıştay'da yeni kurulan iki daire için 37 üye, Yargıtay'da 121 üye fazla. Ayrıca, Danıştay için yeni üye sayısı; niye 30 veya 35 ya da 40 değil de 37. Yargıtay'da yeni üye sayısı niye 121? Amacın, Yargıtay ve Danıştay Genel Kurulunda denge hesabı olduğu çok açık.

-Yargıtay ve Danıştay daire başkan ve üyelerinin dairelere dağılımın, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren on gün içinde yeniden yapılacak olması, tam bir ilga ihdas. Üstelik, Genel Kurulu'nun iradesinin hiçe sayılması. Zira, daire başkanlarını, Genel Kurul seçer. Üstelik, dağıtım görevi Başkanlık Kuruluna veriliyor. Dairelerin iş bölümünün yeniden yapılması da aynı amaca hizmet eden, aynı nitelikli değişiklik.

✓ Yargıtay'da toplam 387 üye bulunmaktadır. Birinci Başkanlık Kurulu üyeleri Yargıtay Büyük Genel Kurulunun salt çoğunluk kararı ile belirlenmektedir. Üyelerin salt çoğunluğu sayısı ise 194'tür.

✓ Kanun Tasarısından şu sonuç doğabilir:

HSYK'nın Hükümet kontrolüne geçmesi ile Yargıtay'a doğrudan yeni üye seçilmesi ya da bu Kanunun TBMM Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında önerge verilerek üye kadro sayısının artırılması ve HSYK tarafından yeni üyelerin seçilmesinin sağlanması ile Yargıtay Büyük Genel Kurulunda salt çoğunluğu sağlamak ve böylece Birinci Başkanlık Kurulunu yeniden dizayn etme istenmektedir.

✓ Birinci Başkanlık Kurulu önemli görevleri ifa etmektedir. Bu bağlamda:

- Yeni gelen üyelerin görev yapacağı daireleri belirlemek,
- Üyelerin kişisel ve görev suçlarına ilişkin inceleme ve soruşturma izni verme yetkisi,
- Yargıtay tetkik hâkimlerinin çalışacakları daireleri belirlemek,
- Zorunlu hallerde daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek.

✓ Teklifin; Birinci Başkanlık Kurulunun yeniden şekillendirilerek Yargıtay'daki belli dairelerdeki üye yapısının değiştirilme isteği ve amacının hedeflendiği çok açık bir şekilde görülmektedir.

CHP olarak biz artık söylemekten bıktık. Dünyanın hiç bir yerinde, böyle kalabalık yüksek mahkemeler yok. Uygur ülkelerin hiçbirinde, siyasi irade yargı üzerinde böylesine keyfice oynayamaz. Bir önceki kanunla yapılanı, kısa süre sonra çıkarılan bir başka kanunla bozan yargı reformu olamaz. Böyle değişikliklere reform denilemez. Yapılanların hiçbiri gerçek anlamda reform değildir. Bir ülkede, siyasi iktidar, bu denli yargı ile oynayabiliyorsa, o ülkede hiç kimsenin hukuk güvenliği yok demektir. Bugün de yok demektir gelecekte de. Zira; siyasi iktidarlar gelip geçicidir. Bugünkünün bozduğunu, sonra gelenin düzeltmek amacıyla daha da bozacağı kuşkusuzdur.

Yasama, yargıya ilişkin olarak gerek yapısal ve gerekse işleyişe ilişkin çok sık değişiklikler yapıyor. Bunlar, Yargıtay ve ilk derece mahkemeleri arasındaki dosya trafiğini karmakarışık hale getirmekte; davaların sonuçlanmasını geciktirmekte; dosya sayısını şişirmekte... Hatta, esas mahkemesi kararı Yargıtay'a ulaşınca kadar, yeni bir değişiklik yapılabilmekte. Hükümün açıklanmasının geri bırakılması, örnek olarak belirtilebilir: 5271 sy.lı CMK'da düzenlenen bu uygulama, 2008 ve 2010'da ise yeniden düzenlendi. Genel görünümün özeti: Çok sayıda dava dosyası her değişiklik üzerine yeniden ele alındığından, yargıda dosya trafiği baş edilemez hale gelmiş bulunuyor. Sıkça yapılan yasa değişiklikleri, kesin hükümlerle sonuçlanmış kararların bile yeniden ele alınmasını gerekli kıldığından dava sayısı artmıştır. Özetle, dava sayısının artmasının nedeni yargının yavaş çalışmasından çok, yasamanın işlemlerinden kaynaklanmakta; üstelik bölük pörçük ve yargısal karar sürecini içinden çıkılmaz bir hale getiren yasalar...

Bu teklif; yargının hızlandırılması ve makul sürede bitirilmesi iradesi üzerine oturtulmuştur. Teklifte; Danıştay'da, Başkanlar Kurulu'na ait birçok yetki Başkanlık Kurulu'na aktarılmakta; Yargıtay'a ait bazı yetkiler HSYK'ya aktarılmakta. Bunların "makul süre" ile ilişkisi ne?

Gerekçe ile metin arasında "makul bir ilişki" yok.

Makul sürede yargılama ve âdil yargılanma hakkını güvencelemek amacıyla, yargı sorunlarının çözümünde asıl sorunlar üzerinde durmak yerine, Yargıtay ve Danıştay üye sayılarını arttırmak, siyasal amacı saklayamıyor: Amaç; Yargıyı daha çok yürütme güdümüne sokmak suretiyle, yargı kararlarının siyasal çoğunluğun beklentileri doğrultusunda verilmesini sağlamaktır.

- Teklifin, hakim ve savcılar için sicil ve disiplin affına ilişkin düzenlemede, 2802 sayılı Kanununun 67 ve e ve f fıkraları hariç, 68'inci maddesine göre verilen ve kesilen disiplin cezalarının affına ilişkin yöntem ve bu konuda yetkili merci gösteriliyor. Nihai aşamada karar verecek olan HSYK Genel Kurulunun kararının kesin olduğu söyleniyor. Bu kesinlik, Anayasanın 159'uncu maddesinin onuncu fıkrasına aykırıdır. Zira; orada yalnızca meslekten çıkarma cezaları için yargı yolu kapalı.

- Müdafinin dosya içeriğini incelemesinin hâkim kararıyla da olsa kısıtlanabilmesinin de, Anayasa ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ile İnsan Hakları Avrupa Mahkemesinin içtihatlarıyla güvence altına alınmış savunma hakkını; dolayısıyla, adil yargılanma hakkını ihlal edeceği düşüncesindeyiz.

-10 Mayıs 2014 günü Danıştay Töreninde olan olayları bahane ederek Adli Yıl Kutlama Töreninin nasıl yapılacağını düzenleyen maddenin, yürürlükten kaldırılması kabul edilemez. Bu madde Metin Feyzioğlu maddesidir. Cumhuriyetin güzel geleneklerinin, kaprislere ve kişisel isteklere feda edilmesine karşıyız. 10 Mayıs 2014 günü Danıştay Salonunda ne olup bittiğini çok kişi gördü. Görenler, Kimin haklı kimin haksız olduğunu da takdir edebilecek durumda. Ama o gün olanlar bahane edilerek, bir Cumhuriyet geleneği daha yok ediliyor. **Adli yıl açılış töreninin yasal dayanaktan çıkarılmış olması hukuk camiasına gözdağı niteliğinde bir girişimdir. Her şeyden önce böyle bir sembolik törenin yasal dayanağının olması yargıya verilen önemin ve saygının ifadesidir. Uygulamada yaşanan bir takım olayların veya kişisel sürtüşmelerin sonucu olarak yasa değişikliği yoluna gidilmesi keyfilikten başka bir şey değildir ve yüce parlamento böylesi bilek güreşinin arenası haline getirilmemelidir.**

-Avukatlıktan hâkimlik ve savcılık mesleğine kabul için beş yıllık avukatlık yapma koşulu iki yıla indirilmesi, yargıda kadrolaşma girişimi olarak değerlendirilmektedir.

- Görevde bulunan yargı mensuplarının maaşlarında ek tazminat artışı memnuniyet verici olsa da; maaş artışının 12 Ekim günü yapılan HSYK seçimleri sonrasında bırakılması, ek tazminatın emekliliğe yansıtılmaması, diğer adliye çalışanları ile kamu avukatlarına da bir gelir artışı yapılmaması çok yanlış olmuştur. Kaldı ki, bu artışın HSYK seçimlerinin karşılığı olduğu algısı yargı mensuplarına bakış açısını olumsuz yönde etkilemiştir.

-Teklifin, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 116. Maddesinde yer alan “somut delillere dayalı kuvvetli” şüphe koşulu “makul” olarak değiştirmesi aslında geçtiğimiz Şubat ayında yapılan değişikliğe geri dönüşmektedir. Burada temel sorun Şubat ayındaki değişiklikte arama işlemini yapılamaz konuma getirilmesinin nedeni nedir? Şimdi neden eski hale döndürülüyor?

Bu durum doğal olarak 17 ve 25 Aralık yolsuzluk soruşturması süreci sonrasında arama kararı alınmasını güçleştirme niyetinin sona erdiği algısını yaratmaktadır. Dolayısıyla parlamento bir nevi marjinal çıkarım aracı haline getirilmiş bulunmaktadır. Her iki düzenlemeyi de savunur pozisyonunda bulunmak ilkesizliktir. Öte yandan yanlış yapmışız türünden yaklaşımlar da, ciddiyetsizlik göstergesidir. Ne yazık ki, iktidar kanadı özgürlükler ile kamu güvenliğinin sağlanması arasındaki dengeyi sürekli olarak marjinal çıkarı için bozmayı usul haline getirmiş bulunmaktadır.

-Teklifin el koyma işlemlerinde katalog suç sayısı artırılarak, kapsamın genişletilmesine yönelik hükümleri, özel mülkiyetin korunmasına daha müdahale niteliğindedir.

-Teklif, iletişimin dinlenmesi ve teknik takibe ilişkin kapsamı genişletmekte olup, bu durum kişi özgürlüğü adına kaygı verici bir husustur.

-Teklifte; CMK 162. Maddesine ikinci bir fıkra eklenerek örgütlü suçlarda Cumhuriyet savcısına soruşturmanın yapıldığı yer sulh ceza hâkiminden de karar alabilme imkânı getirilmiştir. Bu düzenlemenin kabul edilmesi durumunda, söz konusu sulh ceza hâkimleri olası şüphelilerden uzakta, onların erişmesinin zor olduğu yerlerde olduklarından dolayı böylece verilen kararlara karşı etkin bir itiraz yolundan mahrum kalacaklardır. İtiraz yolunun etkin olabilmesi bakımından erişilebilir olması gerekir.

Bu türden bir düzenlemenin yasallaşması halinde, Sözleşme'nin 5/4 hükmünde yer verilen "etkili bir başvuru yolunu" engelleyici sonuçlar doğurabilir; gözaltı ve tutuklamaya itiraz müesseseleri açısından. Genel olarak da, diğer koruma tedbirleri açısından AİHS'in 13. maddesinde düzenlenen etkili başvuru yoluna aykırılıklar oluşacaktır. Son olarak, Sözleşmenin 6. maddesinin kapsamında yer alan mahkemeye erişim hakkı açısından da sorunlar çıkacaktır.

- Teklifte, 5271 sayılı CMK m. 128'de düzenlenen Taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma tedbiri bir başka deyişle genişletilmiş elkoyma tedbirinin uygulanabileceği katalog suçlardan biri olan "Silahlı örgüt (TCK m. 314) ve bu örgütlere silah sağlama suçları (TCK m. 315) genişletilmektedir. "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316)" olarak değiştirilmektedir. Çıkar amaçlı suç örgütleri ve organize suçlulukla mücadelede yalnız delillerin koruma altına alınması yetmemekte aynı zamanda suç örgütleri tarafından elde edildiği düşünülen mali kaynaklara da müdahale edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle 5271 sayılı CMK'da maddede belirtilen katalogda yer alan suçların işlendiği yönünde ve bu suçlardan elde edildiği yönünde somut delillere dayalı kuvvet şüphe sebeplerinin bulunması durumunda bazı maddi değerlere elkoyma işlemi gerçekleştirilebilecektir. Teklifin yasallaşması halinde m. 310'da yer alan Cumhurbaşkanına suikast ve fiili saldırı suçu hariç, tedbirin uygulanabilme kapsamına Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316)'ın tümü girecektir. Belirtilen suçların genel özelliklerine bakıldığında bu suçların aslında anayasal kurumların güvenliğine karşı işlenen suçlar olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle bu suçlarla anayasal organların cebir, şiddet, tehdit altında kalmadan anayasal vazifelerini yerine getirmesine ilişkin anayasal düzen korunmaktadır. Bu nedenle, bu suçların bazılarının teşebbüs suçu olarak düzenlendiği yani henüz netice gerçekleşmeden salt icrai hareketlerin cezalandırıldığı suçlar oldukları görülmektedir. Bu teklif ile birlikte anayasal organların cebir, şiddet, tehdit kullanılarak görevlerinin engellenmesi nedeniyle bir başka deyişle bu suçların işlenmesiyle elde edilen maddi değerlere müdahale edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu tedbirin belirtilen suçlar için de uygulanabilmesi ihtiyacının HANGİ OLAY ya da BİLİMSEL GEREKÇE ile ortaya çıktığı tasarının madde gerekçesinde açıklanmamıştır. Belirtilen suçların kapsamının Türk Hukuku açısından ve uygulayıcı hâkimler açısından halen tartışılmakta olduğu, bu suçlarda İCRA HAREKETLERİNİN ne zaman başladığı, eylem ve işlemlerin bu eylem ve işlemleri gerçekleştiren kişilerin SIFATINA ve NİTELİĞİNE göre yorumlanmakta olduğu da düşünüldüğünde, söz konusu tedbirin uygulanması ANAYASAL ORGANLARI oluşturan aktörlerin GÖRÜŞLERİ çerçevesinde KEYFİLİKLE UYGULANABİLECEKTİR. Böylece suçtan elde edilmiş maddi değerlere müdahale yoluyla suçluluğun ETKİNSİZLEŞTİRİLMESİNDEN ÇOK, **bu tedbire başvurularak istenmeyen ekonomik güçlere gereken DERS verilebilecektir.** Bu nedenlerle Ceza Muhakemesi Hükümlerinin niteliğinden çok, kuralların uygulamasının KİŞİLERDEN, GÖRÜŞLERDEN bağımsız ADALET zeminine oturtulmasının sağlanması gerekmektedir.

Teklif ile; şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla yaptığı iletişiminin tespitinin CMK m. 135'in ilk fıkrasından ayrılarak ayrı bir fıkra altında düzenlenmiştir. İletişimin denetlenmesi tedbirinin uygulanması durumunda; iletişimin içeriğine ulaşılmadığı için iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması tedbirlerinden farklılık gösterir. Bu yönüyle şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla yaptığı iletişiminin içeriğine ulaşmaksızın sadece kimlerle iletişim gerçekleştirdiğinin tespit edilmesinin bunun kayda alınması ve dinlenmesi tedbirine oranla özel yaşamın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne daha az bir sınırlama getirdiği söylenmelidir. İşte bu nedenden ötürü de iletişimin tespiti ile iletişimin kayda alınması ve dinlenmesi birbirinden ayrı bir şekilde düzenlenerek yerinde bir yaklaşım sergilenmektedir.

Teklifle, şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla yaptığı iletişimin tespit edilmesinin CMK m. 135/ 1'in kapsamından çıkartılmasının anlamı artık iletişimin tespiti koruma tedbirine başvurulabilmesi için kuvvetli suç şüphesinin varlığına ulaşılmamasının gerekli olmayacak olmasıdır. İletişimin tespiti tedbiri ile iletişimin kayda alınması ve dinlenmesi tedbirleri arasında mevcut olan temel haklara müdahale yoğunluğu farkı göz önüne alındığı takdirde iletişimin tespiti tedbiri bakımından da kuvvetli şüphenin aranması yerinde değildir. Bu yönüyle Tasarı'nın 23'üncü maddesi ile iletişimin tespiti tedbirine başvurulması bakımından kuvvetli şüphenin varlığının aranmasından vazgeçiliyor olması yerinde gözükse de Tasarı ile CMK m. 135/ 6'da yer verilen iletişimin tespiti düzenlemesinde herhangi bir şüphe derecesine yer verilmemiş olması yerinde değildir. Buna göre artık şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla yaptığı iletişiminin tespit edilebilmesi soruşturma evresinde hakim kovuşturma evresinde ise mahkemenin kararı ile mümkün olacaktır; fakat, hakim veya mahkeme bu tedbire hükmedilmesine karar verirken hangi unsurlar üzerinden ve hangi ölçüt üzerinden hareket edecektir? İşte Teklif ile CMK m. 135/ 6 olarak yasalaşması öngörülen düzenlemenin, bu yönüyle eksiklik taşıdığı vurgulanmalıdır. Unutulmamalıdır ki iletişimin tespiti pek tabii iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması tedbirine oranla daha hafif bir müdahale niteliği taşısa da bu tedbir de özel hayatın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne müdahale niteliği taşımaktadır. Mademki Anayasa tarafından korunmakta olan temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması söz konusu olmaktadır o halde bu tedbir ile iletişimin içeriği öğrenilmiyor olsa dahi bu tedbirin sınırladığı temel hak ve özgürlüklerin Anayasa uyarınca ölçülü bir şekilde kısıtlanması gerekmektedir. Bu nedenle de CMK m. 135/ 6 düzenlemesi olarak öngörülmekte olan hükme hangi şüphe derecesinin varlığı halinde iletişimin tespit edilmesine karar verilebileceği açıkça eklenmelidir. Aksi takdirde CMK m. 135/ 6 düzenlemesinin keyfi kararlara yol açma tehlikesi barındırmasından ötürü Anayasa'ya aykırı bir şekilde özel hayatın gizliliğine ve haberleşme özgürlüğüne müdahale niteliği taşıdığı söylenebilecektir.

Öte yandan Teklif ile CMK m. 135/ 6'da münhasıran yer verilen iletişimin tespiti düzenlemesi ile ilgili olarak Anayasa'ya aykırılık oluşturduğu söylenebilecek diğer bir husus ise söz konusu tedbirin azamî uygulama süresine madde metninde yer verilmiyor olmasıdır. Sürekli nitelik taşıyan bir ceza muhakemesi tedbirine en fazla ne kadar süre ile başvurulabileceğinin düzenlenmesi hem temel hak ve özgürlüklere müdahale niteliği taşıyan bu koruma tedbirlerinin keyfî bir şekilde uygulanmasını engellemeye yaramakta hem de bireylerdeki hukukî güvenlik hissini tesis etmeye yardımcı olmaktadır. Aksi takdirde ucu açık ve uzun yıllar sürececek şekilde bu koruma tedbirlerine başvurulması toplumdaki bireylerde hukuka ve ceza takibat organlarına karşı bir güvensizliğin oluşması tehlikesini de beraberinde getirebilecektir. Bu nedenlerden ötürü CMK m. 135/ 6 olarak kaleme alınmış olan düzenlemeye söz konusu iletişimin tespiti tedbirine azamî olarak ne kadar başvurulabileceğinin de eklenmesi Anayasa'ya uygunluğunun sağlanması bakımından elzemdir.

Her ne kadar Teklif ile iletişimin tespitinin CMK m. 135/ 6'te münhasıran düzenlenmesinin öngörülmesi yerinde olmuşsa da Teklifte bu koruma tedbirinin uygulanabilmesi için soruşturma evresinde hâkim kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından bu kararın verilebileceğinin düzenlenmesi yerinde olmamıştır. Zira, CMK m. 135/ 1'de iletişimin tespitine oranla daha ağır bir koruma tedbiri niteliği taşıyan iletişimin kayda alınması ve dinlenmesi koruma tedbiri bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde daha sonra hâkimin onayına sunmak üzere Cumhuriyet savcısının da karar verebilmesi mümkünken bu tedbire oranla daha hafif bir müdahale niteliğindeki iletişimin tespiti bakımından soruşturma evresinde sadece hâkim tarafından karar verilebilmesi yerinde değildir. Bu bakımdan Teklif'de CMK m. 135/ 6 olarak yasalaşması öngörülen madde metnine gecikmesinde sakınca bulunan hallerde tıpkı CMK m. 135/ 1'de olduğu gibi daha sonra hâkimin onayına sunulmak üzere Cumhuriyet savcısının da karar verebilmesini sağlayacak ibare eklenmelidir.

İletişimin tespiti koruma tedbiri bakımından getirilen değişikliğin yanı sıra CMK m. 135/ 8'in 14 ve 15'inci bentleri ile ilgili de değişiklik yapılması öngörülmektedir. Buna göre CMK m. 135/ 8'in 14'üncü bendi tamamen değiştirilmekte ve buradaki suç tipleri 15'inci bende aktarılmaktadır. 14'üncü bentte ise tamamen yeni suç tipleri ilk defa iletişimin kayda alınması, dinlenmesi ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi bakımından kataloğa yerleştirilmektedir. Kataloğa sokulan bu suç tipleri incelendiğinde bunların TCK m. 302 ila 308 arasında bulunan suç tipleri olduğu görülmektedir. Bu suç tiplerinin ortak özellikleri bunların tamamının TCK'nın özel hükümlerindeki dördüncü kısmın dördüncü bölümünde yer alan Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar bölümünü oluşturuyor olmasıdır. Bu zamana dek CMK m. 135'teki katalogda yer verilmemiş olan bu suç tiplerinin kataloğa dahil edilmek suretiyle katalogun genişletilmesi hukuk politikası ile doğrudan bağlantılı bir husus olarak görülebilir de özel hayatın gizliliği ve haberleşme özgürlüğünün en yüksek dozda sınırlandırılması anlamını taşıyan iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması tedbirinin bu denli genişletilmesinin yerinde olup olmadığı hukuk politikasının ötesinde ayrıca incelenmesi gereken bir konudur. Bu noktada acaba Teklif'de mevcut CMK m. 135/ 7'deki katalogdaki 15 numaralı bentlerdeki suç tipleri bakımından söz konusu tedbire başvurulmasının önünün tıkanarak bu suç tipleri yerine yeni suç tiplerinin bu tedbir bakımından getirilmiş olduğu oldukça açık bir şekilde anlaşılabilir değildir. Bu tür bir değişikliğe hangi gerekçeler ile gidildiğini öğrenebilmek bakımından Teklifin gerekçesine bakıldığında ise gerekçe metninin maalesef değişiklik hakkında hiçbir gerekçe içermediği görülmektedir. Haberleşme özgürlüğü ve özel hayatın gizliliği temel hak ve özgürlüklerini en yüksek oranda sınırlandıran ve bu temel hak ve özgürlüklere sert bir şekilde müdahale eden ve ayrıca insan onurunun zedelenmesi ile arasında oldukça ince bir çizgi bulunan bu koruma tedbirine hangi suç tipleri bakımından başvurulabileceği düzenlenirken mümkün olduğunca itinalı davranılmalı; keyfi bir şekilde katalogdaki suç tipleri değiştirilmemelidir. Bu nedenden ötürü salt hukuk politikası gibi muğlak bir kavram altında açıklanması mümkün olmayan böyle bir değişikliğin hukuk uygulamasında oluşan veriler, toplum bilimsel veriler ve özellikle hukuk teorisine dayalı yaklaşımlar ile meşrulaştırılması gerekmektedir. Örneğin Teklif ile CMK m. 135/ 8 olarak kaleme alınan düzenlemenin 14 ve 15'inci bentlerindeki suç tipleri bakımından iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması koruma tedbirine başvurulabilmesinin önu açılırken bu zamana dek geçen süreçte CMK'nın kabul edilmesinden bu yana katalogda yer alan kimi suç tiplerinin niçin katalogdan çıkartılarak bu suçlar hakkında bu tedbire başvurulmasının önünün tıkanacağı hukukî açıdan açıklanmaya kabil görülememektedir.

- Teklifte, 5271 sayılı CMK m. 162’de düzenlenen Cumhuriyet savcısının hâkim kararı istemesi kuralına 2. fıkra olarak yeni bir fıkra eklenmektedir. Buna göre: “(2) *Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda Cumhuriyet savcısı soruşturmanın yapıldığı yer sulh ceza hâkiminden de karar alabilir.*” Bilindiği gibi soruşturma evresinde bir muhakeme işlemi için hâkim kararı gerekiyor ise bu karar sulh ceza hâkiminden alınmaktadır. Örneğin, tutuklama, arama, el koyma, gizli izleme gibi koruma tedbirlerine ilişkin kararlar sulh ceza hâkimince verilir. Sulh Ceza hâkimi istenilen işlem hakkında, kanuna uygun olup olmadığını inceleyerek karar verir ve gereğini yerine getirir (CMK m. 162). CMK m. 162/1’de yer alan temel kural Cumhuriyet savcısının bu istemleri SORUŞTURMA İŞLEMİNİN YAPILACAĞI YER Sulh Ceza hâkiminden istemesidir. Tasarı ile bu genel kurala **örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlara** ÖZGÜ olmak üzere, Cumhuriyet savcısına bir seçme şansı getirildiği görülmektedir. Böylece Cumhuriyet savcısı tarafından örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen bir suça ilişkin sulh ceza hâkiminden istenen soruşturma işlemi, ya SORUŞTURMA İŞLEMİNİN YAPILACAĞI YER Sulh Ceza Hakiminden, ya da SORUŞTURMANIN YAPILDIĞI YER Sulh Ceza Hakiminden istenebilecektir. Tasarıda yer alan “...sulh ceza hâkiminden de...” ifadesi bu konuda Cumhuriyet savcısına bir takdir yetkisi tanındığını göstermektedir. Bu durumda işlendiği iddia edilen bir suça ait tek soruşturmada bazı kararların SORUŞTURMA İŞLEMİNİN YAPILACAĞI YER sulh ceza hâkimi tarafından, bazı kararların ise soruşturmanın gerçekleştirildiği yer sulh ceza hakimisi tarafından verilmesi söz konusu olabilecektir. Kanımızca bu durum hukuki istikrar açısından tehlike arz etmektedir. Zira söz gelimi bir sulh ceza hâkimliğinin makul şüphe gerektiren bir koruma tedbirine, makul şüphenin bulunmadığı gerekçesi ile karar vermemesi, diğer sulh ceza hâkimliğinin ise aynı soruşturma konusu olayla ilgili olarak kuvvetli suç şüphesi gerektiren bir koruma tedbirine karar vermesi halinde sonucunda HANGİ HAKİMLİĞİN kararına itibar edilecektir?

- Teklifte, daha önce Cumhuriyet savcılarının sulh ceza mahkemelerindeki duruşmalarda yer almalarını yasaklayan düzenleme sulh ceza mahkemelerinin kaldırılmasından ötürü asliye ceza mahkemelerinin tamamına teşmil edilmektedir. Bu düzenlemenin teorik gerekçelerden ziyade pratik fayda sağlama yaklaşımından ve fizikî gerekçelerden hareketle kaleme alındığı söylenebilir. Zira Teklifin gerekçesin bakıldığında düzenlemenin Cumhuriyet savcısı ihtiyacından kaynaklandığı görülmektedir. Gerekçede sulh ceza mahkemeleri kaldırıldığı için asliye ceza mahkemesinin sayısının arttığı ve bunun da daha fazla Cumhuriyet savcısına ihtiyaç duyulmasına yol açtığı ifade edilmektedir. Fakat bu gerekçe çok kabul edilebilir gözükmemektedir. Zira sulh ceza mahkemelerinin kaldırıldığı dönemde sulh ceza mahkemelerinin dosyalarını kanun yoluna götüren Cumhuriyet savcıları bu değerlendirmede göz ardı edilmektedir. Öte yandan kısa bir süre öncesine kadar sulh ceza mahkemelerinde Cumhuriyet savcılarının duruşmalarda da görev yaptığı ve bunun birkaç yıl gibi kısa bir süre önce kaldırıldığı unutulmamalıdır. Tüm bu veriler karşısında esasen Cumhuriyet savcısı sayısının sulh ceza mahkemelerinin kaldırılmasından ötürü artan asliye ceza mahkemesi sayısına yetmediği argümanı makul bir nitelik taşımamaktadır.

Cumhuriyet savcılarının hangi mahkeme söz konusu olursa olsun duruşmada yer alması mutlaka gerçekleştirilmesi gereken bir husustur. Bir Cumhuriyet savcısının duruşmada yer alması yapılan duruşmanın bir muhakeme niteliğine kavuşması açısından elzemdir. Gerçekten, duruşmada müdafî sanığa yöneltilen suçlamalara karşı sanığın haklarını savunmakta; mahkeme de isnat ve savunmaları bir arada değerlendirmek suretiyle maddî gerçeği ortaya çıkartma amacına yönelik olarak yargılama faaliyetini yerine getirmektedir. İşte bu denklemde Cumhuriyet savcısı da muhakemenin üç ayağından

bir tanesi olan iddia faaliyetini yerine getirmektedir. Cumhuriyet savcısının yer almadığı bir duruşmada sanığa yüklenen hususları kim ifade edecek ve kendi savı olarak ortaya koyacaktır? Cumhuriyet savcılarının duruşmada yer almamaları durumunda Cumhuriyet savcısının iddialarını mahkemenin dile getirmek durumunda kalması söz konusu olacaktır. Bu durumun mahkemenin tarafsızlığı ile örtüşmeyeceği açıktır. Kaldı ki, Cumhuriyet savcısının duruşmadaki tek işlevi önceden düzenlenmiş olunan iddianamenin okunmasından ibaret değildir. Cumhuriyet savcısı sanığa mahkeme ya da üçüncü kişilerce yöneltilen soruların ardından doğrudan soru sorma hakkını kullanmak suretiyle sanığa soru sorma ve iddialarını mahkemenin önünde sağlamlaştırma imkânına sahiptir. Bu yönüyle Cumhuriyet savcısının duruşmada yer almaması durumunda mahkemenin gözünden kaçabilecek kimi hususlar Cumhuriyet savcısı vasıtası ile mahkemenin önüne sunulabilecektir. Zira mahkeme her ne kadar iddianameyi kabul etmek suretiyle yeterli suç şüphesine ulaşmış olsa da duruşma evresinin çeşitli aşamalarında mahkemede sanığın suçsuz olduğu kanaatinin oluşması mümkündür. İşte mahkemede bu kanaatin oluştuğu aşamada Cumhuriyet savcısı mahkemenin göremediği noktaları mahkemeye göstermek suretiyle maddî gerçeğe ulaşılması amacının gerçekleştirilmesine önemli katkılar sunabilir. Duruşmada katılan tarafların bulunacağından bahisle bu hususlara katılan taraflarca da işaret edilebilecek olması savı ise makul gözükmemektedir. Zira hem her dosyada katılan bulunmamaktadır hem de katılan avukatlar ile iddianın kamu hukuku adına sahibi olan Cumhuriyet savcısının aynı derinlikte olaya yaklaşabilmesinin mümkün olduğunu söylemek mümkün değildir. İşte tüm bu nedenlerden ötürü gerçek bir muhakeme faaliyeti yapılması ve bunun bir sonucu olarak da maddî gerçeğe sağlıklı bir şekilde ulaşılması isteniyor ise yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcılarının mutlaka bulunmasının düzenlenmesi zorunludur.

Dolayısıyla Cumhuriyet savcılarının 1.9.2019 tarihine kadar asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda yer almamalarını düzenleyen maddenin yerinde olmadığı ve maddî gerçeğin ortaya çıkartılması amacını taşıyan ceza muhakemesinin bir ayağını kırdığını düşünüyoruz.

Yukarıda ayrıntılı şekilde açıklanan nedenlerle Yasa teklifine ve Adalet Komisyonu raporuna karşıyız.

Ali Rıza Öztürk

Mersin

Ö. Süha Aldan

Muğla

Dilek Akagün Yılmaz

Uşak

İsa Gök

Mersin

Turgut Dibek

Kırklareli

A. İhsan Köktürk

Zonguldak

MUHALEFET ŞERHİ

Hâkim ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve K.H.K. de Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Birleştirilen- 2/2397) nin Esas Komisyon Raporu ve çoğunluk görüşüne karşı Milliyetçi Hareket Partisi Komisyon Üyeleri olarak, muhalefet şerhimiz aşağıda arz edilmiştir.

TEKLİFİN TÜRÜNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Yasalar, toplumsal huzur ve barışın tesisi için çıkartılır. Eşitlik, genellik, objektiflik gibi evrensel karakterleri vardır.

Teklif veya Tasarı, bir kez Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulduktan sonra, sahibinden bağımsız Meclisin yasa yapma süreçlerine tabi olup, sonunda yasamanın ortak bir ürünü olarak hayata geçer.

Son zamanlarda maalesef, yasama faaliyetlerimiz hem evrensel standartlardan, hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yıllarca süren uygulamaları ile ortaya çıkmış yerleşik teamüllerinden kopmuştur.

AK Parti iktidarı, kendince yasama faaliyetlerini iki ana konuya hasretmiştir:

Birincisi, "sözde çözüm sürecinin" hukuki alt yapısını oluşturmak,

İkincisi de; 17 ve 25 Aralıkta yolsuzluk iddialarına ilişkin soruşturmaları, hukuken yok saymak ve bu soruşturmalarda görev alan kamu görevlilerinden hesap sorabilmek için düzenlemeler yapmak.

Bu iki hedefe varabilmek için de engel tanınmamakta, her yol denenmektedir.

Söz konusu sürecin, diğer siyasal tahribatları bir tarafa, Hukuk Devletinde kalıcı hasarlar bıraktığı bir gerçektir.

İktidarın, bu sıkıntılı tavrı, ister istemez yaşamaya, yasama faaliyetlerine yansımaktadır. Meclisteki sayısal çoğunluğa dayanarak Meclis iç tüzüğü, Meclis teamülleri, Başbakanlık mevzuat hazırlama yönetmeliği hiçe sayılmaktadır.

Hükümet tasarısı olarak gelmesi gereken birçok düzenleme, kanun teklifi yoluyla getirilmektedir.

Zaten torba yasa, yasama kalitesi diye bir şey bırakmamıştır. Sayın Meclis başkanının yazılı görüşüne rağmen, birbiriyle ilgisi olmayan değişiklikler Torba yasanın içine dâhil edilmiştir.

İhtisas Komisyonlarının müktesebatı hiçe sayılmakta, bu komisyonlar by-pass edilmektedir.

Bunun en yakın örneklerinden biri Adalet Komisyonunda görüşülmesi gereken "Avukatın dosya içeriğine erişmesini engelleyen" düzenlemenin bir önergeyle Plan ve Bütçe Komisyonun da torba yasaya dahil edilmesi girişimidir. Bu iç tüzük ihlali; Milliyetçi Hareket Partisi Antalya Milletvekili Sayın Mehmet Günel ve Muhalefet Milletvekillerinin kararlı tutumları sonucu engellenebilmiştir.

Netice olarak yapılan yanlış uygulamalar sonucu; başta ceza hukuku olmak üzere, birçok hukuk disiplininin sistematik ve bütünselliği bozulmuştur.

Çok sık aralıklarla yapılan değişiklikler, aynı maddelerin tekrar tekrar değiştirilmesi, hukuk güvenliği ve istikrarına yönelik endişeleri daha da derinleştirmiştir.

KANUN TEKLİFİNİN İÇERİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME:

Teklif, yukarıda sıraladığımız olumsuzlukları fazlasıyla taşımaktadır.

Bu teklif katılımcı bir anlayışla ilgili tüm bakanlıkların, Yüksek Yargı organları ve Baroların görüşleri alınıp olgunlaştırıldıktan sonra bir hükümet tasarısı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine getirilmesi gerekirdi.

Teklif de Danıştay ve Yargıtay'ın yapısında ve işleyişinde önemli değişiklikler ön görülüyor. Ancak ne yüksek mahkemelerin bu konu da bir görüşü var, nede onayları.

Kısa bir süre önce düzenlenen:

- Yargıtay ve Danıştay'ın yapısına ve işleyişine ilişkin düzenlemeler,
- Aramalarda makul şüphe yerine, somut delillere dayalı kuvvetli şüphe arayan,

- Müdafinin dosyaya erişimini engelleyen düzenlemeler,
Tekrar eski haline döndürülmektedir.

Teklifte, Danıştay'a iki yeni daire ve üye seçimi öngörülmektedir. Oysa aynı mahiyetteki bir tasarı Genel Kurul gündeminde görüşülmeyi beklemektedir.

Keza, makul şüphe yerine, somut delile dayalı kuvvetli şüphe arayan değişiklikte Genel Kurul gündeminde.

Bunca emek ve zaman harcanarak Genel Kurula indirilen tasarı ve teklifleri görüşmeyip, yeni bir kanun teklifi içine katıp yeniden görüştürmek ne anlama gelmektedir?

- Teklifin 1-6 ncı maddeleri noterlik kanununa ilişkindir.

- 1512 Sayılı Kanuna eklenen 198 /A maddesiyle Elektronik İşlemler esnasında kişisel verilerin koruma güvencesinden yoksun kalacağı endişesi ifade edilmiş, bizzat birlik başkanı endişelerin yersiz olduğunu ifade etmiştir.

- Teklifin 7. maddesi, önce komisyonun iktidar üyelerince teklif metninden çıkarılmış, sonra ise tekrar-i müzakere yoluyla yeniden ilave edilmiştir.

Söz konusu maddenin, Anayasanın eşitlik ve 2547 Sayılı yasanın 45. Maddesinin öngördüğü Fırsat eşitliği açısından aykırılık taşıdığı kanaatindeyiz.

Danıştay ve Yargıtay'ın yapısında ve işleyişinde değişiklik öngören düzenlemeler, daha öncede tekrar tekrar değiştirilen hükümlerdir.

Başkanlar Kurulu, Başkanlık Kurulu, İdari Kurul, İdari Dava Daireler Kuruluna İlişkin değişiklikler defalarca yapılmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, bu değişiklik talepleri ilgili kurumlardan gelmemekte, dışardan dayatılmaktadır.

Oysa, yapılması gereken, sorunların yargının kendi sistematığı ve dinamiği içinde giderilmesidir. Kolluktan başlayıp Anayasa Mahkemesindeki bireysel başvuru hakkı ve neticede Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine müracaat hakkına kadar uzanan bir hak arama yolu vardır. Nitekim son zamanlarda, kamuoyuna mal olmuş birçok çok davanın -geçte olsa- yeniden yargılama yoluyla kamu vicdanını tatmin etmeleri yargının kendi iç işleyişindeki dinamizmi göstermektedir.

Gerek adli, gerekse idari yargıda yönünü istinaf mahkemelerine çevirmiş buna göre düzenlemeler yapılmışken, tekrar Danıştay'ın ve Yargıtay'ın hem daire hem de üye sayısını artırmak, istinaf anlayışla taban tabana zıttır.

Dava daire sayısı 48'i bulmuş, üye sayısı 500'ü geçmiş bir Yargıtay örneğine rastlamak pek mümkün değildir.

Yargıtay Kanununun;

- Adli Yıl açılış töreni düzenleyen maddesinin yürürlükten kaldırılmasının hiçbir anlamı ve pratik karşılığı yoktur.

- Mesleğinde en az 3 yıl çalışmış avukatların, Hâkimlik ve Savcılık sınavına girebilmelerine imkân sağlayan düzenlemenin yeterince tartışılmadığı kanaatindeyim.

Ülkemizde yüzü aşkın Hukuk Fakültelerinden binlerce gencimiz mezun olup, istihdamları çok sınırlıyken, hâkimlik mesleğine geçişlerine daha çok imkan tanınması gerekir.

Birleştirilen teklifin 11. Maddesiyle 2575 Sayılı yasanın 14'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Mevcut düzenleme, Danıştay Dava Dairelerinde görev yapacak üyelerin yükseköğrenimlerini, Hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yer veren Siyasal Bilimler, İdari Bilimler, İktisat ve Maliye alanlarında yapmış olmalarını zorunlu kılmaktadır.

Getirilen düzenleme bu zorunluluğu ortadan kaldırmakta, diğer uzmanlık dallarından gelen üyelerinde idari daire dışında, diğer dava dairelerinde görev yapmalarına imkân vermektedir.

Hâkimlik bir kariyer mesleğidir, yargılama alanında yeterli olabilmeleri için, buna imkân sağlayan başta Hukuk disiplini olmak üzere bu amaca hizmet edecek bilim dallarından seçilmeleri gerekir.

Bu yeni düzenleme ülkemizde yerleşik yargıç tasarımından önemli bir sapmadır. İlerde kaçınılmaz sakıncaları olacaktır.

- Hâkim ve Savcılar için sicil affı getiren düzenlemenin 14/02/2005 tarih ile 01/09/2013 tarihi arasında geçerli olması, tartışmaları ve mağduriyetleri beraberinde getirecektir. Teklif Genel Kurulda da görüşülürken, tarihler yeniden gözden geçirilmelidir.

Hâkim ve Savcılarımıza, 15 bin gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat verilmesi kararlaştırılmıştır.

Maaşlar da 1.154 TL bir artış getiren bu düzenlemeye olumlu bakıyoruz. Ancak, yargı bağımsızlığı ve hâkim teminatı yönünden yargı bütçelerinin yürütmenin insafından kurtarılması gerekir. Bunun yolu, Milli Gelirden belli bir oranın her yıl yargı bütçesi olarak ayırmayı Anayasal güvenceye kavuşturmaktan geçer. Birçok ülke bunu yapmaktadır ve ortalama milli gelirinin % 02'si ile % 6'sı arasında bir pay ayrılmaktadır. Ülkemizde yargıya ayrılan bütçe % 1'in altındadır.

Hâkim ve Savcılarımızın maaşlarındaki bu artış, emekli Hâkim ve Savcılar için söz konusu değildir.

Yine şu an görevde bulunan Hâkim ve Savcılarımızın emekliliklerine yansımamaktadır.

Diğer taraftan Adalet hizmetini Hâkim ve Savcılarla birlikte üreten yazı işleri müdürleri, zabıt kâtipleri, mübaşirler, icra personeli ve diğer personele sürekli dile getirmemize rağmen özlük haklarında bir iyileştirmeye yanaşılmamıştır.

Aslında, kamu da ücret iyileştirmeleri bir bütünlük içinde ve ayırım yapmaksızın gerçekleşmelidir. Bu tür düzenlemeler hem aynı bakanlıkta hem de bakanlıklar arasında ücret adaletsizliğine neden olmaktadır.

Ceza Muhakemesi Usul Kanununun da “şüpheli veya sanıkla ilgili arama” maddesinde tekrar eski hale dönülüyor. Bilinen nedenlerle somut delillere dayalı kuvvetli şüphe yerine, makul şüphe halinde, sanığın üstü, eşyası, konutu, işyerinin aranabileceği hüküm altına alınıyor.

Bu, soruşturma ve kovuşturma makamlarının takdirinde olan bir uygulama konusudur.

Komisyonunda bu madde etraflı bir şekilde tartışılmış ve tutanağa geçmiştir. Özgürlüklerin korunması konusunda bir anlayış bu maddenin uygulanması sırasında da gözetilmelidir.

Yine, arama konusunda bir kademelendirmeye gidilmesi de bir yöntem olarak düşünülebilirdi. Ancak, komisyon çoğunluğu buna itibar etmemiştir.

Arama, taşınmazlara, hak ve alacaklara el koyma, iletişimin dinlenmesi, teknik araçlarla izleme tedbirlerinde suç kataloğu genişletiliyor. Devletin güvenliğine karşı suçlar ile, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçların soruşturulmasında da yukardaki tedbirler söz konusu olabilecektir.

Kişi hak ve özgürlüklerine yakından ilgilendiren, müeyyidelere ağır olan bu tedbirlerin uygulama sonuçları mutlaka yakinen takip edilmelidir.

Avukatın dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alması düzenlemesinde yine eski uygulamaya dönülüyor. Kısa sürelerde yapılan bu değişikliği savunmak mümkün değildir. Ancak, maddeyi hem savunma hakkının yerini getirilmesi, hem de soruşturmanın selameti açısından objektif, güncel kuşkulardan kurtulmuş vaziyette bir değerlendirme yaptığımızda da makul dengeli bir çözümün bulunması kaçınılmazdır.

Bakanlığın bu noktadan hareketle “kısıtlama kararının ancak sayılan suçlara ilişkin yürütülen soruşturmalarda verilebileceği” önerisi iyi niyetli olmakla birlikte yeterli değildir. Kısıtlama kararının mutlaka bir süreyle sınırlanma ihtiyacı vardır. Saygıyla arz olunur.

Murat Başesgioğlu
İstanbul

KIRIKKALE MİLLETVEKİLİ RAMAZAN CAN VE ISPARTA MİLLETVEKİLİ RECEP ÖZEL
İLE 52 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/2397)

**HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 4/a maddesinin ikinci fıkrasına “son hal kağıdında” ibaresinden sonra gelmek üzere “; henüz hal kağıdı düzenlenmemiş ise Cumhuriyet savcısı tarafından düzenlenen son teftiş raporunda” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 1512 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“Boşalan, açılan veya dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterlikler, Resmî Gazete’de ilan olunur.”

MADDE 3- 1512 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “son” ibaresi “Resmi Gazete’de” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 1512 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“Atama yapılırken, aynı sınıftan noterlerin meslekteki kıdemleri esas alınır. Kıdemde eşitlik halinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olan tercih edilir.”

MADDE 5- 1512 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Hasta noterler Cumhuriyet savcılığı kanalı ile Hükümet tabiplerinden veya Devlet hastanesi doktorlarından” ibaresi, “Noterler, hastalıkları nedeniyle” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 1512 sayılı Kanunun 193 üncü maddesinde yer alan “116” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve 198/A” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 1512 sayılı Kanunun 198 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik işlemler:

MADDE 198/A- Bu kanunda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilir. Ancak, düzenleme şeklinde yapılması zorunlu tutulan işlemler ile irade beyanlarının alınmasına ilişkin işlemlerde güvenli elektronik imza kullanılabilmesi için ilgililerin noter huzurunda olmaları gerekir.

Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemleri yönetmelikle düzenlenir. Belirlenen bu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebilir, saklanabilir ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir. Ayrıca 61 inci maddede düzenlenen tespit işleri güvenli elektronik imza ile elektronik ortamda da yapılabileceği gibi aynı usulle elektronik ortamdaki durum, görüntü, işlem veya benzeri her türlü verinin tespiti de yapılabilir.

Noterler tarafından yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgeler Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sisteminde kaydedilir ve saklanır. Bu bilgi ve belgeler, mevzuat çerçevesinde yetkili kişi ve kurumlarla paylaşılabilir. Bu şekilde bilgi ve belgelerin saklanması ve paylaşılması 55 inci maddedeki evrak ve defterlerin gizliliği hükümlerine aykırılık teşkil etmez. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerde kanunlarda belirtilen mühürleme işlemi uygulanmaz ve ayrıca suret aranmaz.

Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belge, talep edilmedikçe ayrıca fiziki olarak düzenlenmez. Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek noterlikçe imzalanır ve mühürlenir. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çelişmesi hâlinde, noterlerin kullandığı bilişim sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge esas alınır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması sırasında işlenen kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.

Elektronik ortamda yapılacak noterlik işlemlerine ilişkin ücretler, 112 nci maddeye göre düzenlenecek tarifede gösterilir.

İkinci fıkra uyarınca elektronik ortamda yapılabilecek bir noterlik işleminin bir belgeye dayanması hâlinde; belge sureti, taraflar, vekilleri veya temsilcileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanarak elektronik ortamda notere gönderilebilir. Ancak belge aslının fiziki olarak ibrazının zorunlu olduğu hâllerde, elektronik ortamda yapılan başvuru sonrasında belge aslı yönetmelikte belirlenen süre içinde notere ibraz edilir.

Birlik, noter odaları ve noterlik personeli ile noterlere dağıtılacak nitelikli elektronik sertifikalar, Türkiye Noterler Birliği tarafından temin edilerek dağıtılır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasına, saklanmasına ve paylaşılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

Yabancı memleketlerde, noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması için sağlanması gerekli olan teknik ve idari şartlara dair usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

Bu madde kapsamında hazırlanacak yönetmelik, Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Noterler Birliği ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görüşleri alınarak, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.”

MADDE 8- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h. İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanlar, talepleri halinde Yükseköğretim Kurulu tarafından, mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından birlikte belirlenir.”

MADDE 9- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirmiştir.

“Yargıtayda yeteri kadar tetkik hakimi bulunur. Tetkik hakimleri meslekte en az beş yılını fiilen doldurmuş adli yargı hakim ve Cumhuriyet savcıları arasından Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.”

MADDE 10- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş; (k) bendinde yer alan “beş” ibaresi “iki” ve “tarih” ibaresi “yılın Ocak ayının birinci günü” şeklinde değiştirilmiştir.

“Giriş sınavının yapıldığı yılın Ocak ayının birinci günü itibariyle otuzbeş yaşını doldurmamış olmak.”

MADDE 11- 2802 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Mesleğe kabul edilenlere Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca verilen kimlik kartı, tüm resmi ve özel kuruluşlarca resmi kimlik olarak kabul edilir.”

MADDE 12- 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına “Adalet Müfettişlerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişlerine ve Bakanlık İç Denetçilerine” ibaresi, beşinci fıkrasına “ödeme yapılanlara;” ibaresinden sonra gelmek üzere “yabancı dil tazminatı hariç,” ibaresi ve maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut altıncı fıkroda yer alan “vergiye” ibaresi “vergi ve kesintiye” şeklinde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci Başkanvekilleri, Danıştay Başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay ve Danıştay üyeleri, birinci sınıf hâkim ve savcılar, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar ve diğer hâkim ve savcılara 15.000 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkroda belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir.”

MADDE 13- 2802 sayılı Kanuna 112 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Silah Edinme:

MADDE 112/A - Hâkim ve savcılar, Emniyet Genel Müdürlüğünce, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 8 inci maddesi uyarınca temin edilen yerli veya ithal tabancaları, bedeli mukabilinde, zati silah olarak satın alabilirler. Bu silahlar ile ilgili muameleler her türlü vergi, resim, harç ve resmi kuruluşlara ait ardiye ücretinden muaftır.”

MADDE 14- 2802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- Adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcılarını ile idari yargı hâkim ve savcılarını hakkında 14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş olan uyarma, aylıktan kesme, kınama ve kademe ilerlemesini durdurma cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir.

Af kapsamına giren disiplin cezalarının verilmesini gerektiren fiillerden dolayı, ilgililer hakkında disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturması yapılmaz; devam etmekte olan disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturmaları işleminden kaldırılır; kesinleşmiş olan disiplin cezaları uygulanmaz.

14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenen ve Kanunun 67 nci maddesi ile (e) ve (f) bentleri hariç 68 inci maddesi uyarınca verilir kesinleşmiş bulunan disiplin cezaları, hakkında ceza tertip olunanın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde başvurusu üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunca incelenir.

Yapılan inceleme sonunda Genel Kurul, başvurunun reddine karar verebileceği gibi önceki kararın kaldırılmasına veya eyleme uyan alt bir disiplin cezasına karar verebilir. Genel Kurul tarafından verilen bu kararlara karşı, Başkan veya hakkında ceza tertip olunan, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilir. Yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

Disiplin cezaları affedilenlerin sicil dosyalarındaki bu disiplin cezalarına dair kayıtlar, ilgililerin müracaatı aranmaksızın hükümsüz kalır ve dosyalarından çıkarılır.

Disiplin cezalarının affı, ilgililere geçmiş süreler için özlük hakları ve parasal yönden herhangi bir talep hakkı vermez.”

MADDE 15- 29/3/1984 tarihli ve Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adalet Bakanlığı teşkilatı, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlardan meydana gelir.”

MADDE 16- 2992 sayılı Kanunun Üçüncü Kısmının başlığı “Taşra ve Yurt Dışı Teşkilatı ile Bağlı Kuruluşlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2992 sayılı Kanununun 25 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yurt Dışı Teşkilatı

MADDE 25/A- Bakanlık, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Yurt dışı teşkilatında yer alan Adalet Müşavirliği kadrolarına, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile yurt dışı hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından atama yapılır.

Misyon şefleri; adalet müşavirlerinin sicil amiri değildir.

Yurt dışı sürekli görev süresi üç yıldır. Bu süre hizmetin gerektirdiği hâllerde Bakanın onayıyla bir yıla kadar uzatılabilir. Görev süresi sona erenler tekrar atanabilir.

Türkiye’deki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki üniversitelerin lisans düzeyinde eğitimini başarıyla bitirenlerden ilgili ülke vatandaşlığına sahip olanlar ile süresiz oturma ve çalışma izni bulunanlar, Bakanlıkça mahallinden sözleşmeli statüde istihdam edilebilir. Bunlara, ilgili ülkede sürekli görevle bulunan ve 9 uncu derecenin 1 inci kademesinden aylık alan bekar meslek memuruna ödenmekte olan yurt dışı aylığının yüzde seksenini geçmemek üzere Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilecek tutarda ödeme yapılır. Bu kapsamda istihdam edilecek personelin sayısı, nitelikleri, seçim usul ve esasları, görev yerleri ve süreleri, izinleri, görevlerinin sona erdirilmesi ve verilecek iş sonu tazminatı ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

MADDE 18- 2992 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 50 nci maddesi uyarınca dış temsilciliklerde görevlendirilmiş olup halen bu görevde bulunanlar, bu kanunla düzenlenen adalet müşavirliği kadrolarına atanmış sayılır.”

MADDE 19- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu bende göre görevlendirilenler, ders verdikleri günlerde izinli sayılırlar.”

MADDE 20- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 106 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, hürriyetine, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit eden kişi, mağdurun şikayeti üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

“e) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

f) Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,”

MADDE 21- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 116 ncı maddesinde yer alan “somut delillere dayalı kuvvetli” ibaresi “makul” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının (17) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“17. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tespit edilebilir,” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiş, sekizinci fıkrasının (14) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer alt bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(6) Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir.”

“14. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308),

15. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 24- 5271 sayılı Kanunun 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasının (3) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“3. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308),

4. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 25- 5271 sayılı Kanunun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“11. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308),

12. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 26- 5271 sayılı Kanunun 153 üncü maddesinin yürürlükten kaldırılan iki, üç ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.”

MADDE 27- 5271 sayılı Kanunun 162 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda Cumhuriyet savcısı soruşturmanın yapıldığı yer sulh ceza hâkiminden de karar alabilir.”

MADDE 28- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- (1) 1/9/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 29- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(ğ) Türkiye Adalet Akademisi tarafından meslek içi eğitim programlarına katılmasına karar verilen hâkim ve savcılara ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.”

MADDE 30- 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (6) numaralı alt bendi ile geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası ve 2797 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 31- 6087 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Hâkim ve savcı adaylığı dönemi sonunda yapılan yazılı sınavda başarılı olduğu halde Kurul tarafından mesleğe kabul edilmeyenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde, mesleğe kabul edilmeleri talebiyle, Kurulun ilgili dairesine başvurabilirler.

MADDE 32- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 5 inci sırasına “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşavirleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 34- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 35- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Boşalan, açılan veya dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterlikler Resmî Gazete’de ilan olunur.”

MADDE 2- 1512 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “son” ibaresi “Resmî Gazete’de” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Noterlere, Türkiye Noterler Birliği tarafından verilen kimlik kartı, tüm resmi ve özel kuruluşlar tarafından kabul edilecek resmî kimlik hükmündedir.”

MADDE 3- 1512 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Atama yapılırken, aynı sınıftan noterlerin meslekteki kıdemleri esas alınır. Kıdemde eşitlik hâlinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olan tercih edilir.”

MADDE 4- 1512 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Hasta noterler Cumhuriyet savcılığı kanalı ile Hükümet tabiplerinden veya Devlet hastanesi doktorlarından” ibaresi “Noterler, hastalıkları nedeniyle” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 1512 sayılı Kanunun 193 üncü maddesinde yer alan “116 ncı” ibaresi “116 ve 198/A” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 1512 sayılı Kanuna 198 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 198/A maddesi eklenmiştir.

“Elektronik işlemler:

MADDE 198/A- Bu kanunda öngörülen işlemler, elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak da yapılabilir. Ancak, düzenleme şeklinde yapılması zorunlu tutulan işlemler ile irade beyanlarının alınmasına ilişkin işlemlerde güvenli elektronik imza kullanılabilmesi için ilgililerin noter huzurunda olmaları gerekir.

Elektronik ortamda güvenli elektronik imza kullanılarak noter huzurunda veya huzurda olmadan yapılabilecek noterlik işlemleri ile 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda tanımlanan zaman damgası kullanılmasının zorunlu olduğu noterlik işlemleri yönetmelikle düzenlenir. Belirlenen bu noterlik işlemlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler güvenli elektronik imzayla elektronik ortamda işlenebilir, saklanabilir ve gerektiğinde ilgili diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilebilir. Ayrıca 61 inci maddede düzenlenen tespit işleri güvenli elektronik imza ile elektronik ortamda da yapılabileceği gibi aynı usulle elektronik ortamdaki durum, görüntü, işlem veya benzeri her türlü verinin tespiti de yapılabilir.

Noterler tarafından yapılan tüm işlemlere dair bilgi ve belgeler Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sisteminde kaydedilir ve saklanır. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgelerde kanunlarda belirtilen mühürleme işlemi uygulanmaz ve ayrıca suret aranmaz. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belge, talep edilmedikçe ayrıca fiziki olarak düzenlenmez. Elektronik ortamdan fiziki

örnek çıkartılması gereken hâllerde belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek noterlikçe imzalanır ve mühürlenir. Güvenli elektronik imza ile imzalanmış belgenin elle atılan imzalı suretiyle çelişmesi hâlinde, noterlerin kullandığı bilişim sisteminde kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge esas alınır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması sırasında işlenen kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.

Elektronik ortamda yapılacak noterlik işlemlerine ilişkin ücretler, 112 nci maddeye göre düzenlenecek tarifede gösterilir.

İkinci fıkra uyarınca elektronik ortamda yapılabilecek bir noterlik işleminin bir belgeye dayanması hâlinde; belge sureti, taraflar, vekilleri veya temsilcileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanarak elektronik ortamda notere gönderilebilir. Ancak belge aslının fiziki olarak ibrazının zorunlu olduğu hâllerde, elektronik ortamda yapılan başvuru sonrasında belge aslı yönetmelikte belirlenen süre içinde notere ibraz edilir.

Birlik, noter odaları ve noterlik personeli ile noterlere dağıtılacak nitelikli elektronik sertifikalar, Türkiye Noterler Birliği tarafından temin edilerek dağıtılır.

Noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasına, saklanmasına ve paylaşılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

Yabancı memleketlerde, noterlik işlemlerinin elektronik ortamda yapılması için sağlanması gerekli olan teknik ve idari şartlara dair usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

Bu madde kapsamında hazırlanacak yönetmelik, Dışişleri Bakanlığı, Türkiye Noterler Birliği ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görüşleri alınarak, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılır.”

MADDE 7- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h. İdari yargıda beş yıl süreyle görev yapmış hâkim veya savcılar ile Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş Danıştay üyelerinden hukuk fakültesi mezunu olmayanlar, talepleri halinde Yükseköğretim Kurulu tarafından, mevcut kontenjanlara ilave olarak hukuk fakültelerine sınavsız olarak yerleştirilir. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu tarafından birlikte belirlenir.”

MADDE 8- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yirmi” ibaresi “on yedi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2575 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Başkanlar” ibaresi “Başkanlık” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ondördü” ibaresi “on beşi”, “biri” ibaresi “ikisi” ve “onbeş” ibaresi “on yedi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 2575 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında yer alan “Başkanlar” ibareleri “Başkanlık” şeklinde değiştirilmiş, maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 12- 2575 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

“1. İdari İşler Kurulu, idari dairelerin başkanları ile her takvim yılı başında Başkanlık Kurulunca her idari daireden seçilecek bir üye ve her dava dairesinden seçilecek bir başkan veya üyeden oluşur. Kurulun seçimle belirlenen üyeliklerinde boşalma olması halinde Başkanlık Kurulunca otuz gün içinde seçim yapılır.”

MADDE 13- 2575 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“1. İdari Dava Daireleri Kurulu, idari dava dairelerinin başkanları ile üyelerinden oluşur.”

“2. Vergi Dava Daireleri Kurulu, vergi dava dairelerinin başkanları ile her vergi dava dairesinden iki yıl için Başkanlık Kurulu tarafından görevlendirilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Başkanlık Kurulunca, iki yıllık süre sonunda Kurul üyelerinin yarısı iki yıl süreyle yeniden görevlendirilirken, diğer yarısı Kurulda daha önce görevlendirilmeyen üyeler arasından yenilenir. Kurulda görevlendirilen asıl üyeler, üst üste en fazla iki dönem görevlendirilebilir. Asıl üyenin görevini geçici olarak yerine getirememesi durumunda ilgili daireden seçilen yedek üye Kurul toplantılarına katılır. Kurul asıl veya yedek üyeliklerinde boşalma olması halinde Başkanlık Kurulu tarafından yedi gün içinde, kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçilir.”

MADDE 14- 2575 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Ondördüncü ve Onbeşinci” ibaresi “On dördüncü, On beşinci ve On altıncı” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan “Başkanlar” ibaresi “Başkanlık” şeklinde değiştirilmiştir.

“Başkanlık Kurulu, iş yükü bakımından zorunluluk doğması halinde vergi dava daireleri, idari dava daireleri veya idari dairelerden birinin veya birkaçının görev alanını değiştirerek bu daireleri; vergi dava dairesi, idari dava dairesi veya idari daire olarak görevlendirebilir.”

MADDE 15- 2575 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü ve dördüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde dava daireleri arasındaki iş bölümü aşağıdaki esaslar uyarınca Başkanlık Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 16- 2575 sayılı Kanunun 41 inci maddesinde yer alan “Birinci Daire ve” ibaresi “Birinci ve On yedinci daireler ile” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2575 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin başlığı “Birinci ve Onyedinci dairelerin görevleri” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Birinci Daire:” ibaresi “Birinci ve On yedinci daireler:” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 2575 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentleri yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Başkanlar Kurulunun kararları kesin olup, bu kararlar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz.”

MADDE 19- 2575 sayılı Kanunun 52/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 52/A- 1. Başkanlık Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Üyelerin görev yerlerini, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde tutarak belirlemek.

b) Zorunlu hâllerde daire başkanı ve üyelerin dairelerini değiştirmek.

c) Danıştay tetkik hâkimlerinin çalışacakları daireleri, kurulları ve görecekleri işleri belli etmek ve gerektiğinde yerlerini değiştirmek.

d) Daireler arasında iş bölümünü belirlemek.

e) Yetkili merciin neresi olduğu belirtilmemiş olan yönetim işlerini belli etmek veya bu işleri yapmak.

f) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

2. Başkanlık Kurulunun kararları kesin olup, bu kararlar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz.”

MADDE 20- 2575 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç yıl süreyle” ibaresi “31/12/2016 tarihine kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 26- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde bu Kanuna göre oluşturulan Danıştay üyeliği kadroları için seçim yapılır.

2. Seçimin tamamlanmasından itibaren beş gün içinde bu Kanunla ihdas edilen daire başkanlığı kadroları için seçim yapılır.

3. Başkanlık Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler ve buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazete’de yayımlanır. Bu karar, yayım tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

4. Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren on gün içinde, kurulların ve dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Danıştay daire başkanları, kurullarda ve dairelerde görev yapan Danıştay üyeleri ve tetkik hâkimlerinin hangi kurul ve dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

5. Başkanlık Kurulunun iş bölümünün belirlenmesine ilişkin kararı uygulanmaya başlayınca kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki iş bölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

6. Yeni iş bölümüyle dairesi değiştirilen dava dosyaları, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren on gün içinde ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerleriyle ilgili daireye devredilir. İş bölümü kararı sonrası Danıştaya gelecek olanlar (karar düzeltme ve yargılamanın yenilenmesi dâhil) ile kanun yollarına konu edilerek bozulan dava dosyaları iş bölümü kararıyla görevleri belirlenen dairelerce sonuçlandırılır.”

MADDE 22- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5- Yargıtayda yirmi üç hukuk, yirmi üç ceza dairesi ve her dairede bir daire başkanı ile yeteri kadar üye bulunur.”

MADDE 23- 2797 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 24- 2797 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 25- 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmi” ibaresi “on yedi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 2797 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 36- Yargıtayda yeteri kadar tetkik hâkimi bulunur. Tetkik hâkimleri meslekte en az beş yılını fiilen doldurmuş adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcılar arasında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.”

MADDE 27- 2797 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 28- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde bu Kanuna göre oluşturulan Yargıtay üyeliği kadroları için seçim yapılır.

Seçimin tamamlanmasından itibaren beş gün içinde bu Kanunla ihdas edilen daire başkanlığı kadroları için seçim yapılır.

İkinci fıkra uyarınca yapılan seçimin tamamlanmasından itibaren beş gün içinde Birinci Başkanlık Kurulu yeniden belirlenir.

Yeni oluşan Birinci Başkanlık Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler ve buna ilişkin karar derhal Resmî Gazete’de yayımlanır. Bu karar, yayım tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

Birinci Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Yargıtay daire başkanları, üyeleri ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun iş bölümü kararı uygulanmaya başlayınca kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki iş bölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

Yeni iş bölümüyle dairesi değiştirilen dava dosyaları, beşinci fıkra uyarınca görevlendirme yapılmasından itibaren on gün içinde mevcut hâlleriyle ilgili daireye gönderilir.”

MADDE 29- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş; (k) bendinde yer alan “beş” ibaresi “üç” ve “tarih” ibaresi “yılın ocak ayının birinci günü” şeklinde değiştirilmiştir.

“b) Giriş sınavının yapıldığı yılın ocak ayının birinci günü itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olmak.”

MADDE 30- 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına “Adalet Müfettişlerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Müfettişlerine ve Bakanlık İç Denetçilerine” ibaresi, beşinci fıkrasına “ödeme yapılanlara;” ibaresinden sonra gelmek üzere “yabancı dil tazminatı hariç,” ibaresi ve maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut altıncı fıkroda yer alan “vergiye” ibaresi “vergi ve kesintiye” şeklinde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Yargıtay ve Danıştay üyeleri, birinci sınıf hâkim ve savcılar, birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar ve diğer hâkim ve savcılara (15.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkroda belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir.”

MADDE 31- 2802 sayılı Kanuna 112 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 112/A maddesi eklenmiştir.

“Silah edinme:

MADDE 112/A- Hâkim ve savcılar, Emniyet Genel Müdürlüğünce, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun ek 8 inci maddesi uyarınca temin edilen yerli veya ithal tabancaları, anılan maddedeki şartlar uyarınca, bedeli mukabilinde, zati silah olarak satın alabilirler.”

MADDE 32- 2802 sayılı Kanuna 112 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 112/B maddesi eklenmiştir.

“Mesleki kimlik kartı:

MADDE 112/B- Hâkim ve savcılar ile yüksek yargı organı mensuplarına verilen mesleki kimlik kartı, tüm resmi ve özel kuruluşlarca resmi kimlik olarak kabul edilir.”

MADDE 33- 2802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 19- Adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile idari yargı hâkim ve savcıları hakkında 14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı verilmiş olan uyarma, aylıktan kesme, kınama ve kademe ilerlemesini durdurma cezaları bütün sonuçları ile affedilmiştir.

Af kapsamına giren disiplin cezalarının verilmesini gerektiren fiillerden dolayı, ilgililer hakkında disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturması yapılmaz; devam etmekte olan disiplin inceleme, soruşturma ve kovuşturmaları işleminden kaldırılır; kesinleşmiş olan disiplin cezaları uygulanmaz.

14/2/2005 tarihinden 1/9/2013 tarihine kadar işlenmiş fiillerden dolayı Kanunun 67 nci maddesi ve (e) ve (f) bentleri hariç 68 inci maddesi uyarınca verilip kesinleşmiş bulunan disiplin cezaları ile Kanunun 69 uncu maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi ve üçüncü fıkrası uyarınca verilmiş cezalar, hakkında ceza tertip olunanın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde başvurusu üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunca incelenir.

Yapılan inceleme sonunda Genel Kurul, başvurunun reddine karar verebileceği gibi önceki kararın kaldırılmasına veya eyleme uyan alt bir disiplin cezasına karar verebilir. Genel Kurul tarafından verilen bu kararlara karşı, Başkan veya hakkında ceza tertip olunan, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde, Genel Kuruldan yeniden inceleme talebinde bulunabilir. Yeniden inceleme talebi üzerine verilen kararlar kesindir.

Disiplin cezaları affedilenlerin sicil dosyalarındaki bu disiplin cezalarına dair kayıtlar, ilgililerin müracaatı aranmaksızın hükümsüz kalır ve dosyalarından çıkarılır.

Disiplin cezalarının affi, ilgililere geçmiş süreler için özlük hakları ve parasal yönden herhangi bir talep hakkı vermez.”

MADDE 34- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Adalet Bakanlığı teşkilatı, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlardan meydana gelir.”

MADDE 35- 2992 sayılı Kanunun Üçüncü Kısımının başlığı “Taşra ve Yurt Dışı Teşkilatı ile Bağlı Kuruluşlar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 2992 sayılı Kanunun 25 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 25/A maddesi eklenmiştir.

“Yurt Dışı Teşkilatı

MADDE 25/A– Bakanlık, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Yurt dışı teşkilatında yer alan Adalet Müşavirliği kadrolarına, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile yurt dışı hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından atama yapılır.

Yurt dışı teşkilatına atanan adalet müşavirlerinin bu görevde geçirdikleri süreler hâkimlik ve savcılık mesleğinde geçmiş sayılır ve ilgilinin kademe ve derece ilerlemesinde dikkate alınır. Adalet müşavirleri hakkındaki siciller, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu hükümleri uyarınca Adalet Bakanlığı Müsteşarı tarafından verilir.

Yurt dışı sürekli görev süresi üç yıldır. Bu süre hizmetin gerektirdiği hâllerde Bakanın onayıyla bir yıla kadar uzatılabilir. Görev süresi sona erenler tekrar atanabilir.

Adalet Bakanlığı yurt dışı kadrolarına atanan hâkim ve savcılara, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında sürekli görevle yurt dışı kadrolarında bulunanlara yapılan ödemeler, aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir.

Adalet müşavirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile diğer hususlar Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 37- 2992 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9– Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 50 nci maddesi kapsamında dış temsilciliklerde adalet müşaviri olarak görevli olanlardan, görev yaptıkları temsilcilikte ilgili mevzuatı uyarınca Adalet Bakanlığı yurt dışı teşkilatı kurulduğu tarih itibarıyla görevde bulunanlar; bu teşkilatların kurulduğu tarihte görevli buldukları temsilcilik için tahsis edilmiş olan adalet müşaviri kadrolarına atanmış sayılır.”

MADDE 38- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu bende göre görevlendirilenler, ders verdikleri günlerde izinli sayılırlar.”

MADDE 39- 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Hâkim ve savcı adaylarına verilen meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınavlarda başarı gösteremediği için genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanan veya adaylığına son verilenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde, yeni bir yazılı sınava alınmaları talebiyle, Akademiye başvurabilirler. Başvuru süresinin sona erdiği tarihten itibaren bir ay içinde ilgililer, Akademi tarafından Kanunun 28 inci maddesi uyarınca yapılacak yazılı sınava alınırlar.”

MADDE 40- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Özel kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar, Resmî Gazetede yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmakla yükümlüdür. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca iş dağılımının yapıldığı tarih itibarıyla görülmekte olan davalarda daireler, iş bölümü gerekçesiyle dosyaları diğer bir daireye gönderemez.”

MADDE 41- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 116 nci maddesinde yer alan “somut delillere dayalı kuvvetli” ibaresi “makul” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 42- 5271 sayılı Kanununun 128 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (17) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“17. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 43- 5271 sayılı Kanununun 135 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tespit edilebilir,” ibaresi madde metninden çıkarılmış, beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut yedinci fıkrasının (a) bendinin (14) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu alt bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(6) Şüpheli ve sanğın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir.”

“14. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302),”

“15. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 44- 5271 sayılı Kanununun 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (11) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu alt bentten sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“11. Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302),”

“12. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316),”

MADDE 45- 5271 sayılı Kanununun 153 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 153 – (1) Müdafî, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

(2) Müdafîin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla kısıtlanabilir. Bu karar ancak aşağıda sayılan suçlara ilişkin yürütülen soruşturmalarda verilebilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

2. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

3. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

4. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

5. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220),

6. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),

7. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316),

8. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 326, 327, 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337),

b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.

c) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 160 ncı maddesinde tanımlanan zimmet suçu.

d) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan suçlar.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.

(5) Bu maddenin içerdiği haklardan suçtan zarar görenin vekili de yararlanır.”

MADDE 46- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- (1) 31/12/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 47- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 48- 6087 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Hâkim ve savcı adaylığı dönemi sonunda yapılan yazılı sınavda başarılı olduğu hâlde Kurul tarafından mesleğe kabul edilmeyenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde, mesleğe kabul edilmeleri talebiyle, Kurulun ilgili dairesine başvurabilirler.”

MADDE 49- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 5 numaralı sırasına “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Adalet Bakanlığı Bakanlık Yüksek Müşaviri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 50- Bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne; ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin, (3) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne; ekli (4) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin, (5) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek (II) sayılı cetvelin Danıştay Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 51- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 52- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TEKLİF METNİNE EKLİ LİSTE

(I) SAYILI LİSTE
(II) SAYILI CETVEL

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: YURT DIŞI			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
	Adalet Müşaviri	2	10	10
	Adalet Müşaviri	4	10	10
	Adalet Müşaviri	5	10	10
TOPLAM			30	30

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKİLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU:	ADALET BAKANLIĞI		
TEŞKİLATI:	YURT DIŞI		
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)			
UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAMI
Adalet Müşaviri	2	10	10
Adalet Müşaviri	4	10	10
Adalet Müşaviri	5	10	10
TOPLAM		30	30

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU:	YARGITAY			
TEŞKİLATI:	MERKEZ			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
GİH	Yazı İşleri Müdürü	1	4	4
GİH	Yazı İşleri Müdürü	2	4	4
GİH	Şef	4	16	16
GİH	Zabıt Katibi	4	14	14
GİH	Zabıt Katibi	6	25	25
GİH	Zabıt Katibi	8	25	25
GİH	Sekreter	8	4	4
GİH	Sekreter	10	4	4
GİH	Şoför	10	8	8
YH	Mübaşir	10	8	8
YH	Hizmetli	11	16	16
TOPLAM			128	128

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU:	YARGITAY		
TEŞKİLATI:	MERKEZ		
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)			
UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
Daire Başkanı	1	8	8
Üye	1	121	121
TOPLAM		129	129

(4) SAYILI LİSTE

KURUMU:	DANIŞTAY			
TEŞKİLATI:	MERKEZ			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI
GH	Yazı İşleri Müdürü	3	2	2
GH	Şef	4	4	4
GH	Zabıt Katibi	7	8	8
GH	Zabıt Katibi	10	8	8
GH	Sekreter	11	22	22
GH	Şoför	10	8	8
YH	Hizmetli	11	20	20
YH	Garson	8	10	10
YH	Garson	10	10	10
YH	Aşçı	10	3	3
TOPLAM			95	95

(5) SAYILI LİSTE

KURUMU:	DANIŞTAY			
TEŞKİLATI:	MERKEZ			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
UNVANI	DERECESİ	ADEDİ	TOPLAMI	
Daire Başkanı	1	2	2	
Üye	1	37	37	
Savcı	1	23	23	
Tetkik Hâkimi	3	25	25	
Tetkik Hâkimi	6	25	25	
TOPLAM		112	112	

